

Siyasal durum ve devrimci sınıf çizgisi

2023 yılının Türkiye için kritik bir yıl olacağı tartışmasızdır. Zira devleti ele geçirmiş ve topluma halen çok şey dayatmayı başarmış

olsa da dinci-faşist koalisyon hala da kendi düzenini oturtabilmiş değildir. Seçim yoluyla ya da seçimleri boşa çıkarmanın bir yolunu bularak iktidarı elde tutmayı

başarırsa eğer, kısa vadede toplumun üzerine yeni düzeyde bir karabasan gibi çökeceği de yeterince açıktır.

s.14

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı 2022 / 26
26 Temmuz 2022

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak70.net

Krizin faturası kabarıyor..

İşçi sınıfı içerisinde direnme eğilimi güçleniyor!

3

Sömürgeci saldırganlık ve Zaxo katliamı

Saldırıların son halkası Zaxo katliamı oldu. TSK'nın Perex Köyü'ne yönelik gerçekleştirdiği bombardıman sonucu 12 sivil katledildi.

17

Almanya'da halk ayaklanması korkusu

Emperyalist-kapitalist dünya sistemi, dizginlerinden boşalmış halde toplumsal fay hatlarında büyük enerji birikimleri yaratmaktadır.

21

Dinci gericiği durdurmak için örgütlü mücadeleye!

Yaşamın her alanında hak ve özgürlükleri gericiğin özel hedefi haline getirilen kadınların örgütlü bir şekilde tepkilerini ortaya koymaları gerekiyor.

Ekonomik kriz ve sermaye düzeninin açmazları- Fikri Tomurcuk

s.5

TPI'daki fiili grev üzerine- A. Karan

s.8

Krizin faturası kabarıyor...

İşçi sınıfı içerisinde direnme eğilimi güçleniyor!

Emperyalist-kapitalist sistemin küresel çapta boğuştuğu ekonomik, siyasi, askeri vb. krizler ağırlaşarak devam ediyor. Çok yönlü kriz koşullarında patlak veren koronavirüs pandemisi ve Ukrayna'da başlatılan emperyalist savaş, sistemin mevcut sorun alanlarını yeni ve karmaşık boyutlara taşıyor. Pandeminin sekteye uğrattığı küresel tedarik zincirleri, Ukrayna savaşı üzerinden gündeme gelen yaptırımlar nedeniyle daha da içinden çıkılmaz bir hal almış durumda. Özellikle enerji ve gıda sevkiyatı alanlarında ciddi krizler yaşanıyor.

Bunların tümü bir arada dünya çapında ağır sonuçlar yaratıyor ve en dolaysız yükleri de işçi ve emekçilerin omuzlarına yükleniyor. Artan enflasyon ve hayat pahalılığı, temel-insani ihtiyaçlara erişememe sorunu, yoksullaşmada yaşanan tırmanış, Afrika vb. coğrafyalarda ciddi boyutlara ulaşan açlık krizi gibi sorunlar farklı farklı ülkelerde kitlelerin öfkelerini büyütme devam ediyor. Kitlelerin kabaran öfkesi, her bir ülkenin kendi nesnel koşulları ve sınıflar mücadelesinin gelişim düzeyi üzerinden kendisini ortaya koyuyor. Sektörel yahut genel grevlerin, kitlesel gösterilerin, Sri Lanka ve Kazakistan'da olduğu gibi halk ayaklanması ve isyan biçimleri alan eylem ve direnişlerin yaygınlaşmaya başladığı bir dönemden geçiyoruz. Kriz-savaş ikilisinin yarattığı tahribat bu sürece ayrıca ivme kazandırmış durumda. İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya ve ABD gibi ülkelerde yaşanan ve yaygınlaşan grev ve eylem

dalgaları ise bu olgunun aynı zamanda kapitalizmin metropollerini için de geçerli olduğunu gösteriyor.

Türkiye kapitalizmi de uzunca bir süredir gerek küresel ölçekte yaşanan gelişmelerin etkisiyle, gerekse kendi yapısal sorunlarının yarattığı çok yönlü krizlerle boğuşuyor. Geride kalan son birkaç yıl özellikle ekonomik-mali krizin alabildiğine ağırlaştığı, ekonomide yaşanan çöküntünün önüne geçilemediği bir süreç olarak yaşandı. Enflasyon artışının ardı arkasına rekorlar kırdığı ve TL'nin sistemli olarak değer kaybettiği bu dönemde hayat pahalılığı görülmemiş boyutlara ulaştı. Tersinden, işçi ve emekçi kitlelerin alım gücü alabildiğine zayıfladı, dolayısıyla açlık ve yoksulluk katmerlendi.

Bu sürdürülebilir olmaktan uzak tablo karşısında bunalan, öfke biriktiren ve çıkış arayışı içerisine giren işçi sınıfı ve emekçiler zaman zaman eylemli çıkışlar gerçekleştiriyorlar. Tek tek fabrikalarda ve işyerlerinde eylem ve direnişlerle öfke ve tepkilerini ortaya koyuyorlar. 2022 yılının başında çoğu kendiliğinden patlak veren ve onlarca fabrikaya yayılan işçi direnişleri, krizin kabaran faturasına karşı işçi sınıfı cephesinden verilen reaksiyonlar olarak yaşandı. Haftalara yayılan ve zaman içerisinde geri çekilen bu dalgayı yeni direniş ve mücadelelerin takip etmesi ise kaçınılmazdı. Zira, işçi sınıfı ve emekçilerin çalışma ve yaşam koşullarının yılın ilk aylarından çok daha beter bir

tabloya sahip ve bu durum her geçen gün kötüye gidiyor. Dolayısıyla, yılın başında patlak veren eylem ve direnişlerin nesnel koşulları olduğu gibi durmak bir yana, çok daha ağırlaşıyor.

Nitekim, ara dönemde yaşanan işçi direnişleri de bu olguyu doğrulamış bulunuyor. Bir kısmı halihazırda devam eden Pressan, Sinbo, TPI, Mas Daf, Sivas Termik Santrali, Acarsoy, Koç Üniversitesi, Sarıyer Belediyesi, Lezita, Atışkan Yapı, Asen Metal, Neşe Plastik, Mutlu Akü vb. daha listeye eklenebilecek birçok fabrika ve üretim biriminde grev ve direnişler yaşandı. Gelişmelerin seyri, ağırlaşan sömürü ve yaşam koşullarına karşı sınıf içerisindeki direnme eğiliminin güçleneceğini gösteriyor. Son TPI deneyimi ise, direniş sürecinde kararlı duruşun, birleşik mücadelenin ve sınıf dayanışmasının kazanım getirdiğini bir kez daha doğrulamış bulunuyor.

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de sermaye sınıfı, işçi sınıfı ve emekçiler içerisinde biriken öfkenin alttan alta büyük patlamaları mayaladığını, dolayısıyla direnme eğiliminin güçlendiğini fazlasıyla görüyor ve her geçen gün korkuları büyüyor. Korkmakta haklılar da! Zira, emekçi yığınlar için yarattıkları yaşam koşullarının cehennemi aratmadığını dolaysız olarak onlar da biliyorlar. İşçi sınıfı ise bunu bizzat yaşayarak görüyor, deneyimliyor ve hareketsiz kaldığı oranda bütün bir bedelini ödüyor.

Bu tablo, başta sınıf devrimcileri olmak üzere, toplumsal mücadele güçlerinin omuzlarına bir dizi güncel sorumluluklar yüklüyor. Bu sorumlulukların başında ise işçi sınıfı içerisinde biriken öfkeye akacak kanallar yaratmak ve giderek belirginleşen direnme eğilimini güçlendirmek geliyor.

Bununla birlikte, ister tek tek fabrikalarda kendiliğinden patlak versin ister bir dalga olarak yaşansın isterse topyekûn bir öfke patlaması olarak hayat bulsun, bugünden yarına gelişecek eylem ve direnişleri ileri bir düzeye taşımak, koşulları oranında örgütlü zemine kavuşturmak ve direnişlerin kazanımla sonuçlanmasını sağlamak için inisiyatifli, dinamik, yaratıcı ve sürükleyici bir müdahale tarzını hayata geçirmek büyük önem taşıyor.

Bir diğer önemli konu ise, işçi direnişleri ve eylemleriyle sınıf dayanışmasının güçlendirilmesi sorunudur. Bu bağlamda yapılacaklar, her bir direnişin sesini diğer sınıf bölüklerine taşımaktan eylemli dayanışma süreçleri örgütlemeye değin geniş bir yelpazeye sahiptir ve mücadelenin büyütülmesi, birleştirilmesi, görünür kılınması ve soluklu olması bakımından kritik bir öneme sahiptir.

Sınıf devrimcileri ve sınıf merkezli hareket eden toplumsal mücadele güçleri adına bütünlüğü içerisinde bu sorumlulukları yerine getirmek, alttan alta kıpırdanan ve kimi mevzilerde direnişlerle kendisini ortaya koyan işçi hareketinin önünü açmanın ve ileri bir düzeye taşımamanın ön koşullarını yaratacaktır.

Sömürgeci saldırganlık ve Zaxo katliamı

Erdoğan başta olmak üzere rejimin temsilcileri Ukrayna krizi ve değişen dengelerin sonucu olarak Türkiye'nin sınır ötesi askeri harekât için "uygun bir zemin" yakaladığı düşüncesindeydiler. Böylece 30 kilometre derinliğinde güvenli bölge oluşturma hedefiyle operasyonun an meselesi olduğunu defalarca kururgan bir biçimde dile getirdiler. İçerdeki sıkışmışlıktan hareketle bunu, "ulusal güvenlik" yalanıyla bezeyerek muhalefetin desteğini alacakları bir zemine taşıdılar. "Güney sınırlarımız boyunca 30 kilometre derinliğinde güvenli bölge oluşturma kararımızın yeni bir safhasına geçiyoruz. Tel Rıfat ve Münbiçi teröristlerden temizliyoruz. Ardından da aşama aşama diğer bölgelerde aynıısını yapacağız" ifadeleriyle Kürt halkının kazanımlarını tasfiye etme hedefinin yanı sıra işgal bölgelerini genişletme amacını da ilan etmiş oldular. Kuşkusuz ki bu aynı zamanda iç ve dış politikaya da dönük bir hamledir.

Türk sermaye devletinin, Kuzey ve Doğu Suriye'ye yönelik olası yeni bir işgal saldırısına ilişkin açıklama yapan Rusya Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Maria Zaharova, "Ankara'nın Suriye'de ...durumun tehlikeli bir şekilde kötüleşmesine yol açabilecek eylemlerden kaçınacağını umuyoruz" demişti. "Suriye meşru hükümetinin rızası olmadan atılacak böylesi bir adım, Suriye'nin egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün doğrudan ihlali anlamına gelir..." biçiminde açıklama yapmıştı. ABD Dışişleri Bakanı Blinken de olası bir operasyonla ilgili olarak "Bu, karşı olacağımız bir şeydir..." diye konuşmuştu. "Suriye içinde IŞİD'e karşı savaşı partnerler yoluyla etkili bir şekilde sürdürüyoruz" diyen Blinken, "IŞİD'i içine tıktığımız kutuda tutmak için gösterilen çabaları tehlikeye atacak hiçbir şey görmek istemiyoruz" diyerek operasyona karşı tutum açıklamıştı.

ABD ve Rusya'nın onay vermemesi, Erdoğan rejimini "durdurmuştu." ABD Başkanı Joe Biden'ın bölgeye yaptığı geziden kısa bir süre sonra Kremlin şefi Vladimir Putin, İran Cumhurbaşkanı Ebrahim Raisi ve Recep Tayyip Erdoğan, üçlü zirve için İran'ın başkenti Tahran'da bir araya geldi. Burada da Erdoğan'ın askeri saldırı tehdidinde karşı çıkılmıştı. İran'ın dini lideri Ayetullah Ali Hamaney,

Erdoğan'ı böyle bir hamleye karşı uyardı. Putin'in dış politika danışmanı Yuri Ushakov, Kremlin'in Suriye'nin kuzeyinde bir Türk askeri operasyonunu reddettiğini açıkladı.

Tüm bunlara rağmen, AKP-MHP iktidarı, sınır boyunca 30 km boyunca güvenli bir bölge oluşturma planını hayata geçirmek için çırpınıyor. Zaten sınır boyunca uzun zamandan beri neredeyse saldırısız gün geçmiyor. Gerici-faşist rejim işgal bölgesini genişletmek ve Kürt kazanımlarını tasfiye etmek için onlarca kara harekâtı, hava saldırısı, binlerce topçu, tank ve havan mermisi ve onlarca drone saldırısı düzenlendi. Onlarca köy ve kasaba saldırıya uğradı, siviller katledildi, Kürt hareketinin kadrolarına karşı cinayetler işlendi-ışleniyor. Afrin, Gire Spi ve Serekaniye'nin işgal altındaki bölgelerinde yüzlerce sivil kaçırıldı. Buna benzer saldırganlıklar aralıksız sürüyor.

Bu saldırıların son halkası Zaho katliamı oldu. TSK'nın Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin (IKBY) Duhok şehrinin Zaho kentine bağlı turistik alanlarından Perex Köyü'ne yönelik gerçekleştirdiği bombardıman sonucu içinde çocuk ve kadınların da olduğu 12 sivil katledildi ve 20'den fazla kişi yaralandı. Bu sivil katliam ilk de

değil. Yıllardan beridir Mahmur ve Şengal başta olmak üzere bölgenin birçok kentine yönelik AKP iktidarının gerçekleştirdiği hava saldırılarında, çocuk ve kadınların da aralarında bulunduğu çok sayıda kişi yaşamını yitirmiş, yüzlerce kişi yaralanmıştı. Zaho katliamı bunun yeni ama son halkası olmayacaktır.

Saldırının yapıldığı bölgeyi ziyaret eden Irak Dışişleri Bakanı Fuad Hüseyin, Türkiye'den bu tür saldırılarına son vermesini istediklerini ve Irak halkından özür dileyip, saldırının kurbanlarına tazminat ödemesi gerektiğini söyledi. Hüseyin, Irak Dışişleri Bakanlığı olarak olayı, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne taşıyacaklarını da açıkladı. Irak Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada Türkiye suçlandı ve "Irak hükümeti, turistik bölgedeki piknik alanına yönelik gerçekleştirilen saldırıyı şiddetle kınıyor. Bu saldırı Irak topraklarının egemenliğinin ihlalidir." Türk sermaye devletiyle suç ortaklığı yapan IKYB Başkanı Neçirvan Barzani, "Irak'ın çeşitli kentlerinden Zaho'ya gelen sivillerin ölümüne ve yaralanmasına neden olan bombardımanı şiddetle kınıyoruz. Süreklileşen bombardımanlar ve sınırda Türk ordusu ile PKK'liler arasında yaşanan çatışmaları tamamen

reddediyor ve kabul edilemez olarak görüyoruz. Türk ordusu ile PKK'liler savaşı durdurmalı ve artık sınır bölgelerinde ölümlere ve yıkıma neden olmamalıdır" dedi.

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price da durumu izlediklerini belirterek, pozisyonlarının "Irak'taki askeri adımlarda ülkenin egemenliği ve toprak bütünlüğüne saygı gösterilmesi" olduğunu vurguladı. ABD başta olmak üzere Türk sermaye devletinin tüm katliamlarına ya onay veren ya da görmemezlikten gelen batılı emperyalistler her zamanki gibi "derin endişeler" duymakta ve ülkelerin egemenliklerine saygı çağrılarını yüzüzlükle tekrarlamaktadırlar.

Türk sermaye devleti ise her zamanki riyakâr tutumunun sergileyerek "Türkiye sivilleri hedef alan her türlü saldırının karşısındadır", "Türkiye terörle mücadelesini uluslararası hukuka uygun şekilde, sivillerin, sivil altyapının, tarihi ve kültürel varlıklar ile tabiatın korunmasına azami hassasiyet göstererek yürütmektedir" yüzüzlüğünü sergiledi. Kendi işlediği iğrenç katliamı Kürt hareketine mal etti.

Bastırma ve katliamlar, şeriatçı-faşist çeteleri besleyip destekleyerek Kürtlerin ve ilericilerin üstüne sürmek, her alanda gericilik ve şiddet, dinci-mezhepçilik ve ırkçı-şovenizm ve faşist zorbalık, temel hak ve özgürlüklerden yoksunluk, AKP-MHP iktidarının temel karakteridir. Suriye'deki gerici iç savaşın da mimarlarından olan Türkiye sermaye devleti, bölgede kirli ve kanlı müdahale politikalarını da tırmandırmaktadır. İşçi sınıfı, emekçi kitleler ve sol-devrimci akımlar, emperyalist yağmacıların, bölgedeki kapitalist haydut güçlerin halkların kanı üzerinden çıkar ve paylaşım, saldırganlık ve savaş politikalarını azdirmasının karşısına dikilmediği sürece bu katliamlar devam edecektir. Emperyalist ve gerici bölge devletlerinin bölgedeki saldırgan politikalarının önüne geçmek, Türk sermaye devletinin meşru ulusal demokratik talepleri için mücadele eden Kürt halkına yönelen baskı, saldırı ve imha politikalarını durdurmak ve kazanımlarını sahiplenmek sorumluluğu bugünün temel görevleri arasındadır.

“Tahıl Koridoru” anlaşması imzalandı

Uzun süreden beri devam eden bir tahıl koridoru tartışması vardı. Tartışma, Ukrayna savaşının başlatılmasından sonra birçok ülkede baş gösteren gıda sıkıntısından neşet etmişti. Zira ABD-NATO cephesinin sonu gelmez provokasyonları Putin yönetiminin Ukrayna'ya saldırmasıyla sonuçlanmıştı. Ancak hem Rusya hem Ukrayna'nın tahıl ihracatçısı olması ve bu iki devletin dünya tahıl üretiminde önemli paylara sahip olması gıda maddelerinin tedarikinde sorunlara yol açmış, Afrika ülkelerinde ise açlık tehlikesini büyütülmüştür.

Şubat ayında ilan edilen savaşın bitirilmesi yönünde harcanan çabalar, ABD-İngiltere ikilisi tarafından sabote edildi. Rusya'yı yıpratmak adına Ukrayna'yı cehenneme attılar. Savaşın uzaması ise, gıda krizinin ciddi bir hal almasına neden oldu. Savaşı kıskırtan ABD ile suç ortakları hem Rusya'nın tahıl ihraç etmesini sabote ediyorlar hem gıda krizinden Putin yönetimini sorumlu tutuyorlardı. Tartışma bu minval üzerinde devam ederken, “güvenli tahıl koridoru” oluşturma fikri, Putin yönetimi tarafından ortaya atıldı. Hem Rusya hem Ukrayna ile

ilişkileri bulunan Türk sermaye devleti, coğrafi konumu bakımında da böyle bir koridorun oluşturulması için uygun bulundu.

Tahıl Koridoru için daha önce de görüşmeler yapılmış ancak kesin bir anlaşmaya varılamamıştı. Bu defa ise mutabakata varan taraflar imzayı attılar. Anlaşmayı Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Rusya Savunma Bakanı Sergey Şoygu, Ukrayna Altyapı Bakanı Oleksandr Kubrakov ile BM Genel Sekreteri Antonio Guterres imzaladı. Ancak taraflar tek bir belgeye imza atmadı.

Hulusi Akar ve BM şefi hem Rusya hem Ukrayna ile ayrı ayrı anlaşma imzaladılar. Rusya ile Ukrayna temsilcilerinin aynı masaya oturmaktan kaçındıkları da gözlemlendi. İmzalanan anlaşmaya “Tahıl ve Yiyecek Maddelerinin Ukrayna Limanlarından Emniyetli Sevki Girişimi Belgesi” adı verildi. Buna göre tahıl taşıyan gemilerin güvenli geçişi sağlanacak, boş dönen gemilerin silah taşımaması için tarafların temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan ‘müşterek koordinasyon merkezi’ tarafından kontrol edilecek.

Anlaşmanın imzalanmasından sonra bir konuşma yapan BM şefi Guterres, şunları söyledi:

“Bugün Karadeniz’de bir umut ışığı var, bir olasılık ışığı var, bir çare ışığı var. Dünyanın buna her zamandan çok ihtiyacı var. Bunun gerçekleşmesine vesile olan herkese çok teşekkür ederim...”

Guterres’ten sonra söz alan AKP şefi ise, anlaşmanın sağlanması için çok çaba sarf ettiklerini iddia etti. AKP şefinin anlaşmaya aracılık etmesi, gıda krizinin çözülmesine katkı yapma kaygısından çok, Türkiye’nin stratejik konumunun ne kadar önemli olduğunu bir kez daha muhataplarına hatırlatmak ve alışık olduğu pazarlıklarda ‘güçlü bir kart’ olarak masaya sürmek içindir. Zira birbiriyle aynı masaya oturmaktan imtina eden taraflarla ilişkilerini devam ettirerek, “kimse bizden vazgeçemiyor” mesajını iletmiş var sayıyor.

Taraflar anlaşmaya uyar ve anlaşma kesintiye uğramadan uygulanırsa, gıda krizini kısmen hafifletebilir. Ancak bu anlaşmanın krizin aşılmasına vesile olması mümkün görünmüyor. Zira gıda krizi Ukrayna savaşıyla daha da derinleşmiş olsa da krizi yaratan kapitalizmin üretim ve bölüşüm ilişkileridir. Dolayısıyla Ukrayna tahıllarının piyasalara sürülmesi esas yara merhem olmayacaktır.

Kapitalist ilişkiler içinde gıda krizine köklü çözüm bulunması olası görünmüyor. Çünkü sorun, zenginlik ya da yeterli gıda olmamasından değil, kapitalist bölüşüm ilişkilerinin kaçınılmaz sonucu olarak meydana geliyor. Elbette bu sistem içinde de kitlelerin sağlıklı/yeterli gıdaya ulaşmaları meşru bir haktır. Bu hak uğruna mücadele etmek meşru ve kaçınılmazdır. Giderek vahim bir hal alan bu sorunun köklü çözümü için ise, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin kaldırılması ve kapitalist asalakların artı-değere el koymasının engellenmesi gerekiyor.

Sağlıkta şiddete X-ray önlemi!

Toplumun tüm kesimlerinde şiddetin her türlü hızla yaygınlaşıyor ve olağanlaşıyor. Kapitalizmin insanı temel almayan işleyiş yasaları gereği şiddet, sistemi ayakta tutmak için sermayedarların ve temsilcilerinin toplumun çok geniş kesimleri üzerinde kullandığı en yaygın araçlardan biri olarak karşımıza çıkıyor. Dolaysız olarak gerici-faşist rejim, meşruiyetini iyiden iyiye yitirmesiyle de zorbalığa son dönemde daha çok sarılıyor. Onlarca yıldır uygulanan ekonomi, sağlık, eğitim, kadın politikaları toplumu cinnet haline sürüklüyor. Hızla yoksullaşan, geçinemeyen, sağlık ve eğitim gibi temel haklara ulaşamayan, barınma, beslenme, ulaşım gibi temel insani ihtiyaçlarını karşılayamayan ve gericiğin manipülasyonu ile sersemletilen milyonların öfkesi doğru kanala akmadığı sürece toplum şiddet sarmalının içinde nefessiz bırakılıyor. Kadınlar, çocuklar, LGBTİ+’lar, göçmenler şiddetin

temel hedefi haline getiriliyor. Hatta buna hayvanlar ve tüm canlılar da dahil edilebilir.

Gerici rejimin “yönetememe” halinin faturasını emekçilere kesmesinin en yakıcı örneği sağlık alanında yaşanıyor. Pervasızca özelleştirilen ve süregiden “dönüşüm” politikaları ile sağlık alanında yaşanan çöküşün boyutları pandemi döneminde tümüyle açığa çıktı. Bu dönem boyunca yarattığı çöküşün sorumluluğunu almayan gerici rejimin sözcüleri her fırsatta sağlık emekçilerini hedef gösterdi ve gelinen aşamada sağlık emekçileri çok yönlü bir şiddet sarmalının içine atıldı. Düşük ücretlere ve ağır çalışma koşullarına mahkûm edilen sağlık emekçilerinin toplum nezdinde itibarı, saldırgan-gerici söylemlerle zedelendi ve sağlığa erişemeyenlerin hedefi haline getirildi. Sözlü ve fiziki saldırıların yanı sıra sağlık emekçileri görevleri başında da katlediliyor. Şiddete

karşı cezasızlık politikaları da katliamları artıran bir rol oynuyor. Sağlık emekçilerinin sıklıkla şiddete maruz kalmalarına rağmen şiddet ve başvurular düzenli rapor edilmeyerek toplumdan gizlenmeye çalışılıyor.

Sağlık emek ve meslek örgütlerin mücadelesiyle bu alandaki şiddetin görünür hale gelmesi Sağlık Bakan’ını birtakım “önlemler” almaya zorladı. Bakanlığın sağlıkta şiddete karşı önerisi yalnızca 24 hastanede uygulamaya geçecek “yeni güvenlik sistemi” oldu. X-ray’li güvenlik sistemlerinin çözüm olacağını savunan Sağlık Bakanı, 24 hastanede hayata geçirilecek yeni uygulanan ülke geneline yayılacağı “müjde”sini de verdi.

Sağlık emek ve meslek örgütlerinin de tepki gösterdiği uygulama, bakanlığın sağlıkta şiddetinin boyutları ve nedenleri hakkında fikri olmadığını gözler önüne serdi. Hastanelerde çok

fazla giriş kapısı olması gibi nedenlerle teknik olarak da uygulanması mümkün olmayan X-ray’li çözümün hastanelere silah, bıçak vb.’nin girmesini engellese bile çok boyutlu şiddet karşısında bir anlamı olmayacaktır. Göstermelik bile olmayan bu “önlem”in kapılarda yığılma yaratması gibi yeni sorunlar doğuracağı şimdiden görülmektedir.

Sağlıkta şiddetin işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından da önlenmesi önemlidir. Gerici rejimin var olan yasaları bile uygulamaktan aciz yaklaşımı ile sunduğu önerilerin sağlıkta şiddeti azaltmaya faydası olmayacağı açıktır. Dolayısıyla işçi ve emekçiler, sağlık hakkına ulaşabilmek için şiddetin karşısında sağlık emekçilerinin yanında olmalı, yeterli işçi sağlığı ve iş güvenliği alınabilmesi için mücadele etmelidir.

Ekonomik kriz ve sermaye düzeninin açmazları

Fikri Tomurcuk

AKP-Erdoğan iktidarının izlediği politikalar, ekonomiyi her an durma ve iflas tehlikesi ile karşı karşıya getirdi. Günü kurtarmak için ortaya atılan paketler, açıklanan kararlar yeni sorunlar yaratarak durumu daha da ağırlaştırıyor.

Geldiğimiz noktada Merkez Bankası şirketlerden telefonla döviz dilenecek hale düştü. Cumhurbaşkanı Erdoğan, birkaç milyar dolar swap parası alabilmek için, dün katil dediği Suudi prensinin aşığlamalarına boyun eğiyor.

Erdoğan yönetiminin tüm çabası, seçimlere kadar ekonominin iflas etmesini engelleyebilmek. Tek derdi günü kurtarmak olan Erdoğan, sorunları büyüterek geleceğe öteliyor ve "seçimden sonrası tufan" kafasıyla hareket ediyor.

Bu sürede günü kurtarmak için alınan tüm önlemler, sermayeye ve ranta yeni kâr imkanları yaratırken, faturayı emekçilerin sırtına yıkıyor. Bu durum karşısında yükselen itirazlar karşısında AKP şefi Erdoğan, önceleri her şeyin güllük gülistanlık olduğu yalanını savunarak, itiraz edenleri nankörlükle suçluyordu. Emekçi halkın yükselen tepkisi ve öfkesi karşısında, artık "sıkıntılarını anladıklarını" söylemek zorunda kaldı. Erdoğan ekonomideki sorunların dışarıdan kaynaklandığı yalanını ortaya atarak, sorumlusu olduğu krizi kendisinin çezeceğini söylüyor.

IMF'Lİ VEYA IMF'SİZ BİR IMF PROGRAMI

Ekonomi seçimlerden önce bir çöküş yaşamasa bile seçim sonrası tam bir enkaz halinde olacak. Eğer cumhurbaşkanlığı seçimini Erdoğan kazanırsa, ekonomi için bugün söylediklerinin tam tersini yapacağından emin olabiliriz. Çünkü bu tür tam terse dönüşleri daha önce de yaptı. Faizleri hızla yükseltmekten IMF ile anlaşmaya kadar hiçbir şey sürpriz olmayacak.

Bu durumda Erdoğan'ın yapacağı şey, IMF'li veya IMF'siz bir IMF programı uygulayarak, krizin tüm yükünü işçi ve emekçilerin omuzlarına yıkıp, sermaye düzeninin toparlanmasını sağlamak olacak. Erdoğan'ın sicilinde bunun örneği de var. 2001 krizinde IMF komiseri olarak ekonominin başına getirilen Kemal Derviş'in tasarladığı ekonomi programının asıl uygulayıcısı Tayyip Erdoğan oldu. Erdoğan'ın "layıkıyla" yerine getirdiği

bu program, ekonomik krizin yükünün emekçilerin sırtına yıkılmasına dayanıyordu.

Özelleştirmelerle bankalar ve dev kumu kuruluşları yerli ve yabancı sermayeye yok pahasına satılırken, diğer yandan finans sistemi küresel sıcak para fonlarının talan alanı haline getirildi. Türkiye'ye akan sıcak para ile borçlanmaya dayalı hormonlu, kof bir büyüme yaratıldı. Bugün ithalata dayalı üretim, yüksek cari açık, aşırı borçlanma, kontrol edilemeyen kur, yüksek işsizlik ve enflasyonla sürdürülemez bir açmaza giren ekonomik düzenin temel yapı taşları, Kemal Derviş'in ortaya koyduğu, Erdoğan iktidarının hayata geçirdiği IMF programıyla döşenmişti.

SERMAYE SINIFININ ÇIKARLARI BİRİNCİ SIRADA

Seçimler sonrasında iktidarın diğer adayı olan "6'lı Masa"ya gelince, ekonomideki sıkıntılar çokça dile getirmelerine karşın, çözüm konusunda hala çok genel çerçevede kalan ifadelerin ötesinde bir şey ortaya koymuş değiller. Şu ana kadar ekonomi konusunda söyledikleri şeyler ise neoliberal politikalara sadık kalacaklarının sözünü vermekten ibaret.

Ekonomi alanıyla ilgili kurulan Kurumsal Reformlar Komisyonu'nun üzerinde anlaştığı ilk metin neoliberal ekonomi sisteminin restorasyonunu amaçlıyor.

Altı partinin ekonomi kurmaylarının üzerinde anlaştığı ilk konu, Merkez Ban-

kası'nın bağımsızlığı. Buna göre fiyat istikrarını sağlamak Merkez Bankası'nın temel görevi olacak ve serbest kambiyo rejimi ile dalgalı kur sistemine aykırı uygulamalara son verilecek.

Merkez Bankası konusundaki bu ilkeler, küresel sıcak para fonlarının ve küresel sermayenin kârlarını garanti altına almaya odaklanan neoliberal finans sisteminin temel taşlarıdır. Bu ilkelerin katıksız uygulanması, finans piyasalarını sıcak para fonları için dikensiz gül bahçesi haline getirecek. Sonuç, ithalata ve dış borçlanmaya dayalı bir ekonomi, sıcak paranın gelgitleriyle sürekli dalgalanan istikrarsız bir yapı, yüksek işsizliğin sürmesi ve gelir dağılımının daha da bozulması olacak.

Altı partinin ekonomi alanında ilk yapacaklarını söyledikleri şey Ekonomik Sosyal Konsey'e işlerlik kazandırmak. Ekonomik Sosyal Konsey'i, ekonomi politikalarının belirlenmesinden yasa tekliflerinin hazırlanmasına kadar geniş bir alanda etkili bir kurum haline getirmeyi amaçlıyorlar. Ancak konseyde çoğunluk bakanlar ve bürokratlar ile çeşitli sermaye örgütleri ve sermaye sendikalarının temsilcilerinden oluşacak. Konseyde emekçi kesimi, işçi ve memur konfederasyonlarının başkanları temsil edecek. Sendika konfederasyonlarının uzlaşmacı-ışbirlikçi niteliği bir yana, sadece sayısal açıdan bile konseyde işçilerin temsili çok zayıf ve göstermelik düzeyde olacak. Bu haliyle Ekonomik Sosyal Konsey, esas olarak sermaye sınıfının çıkarlarına hiz-

met eden bir kurum haline gelecek.

Paralel bir yaklaşım eski Devlet Planlama Teşkilatı'nın yerini alacak şekilde, ancak çok daha geniş yetkilerle donatılması planlanan Strateji ve Planlama Teşkilatı için de geçerli. Ekonomi politikaları, strateji ve planlarının hazırlanmasında birinci derecede etkin olması planlanan bu kurumun özel kesimle yakın iş birliği içinde, onlarla iç içe çalışacağı, özel kesimle ortak ihtisas komisyonları kuracağı özellikle vurgulanıyor.

Tüm bunları üst üste koyduğumuzda 6'lı Masa'nın ekonomi programı da neoliberal düzeni restore etmeyi hedefleyecek ve sermaye sınıfının çıkarlarını birinci sıraya koyacak. Bu haliyle 6'lı Masa'nın seçim sonrası ekonomideki enkaz karşısında bulacağı çözüm de yine krizin yükünü emekçilerin sırtına yıkacak neoliberal politikalar olacak.

Altı partinin ekonomi programını hazırlamakla görevlendirdiği kurmaylarının geçmişine bakınca bu durum daha da netlik kazanıyor.

Bu ekipte CHP adına Faik Öztrak yer alıyor. CHP Parti Sözcüsü ve Genel Başkan Yardımcısı olan Öztrak'ın parti yönetimindeki özel görevi ise sermaye örgütleriyle ilişkiler. Buradan da esas olarak TÜSİAD ile ilişkileri anlamamız gerekiyor. Faik Öztrak'ın 2001 IMF programının oluşturulması ve uygulanmasında Kemal Derviş'in ilk sıradaki yardımcısı olduğunu da hatırlamak gerekiyor. 2001-2003 yılları arasında Hazine Müsteşarı olan Öztrak, 2001 IMF programının planlama ve

uygulamasında en önemli aktörlerden birisiydi.

Altılı Masa'nın ekonomi kurmay heyetinde Ali Babacan'ın Demokrasi ve Atılım Partisi'ni temsilen yer alan İbrahim Çanakçı ise CHP'li Faik Öztrak'ın halefi. Öztrak'tan sonra Hazine Müsteşarı olan İbrahim Çanakçı, 2014 yılına kadar bu görevde kalarak, IMF programının AKP iktidarı döneminde hayata geçirilmesini sağladı. Çanakçı 2014-2016 yılları arasında da IMF'nin karar organı olan IMF İcra Direktörleri Kurulu'nda görev aldı.

Kurmay heyetinde İyi Parti'yi temsil eden Durmuş Yılmaz da Merkez Bankası Para Politikası Kurulu üyesi ve Merkez Bankası Başkanı olarak aynı dönemin temel teknokratları arasında yer aldı.

Altılı Masa'nın ekonomi kurmaylarının ekonomik sorunların kaynağı ve nasıl düzeleceği konusunda yaptıkları açıklamalar da bildikleri şeyi, yani Kemal Deriş'ten öğrendikleri neoliberal IMF programlarını uygulamaya niyetli olduklarını gösteriyor.

CHP'li Faik Öztrak, "Bugün Türk ekonomisine baktığımızda yönetime duyulan güven en önemli problem" diyor. Öztrak'a göre yıldan yıla artan vahşi sö-

mürü, hızla artan zengin-yoksul uçurumu, yaygınlaşan ve derinleşen yoksulluk, emekçilere dayatılan güvencesiz ağır çalışma koşulları en önemli problem değil, yönetime duyulan güvensizlik en önemli problem. Yani güveni kaybetmiş kişiler Saray'dan gider, yerine güven duyulan kişiler gelirse her şey düzelecek.

Aynı yaklaşımı farklı sözlerle İbrahim Çanakçı'dan da duyuyoruz: "Türkiye'de bugün yaşadığımız sorunların temel kök

nedeni cumhurbaşkanlığı sistemidir, akıl ve bilimden uzak politikalar ve ehli-yetsiz ve liyakatsiz kadrolardır." Çanakçı'ya göre de cumhurbaşkanlığı sistemi değişir ve liyakatli kadrolar gelirse işler düzelecek.

KRİZİN YÜKÜ İŞÇİ VE EMEKÇİLERİN SIRTINA YIKILACAK

Altılı Masa'nın ekonomi heyetinin en güçlü iki ismi de krizin tüm yükünü

emekçilerin sırtına yıkan ekonomi düzeninde temel bir değişiklikten söz etmiyor. Erdoğan ekibi gidip yerine kendileri geldiğinde, meselenin hallolacağını söylüyorlar.

Bu haliyle 6'lı Masa'nın da emekçilere vadettiği hiçbir şey yok. Onların temel vaadi neoliberal ekonomi sisteminin restorasyonundan ibaret.

Seçimler sonrasında enkaz halindeki ekonominin toparlanması için radikal ve kapsamlı bir ekonomi programı, seçimi kim kazanırsa kazansın kaçınılmaz olarak gündeme gelecek. Ve yine seçimi kim kazanırsa kazansın, tercihleri neoliberal ekonomi düzeninin restorasyonuna dayalı IMF tipi bir "istikrar programı" olacak. Bu programlar arasında farklılıklar olsa da özü, krizin yükünü işçi ve emekçilerin sırtına yıkmak olacak.

Bugün yaygınlaşan, derinleşen yoksullaşma ve azgın sömürü ile krizin yükü sırtına yıkılan işçi ve emekçiler, seçim sonrasında da yeni faturalarla karşılaşacak. Sermaye düzeninin bu saldırılarını frenlemek ve geri püskürtülebilmek, ancak işçi sınıfının kendi talepleri etrafında birleşerek, sesini ve mücadelesini yükseltmesiyle mümkün olabilir.

AKP-MHP iktidarının kitle desteği günden güne eriyor. Kaybettiği desteği gerici sarılarak kazanmaya çalışan AKP-MHP iktidarı kadınlara, LGBTİ+'lara, göçmenlere, kendisine muhalif herkese gözü dönmüş şekilde saldırıyor. Bu saldırganlığın önemli bir ayağını da haber alma ve verme kanalları olarak sosyal medya ile muhalif, ilerici ve devrimci basın oluşturuyor. İş başına getirildiği günden bu yana TV kanalları ve gazeteleri sistematik olarak tek sese dönüştüren gerici-faşist rejim baskılarını artırmaya devam ediyor.

"Dezenformasyonla mücadele" adı altında geçirilmeye çalışılan sansür yasasının tepkiler üzerine ertelenmesinin ardından bu kez de Basın Ahlak Esasları değiştirildi. Basın İlan Kurumu'nun 1994 tarihli esaslarına getirilen değişikle yeni kararda "yalan ve yanlış haber, hakaret ve sövme, terörü meşrulaştırma, lekeleneme hakkı, ailenin korunması" vb. başlıklar yer alıyor.

Basın İlan Kurumu (BİK) resmi ilanların dağıtımında adaletsiz davranıldığı ve basına dönük sansürün yoğun olduğu dönemde hükümet ile gazeteleri karşı karşıya getiren uygulamaya son vermek amacıyla 1961 yılında kuruldu. Resmi internet sitesindeki bilgilere göre "resmi ilanların adil bir şekilde gazetelere dağıtılması amacıyla kurulan" BİK'in düzenleyici ve denetleyici bir kurum olduğu belirtiliyor. Ancak gerici-faşist rejimin,

BİK'in güçlenen sopası

burjuva hukukunu bile yok sayan işleyişi sonucu BİK de tamamen AKP ile bütünlüştü. 2018'de yayınlanan bir kararname ile Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın yetkilerine, Basın İlan Kurumu'nu denetlemesinin de eklenmesiyle birlikte BİK artık tamamen iktidarın kontrolüne geçti. BİK, AKP'nin kontrol altına alamadığı muhalif ve ilerici basın organlarına, Basın Ahlak Esasları'na dayandırarak kestiği cezalarla ekonomik olarak zayıflatmaya çalışan bir kurum olarak işlev görüyor

Basın Ahlak Esasları'nda yapılan değişikliğin "resmi ilan dağıtımı" ile ilgisi olmadığı ortadadır. BİK'in 36 kişilik kurulunda yalnızca 7 gazeteci bulunuyor ve değişiklik kararı 7 gazetecinin "ret" oyuna rağmen alınıyor. Kararla birlikte yapılan bazı değişiklikler şu şekilde:

* "Ahlaka aykırı yayın yapılamayacağı" şeklindeki eski madde "genel ahlak" olarak değiştirildi.

* "Terörü özendirerek yayın yapılamaz" maddesi "Terör örgütleri, bunların üyeleri ve olaylar hakkında bilgi ve görsellere, bu örgütleri meşru gösterecek şekilde yer verilemez" olarak genişletildi ve "Suçu ve suçluyu övecek, halkı kin veya düşmanlığa tahrik edecek yayın yapılamaz" ilkesi eklendi.

* "Toplumun temeli olan aile yapı-

sını bozmaya yönelik ve ailenin korunmasına aykırı yayın yapılamayacağı" ve "Türk toplumunun ortak milli ve manevi değerlerini zayıflatmaya yönelik yayın yapılamayacağı" şeklindeki hükümler yer aldı.

* Ek gösterge alan gazetelerin sosyal ağ hesaplarının da tıpkı internet haber sitelerinde olduğu gibi benzer sorumlulukları üstlenmesine karar verildi.

* Haber başlıklarına yönelik "Haberin içeriği sapıtılamaz ve çelişki yaratılamaz" şartlarına, "Yanılıcı olunamaz" şartı eklenirken, suçsuzluk ilkesine yönelik maddede yapılan değişiklikle de "soruşturmanın gizliliğinin ihlal edilemeyeceği" düzenlendi.

* Düzenlemede cinsiyet ayrımcılığına yönelik maddede cinsel yönelim ifadesi yer almazken "milli ve toplumsal değerler" adı altında soyut ve içeriği net bir şekilde belli olmayan ifadeler kullanıldı.

* Değişiklik öncesi "kesinleşmiş mahkeme kararı" bulunması durumunda içeriğin yayından kaldırılacağı düzenleniyordu. Ancak "kesinleşmiş hâkim kararı" bulunması durumunda da içeriğin yayından kaldırılması yönünde değişiklik yapıldı. Ayrıca, "kişinin, kurumun veya toplumsal grubun onur, şeref ve saygınlığını rencide edecek sözcükler

kullanılamayacak" diye eklendi.

* Eski metinde "Gazeteci, kaynaklarının gizliliğini korur, kendisine verilen sırları ve kaynağını açıklayamaz" ifadesi ile yer alan ilke, "Gazeteci, kaynaklarının gizliliğini korur, kendisine verilen sırları ve kaynağını açıklamaya zorlanamaz" ifadesi ile değiştirildi.

Yapılan değişikliklerde de görüldüğü gibi esaslarda hukuki belirlilikten, nesnellikten, kapsayıcılıktan uzak ve kişiye göre yorumlanabilecek hükümler yer alıyor. Gazeteciler, habere erişiminden haberin sunumuna, haberde kullanılacağı görsele ve haber metninin içeriğine kadar birçok konuda kısıtlanmak isteniyor. "Genel ahlak" ifadesi ile gerici rejim, kendi ahlak kurallarını bir başka şekilde dayatacağı. Bu ifade kullanılarak hedeflenenin cezalandırılmak istenen gazeteler ya da gazeteciler olduğu açıktır. Görünen o ki, RTÜK nasıl çalışıyorsa BİK de öyle çalışacak. Düzen muhalefetinin söylemlerini yayınladıkları için bile pek çok kanala ceza yağdıran RTÜK nasıl usulsüzce ceza yağdırıyorsa BİK de yazılı alanda aynı işlevi sürdürecektir. BİK, muhalif ve ilerici basına yönelik cezalandırma yöntemini zaten kullanıyordu ancak BİK'in elindeki sopa yeni değişiklikle güçlendirilecek. Yeni ahlak ilkeleriyle gazetelerin, internet sayfalarının ve sosyal medya hesaplarının da denetim altına alınıp keyfi şekilde cezalandırılması yaygınlaşacak.

Bu gemi kara bir bulut*

S. Gül

San Paulo isimli hurda gemi Türkiye'ye doğru yol alıyor. Fransa'da üretilen bu savaş-uçak gemisi, Fransız donanmasında uzun yıllar kullanıldıktan sonra Brezilya'ya satıldı. Brezilya donanmasındaki işlevi 2017 yılında son buldu ve gemi iskartaya çıktı. Öncesinde nükleer denemelerin de yapıldığı bu ölüm gemisinin şimdiki rotası ise Türkiye. Brezilya'da sökülme, Hindistan'da söküm işlemleri reddedilen tehlikeli atık niteliğindeki gemi, Aliğa'dan Sök Denizcilik Şirketi tarafından açık artırma ile 1,85 milyon ABD Doları karşılığında, 12 Mart 2021'de satın alındı. Eski savaş gemisinin ülkeye taşınması için Sök Denizcilik ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı arasında çeşitli izin ve yazışmalar tamamlandı. Bakanlığın Mayıs ayında verdiği şartlı onayla, yoğun asbest ve çeşitli kimyasallar içeren ölüm gemisi Türkiye'ye doğru yola çıktı.

"...Bu gemi bir kara tabut
Lumarından giren ölür..."

San Paulo gemisi, çok yüksek miktarda asbest ve tehlikeli kimyasal içeriyor. Atık geminin yaklaşık 900 ton asbest/asbest bulunan malzeme, yüzlerce ton Poliklorlu Bifenil (PCB) bulunan malzeme, yoğun miktarda toksik ağır metal içerdiği tahmin ediliyor. Kamuoyunda epey gündem olması nedeniyle atık gemiye dair açıklama yapmak zorunda kalan bakan Kurum, gemide asbest oranının daha düşük olduğunu, denetiminin uluslararası kuruluşlar tarafından hukuka uygun yapıldığını, riskli bir durum olmadığını, herhangi bir olumsuz durumda da geminin geri gönderilebileceğini ifade etti.

Kârın temel alındığı kapitalist sistemde, yapıldığı iddia edilen detaylı denetleme, analizler ve raporların bir prosedürden öte bir anlam ifade etmediği bilinen bir gerçektir. Denetlemeyi yapanlar, izni verenler ve ortaya koydukları kriterler insan ve çevre sağlığını değil bir bütün olarak kâr ölçüt almaktadır. İnsan-çevre-doğayı pek çok alanda tehdit eden şeyin üretilmesi, kullanılması ve yapıyor olması kapitalizmde kitabına uydurulmaktadır. Bir de söz konusu insan hakları, çevre sağlığı, hukuk vb. pek çok alanda hak ihlalleriyle kötü ünlü Türkiye ile yasa-kural tanımaz tek adam rejimi olunca, her türlü pervasızlık sergilenmektedir.

ÜLKEDE ASBEST KULLANIMI GÜYA YASAK!

Türkiye'de asbest kullanımı 2010'da yasaklandı. Oysa son 5 yılda ülkedeki kayıtlara geçmiş asbest oranı 241 ton! Bu yasağa rağmen son 5 yılda 241 ton bertaraf edildi. Bunun kaynağı ise 714 tehlikeli atık barındıran gemi sökümünün yapılmasıydı. Asbest kullanımının yasak olması, dışarıdan zehir yüklü gemilerin söküm için ülkeye gelmelerine engel değil. Sermaye devletinin de bu hususta rahatlıkla izinler verdiği, bu örnekte de görülüyor. Gelmekte olan San Paulo gemisi ise son 5 yılda ülkede bertaraf edilen asbest oranının 3 katı fazla asbest içeriyor.

Resmi birimlerden gelen yanıltıcı/yalan açıklamalarına rağmen, bu alandaki uzmanlar, çeşitli dernek ve çevre örgütleri San Paulo gemisinin içerdiği tehlikelere olduğu gibi, bu alandaki denetimsizliklere, insan-yerel çevre sağlığına dönük sorunlara dikkat çekiyorlar. Asbest Söküm Uzmanları Derneği (ASUD) Başkanı, Mehmet Şeyhmus Ensari, geminin ikizi olan Clemenceau'nun 760 ton asbest içerdiğini, bu açıdan bakanlığın gemide 9 ton asbest olduğuna dair verdiği bilginin yanıltıcı olduğunu belirtti. Ensari, aynı zamanda asbest yok raporlarının sahte belgeler içerebildiğini, denetimlerin kâğıt üzerinde kaldığına dikkat çekti.

Tonlarca kimyasal içeren bu hurda gemi, büyük oranda kansorejen etki ve çevreye kalıcı kirlilik tehdidi yaratmayken, geçişine izinler çıkması, devlet yetkililerinin tehdit oluşturmadığı yönündeki açıklamaları, işçi ve çevre sağlığının sermayeye feda edildiğini bir kez daha göstermektedir.

GEMİ SÖKÜM SEKTÖRÜ VE ALIĞA

Gemi söküm kimyasal içeren, açığa çıkardığı toksik kirlilik nedeniyle insana, yerel çevreye yüksek oranda zarar veren en tehlikeli iş kollarından biridir. Emperyalist-kapitalist devletler, bu kirli işlerini ülke sınırları içerisinde yapmamakta, buna yönelik harcamalardan kaçınarak başka ülkelere transfer etmektedir. Yasal mevzuatın kolaylıkla delindiği, işçi sağlığı ve iş güvenliğinin hiçe sayıldığı ülkeler gemi sökümde başı çekmektedir. Nitekim sektörde Bangladeş, Pakistan, Hindistan ve Türkiye de ilk göze çarpan ülkeler arasındadır. Türkiye'de gemi sökümü yapıldığı tek yer ise İzmir-Aliğa'dır.

Şubat 2022'de Aliğa Gemi Söküm işçilerinin direnişi, direnişe öncülük eden Ege İşçi Birliği'nin alana dair çalışmaları, kamuoyu açıklamaları ve Asbest Söküm Derneği uzmanlarının açıklamaları, bu alandaki insanlık dışı çalışma koşullarına, işçi-çevre sağlığına dönük sorunlara, denetimsizlik ve usulsüzlüklere ışık tut-

muşt.

Direnış sürecinde işçilerin duman, kurşun, asbest gibi kimyasallara maruz kaldığı, işçi cinayetlerine açık bir şekilde çalıştırıldığı bilgileri yansıdı. Günde 1 maske, haftada bir eldiven verildiği, iş kıyafetlerinin verilmeyip işçiler tarafından satın alınmak zorunda kaldığı aktarılmıştı. Açığa çıkan temel bir gerçek, toplam 22 işletmenin yer aldığı Aliğa Gemi Söküm tesislerinde içerdiği risklere rağmen sermayedarların en sıradan iş yasalarını bile uygulamadığı, devletin de buna göz yumduğuydu. Buna karşı ise işçiler tüm işletmelerde iş bırakıp ücret başta olmak üzere, iş ekipmanları ve sağlığı koruyucu önlemlerin alınması yönünde taleplerini yükseltmişti. Brezilya'dan yola çıkan geminin usule aykırı bir şekilde Türkiye'ye getirilmesine karşı ciddi bir kamuoyu oluşmuş durumdadır.

İşçi sağlığı, çevre ve halk sağlığı sorunuyla doğrudan ilgili bu soruna karşı, çevre/meslek örgütlerine, uzman derneklere, sivil toplum kuruluşlarına kadar oluşan muhalefete Aliğa Gemi Söküm işçileri dahil olmalıdır. Yakın zamanda deneyimlediği direnişin üzerinden aldığı derslerle hem bu alandaki usulsüzlükleri açığa çıkarmalı, teşhir etmeli ve saldırıya karşı hep birlikte yanıtlar üretmelidir.

* Nazım Hikmet'in Japon balıkçısı şiiri

TPI'daki fiili grev üzerine

A. Karan

Derinleşen ekonomik kriz işçi sınıfının çalışma ve yaşam koşullarını sarsıcı bir biçimde etkiliyor. Bu dalganın yarattığı yıkım koşulları ve sermayenin krizi sınıfımızın sırtına yüklemesi, işçilerin çeşitli düzeylerde tepki eylemleri gerçekleştirmesine neden oluyor. Bu yılın Ocak-Şubat aylarında kitlesel bir boyut kazanan bu tür eylemlerin her birinin kendine has özellikleri bulunsa da temel talebi ücretlerin iyileştirilmesi oluşturuyor.

TPI'de yaşanan fiili grev yukarıda belirttiğimiz koşulların yansıması olarak, ücretlerde iyileştirme talebi ile başladı. Geçen yıl imzalanan sözleşmenin işçiler tarafından tepkiyle karşılandığı dün gibi hafızalarda. İzmir Petrol-İş Şube Başkanı Orhan Zengin ve yönetimi greve sayılı günler kala imzaladığı satış sözleşmesi işçiler tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Ama mevcut örgütsüzlük ve dağınıklık ortamında işçiler sözleşmeye rıza göstermek zorunda kalmışlardı. Bugünkü eylemlerin TPI yönetiminin her türlü baskısına ve sendikanın tüm ayak oyunlarına rağmen sürmesinin gerisinde yaşanan bu sürecin birikimlerinin önemli bir payı vardır.

TPI, yaklaşık 3500 işçinin çalıştığı ve rüzgar gülü kanadı üreten ve sektöründe tekel olan Amerikan sermayeli bir fabrika. İşçiler baskı, mobbing ve düşük ücretlere dayalı koşullarında çalışıyor. Üretim içinde çalışan işçilerin birçoğu astım, solunum yolu ve cilt rahatsızlıklarıyla karşılaşılıyor. Üretimde çalışamayacak işçiler ise, TPI yönetimi tarafından meslek hastalığı tanısı konulması engellenerek işten çıkarılıyor. İşçi sağlığı ve güvenliği önlemlerinin hiçe sayıldığı TPI'da geçen yıllar yapılan sağlık taramaları sonucu 400 aşkın işçinin astım hastası olduğu açığa çıkmıştı.

Bugünlerde gerçekleşen fiili grev ise işçilere vaat edilen yüksek zamma karşılık %30 asgari ücret zammı ve %5 iyileştirme zammı teklifine karşı başladı. Bu teklif ile birlikte birçok işçi aslında asgari ücret ile denklik sağlamış oluyor. Asgari ücret seviyesiyle işçilerin çalışmasını sağlamaya çalışan TPI yönetimi ise iki fabrikada işçilerin kendi öz gücüyle örgütlediği fiili grev ile karşılaştı. Yıllardır baskı ve sindirme politikalarıyla üretimini arttıran TPI yönetimi karşısına çıkan bu eylem dalgasına karşı aynı silahına güvenerek

fiili grevin örgütlenmesine öncülük yapan işçiler başta olmak üzere işten atma saldırısını devreye koydu. İşçiler işte olup olmamasına bakmadan fotokopi ihartlar yoluyla yıldırılmaya çalışıldı. Görüşmeler sonucunda %5'lik zammın %9'a çekilmesi teklifi yapılan oylamada işçiler tarafından bir kez daha reddedildi.

6 Temmuz'da başlayan fiili grevde TPI Sasalı Fabrikası bayram süreci dâhil olmak üzere 15 Temmuz'a kadar duruş kararı alırken, TPI Menemen Fabrikası ise sadece bayram süreci boyunca durduruldu. Bayramdan sonra tekrar daha kararlı başlayan eylemlere TPI kapitalistin "bütün işin belirsiz süreyle durdurulduğunu" açıklaması ve servisleri iptal etmesinin ardından şube başkanı Orhan Zengin'in "pazartesine kadar süre verdik. Eve gidip dinlenin, eğer pazartesine kadar taleplerimiz kabul edilmezse bu sefer çocuklarımız, ailelerimiz, akrabalarımız, siyasal partiler tüm İzmir halkı ile birlikte çadırlarımızla geri döneceğiz" açıklaması sonrasında ara verildi. Her ne kadar 5 gün gibi uzun bir zaman dilimi üzerinden eylemlere ara verilmesi önemli handikaplar taşısa da işçilerin çoğu bu sonucu kararlı eylemlerinin bir ürünü olarak görüyor.

Başlangıçta kararlılığı konusunda pek de güçlü görünmeyen ama sermayenin tüm oyunlarına karşı ayakta kalan direnişin mevcut haliyle bir dizi zayıflığı bulunuyor. Ama bu zayıflıklara rağmen işçilerin artan kararlılığı hem mevcut koşulların tahammül edilemezliğinden hem de geçmiş deneyimlerin öğrettiklerinden geliyor.

Direnişin en zayıf yönlerinin başında mevcut sendika yönetiminin hali geliyor. Yaşananlar açık bir biçimde gösteriyor ki tescilli sendika ağası Orhan Zengin, bir şekilde dâhil olmak zorunda kaldığı eylemi sürekli baltalamaya çalışıyor. Oysa daha %5 teklifi verildiğinde kendisinin bu zam oranı hakkında "makul" dediği biliniyor. Ancak yaklaşan şube seçimlerinden kaynaklı olarak açık bir biçimde işçinin grev iradesinin karşısına çıkamıyor. En azından şimdilik! Buna rağmen "tamam mı, devam mı" oylamasını 4 kere yaptırmış olması, son olarak süre isteyip işçiyi direnişe ara vermeye razı etmesi, kendisine hiçbir güven duymayan işçi üzerinde sendika başkanlığından gelen etkisinin halen sürdüğünü gösteriyor. Bu tabloyu direnişin diğer bir temel sorun alanı tamamlıyor. İşçiler talepler etrafında kararlılık gösteriyor ve kendi imkânlarına dayalı olarak direnişi organize etmeye çalışıyor olsalar bile, henüz gerçek manada bir iç örgütlülük yaratmış değiller. İşçiler doğrudan tepki ve denetimleri ile sendikayı belli bir çizgide durmaya mecbur bıraksalar bile, direnişi daha ileri bir seviyeye çıkaracak adımları yeterince güçlü örgütleyemiyorlar. Bu, bir yandan sendikal bürokrasiye hala direniş sürecinde "belirleyicilik" imkânını sağlarken, öte yandan direnişi daha ileriye taşıyacak adımların atılmasını, bu konudaki tartışma ve önerilerin işçinin iradesine dayalı olarak karara bağlanmasını zora sokuyor.

TPI, sınıf devrimcilerinin uzun zamandır ilgi gösterdiği fabrikalardan biri. Ne yazık ki bu ilgi şu ana kadar iç örgütlülük

sorununda çözücü olabilecek bir zemin yaratabilmiş değil. Bu direnişin zayıflıklarına dönük olarak atılması gereken adımların hızla hayata geçirilmesini engelleyen temel faktörlerden biri. Yine de gerek taleplerin oluşmasında gerek birlik sayfasının işçilerin istemlerinin yansıdığı ana mecralardan biri haline gelmesinde, gerekse de ileri işçilerin bir araya gelmesinde bu uzun süreli ilginin bir rolü olduğu açıktır.

Değişik bileşenleri ile toplumsal muhalefetin direnişe olan ilgisi ise süreç geliştikçe artıyor. Ancak gerek fabrikalardan birinin serbest bölgede olması (içeriye girişin güvenliklerce engellenmeye çalışılması) gerekse her iki fabrikanın da yerleşim yerlerinden uzaklığı bu ilginin somut dayanışmaya dönmesinin önünde engeller oluşturuyor. Gene de direnişin önemi ve mevcut gücü düşünüldüğünde TPI işçisinin direnişinin sol ve toplumsal muhalefetin gündemine yeterince girmediğini söylemek gerek. Ayrıca direnişle daha yakından ilgilenen ama genelgeçer mücadele söylemlerinin ötesinde her kritik aşamada tökezleyen "bazı çevrelerin" direnişi güçlendirmekten çok onu belli bir seviyede tutmaktan öte bir işleve sahip olmayacakları da görünüyor.

TPI işçisi yılların ürünü yenilgi ruh halini aşarak son dönemin güçlü eylemliliklerinden birine adım attı. Fiili grevin dışarıdan izleyenler adına güçlülüğünün anlaşılmasında zorluklar yaşandığı görülüyor. Grev iradesinin güçlülüğü tüm örgütlülük zafiyetlerine rağmen eylemliliğin sürmesini sağladığı açıktır. İç dinamizminin gelişkinliği, yılları bulan suskunluğun kırılması fiili grevin devamlılığını sağlamıştır. Tüm bu duruma rağmen kritik anlarda zayıflık yaşanması taban örgütlülüğünün elzem olduğunu bir kez daha göstermiştir. Süreç 25 Temmuz gününe kadar hem gelişmeye hem de saldırılara açıktır. Önemli olan süregelen iradenin devamlılığı olacaktır. Bu erteleme kararını iç örgütlülüğü kuvvetlendirmek için kullanmak TPI işçisinin zaferini kolaylaştıracaktır. Bütün enerji ve çaba buna harcanmalıdır. Ötesi bir kez daha bu anlamlı eylemin sınıf hareketinin mevcut geri tablosu içinde kaybolması ve bir kazanım elde edemediği geri çekilmesi manasına gelecektir.

TPI işçisinden mesajlar...

Petrokimya İşçileri Birliği sayfasına iletilen TPI işçilerinin mesajlarını aşağıda okurlarımıza sunuyoruz:

“Neden Petrol-İş aidatları bu mücadeleyi güçlendirmek harcamıyor!

“Avanslar yatmadı. Ne fatura ödebiliyoruz ne evin eksiklerine çare olabiliyoruz. Aramızda telefonunu satmak zorunda kalan arkadaşlar var. Biz, her ay sendikaya aidat ödüyoruz. Ortalama iki fabrikadan toplam 500 bin TL sendikaya gidiyor. Neden Petrol-İş kestiği aidatları bu mücadeleyi güçlendirmek için üyeleri için harcamıyor. Şimdi kaynaklar işçilere kullanılmıyorsa o paralar ne için kullanılıyor.”

“Taleplerimiz nettir! TPI işçisi aynı kararlılıkla yoluna devam edecektir!”

“Bugün telefonlarımıza fabrika operasyonları süresiz olarak durdurulmuştur diye mesaj atmışlar. TPI işçileri olarak şundan eminiz ki bu adım TPI işçisinin eylemini kırmak ve mücadelesini sonlandırmak için yapılan bir hamledir. Dertleri işçiyi fabrikadan uzaklaştırıp herkesi yalnızlaştırıp yeni söylentilerle TPI işçilerinin kafasını karıştırmaktır. TPI işçileri olarak bu duruma karşın yönetime 3 gün süre verdik. Taleplerimiz nettir ilk günkü gibidir bu talepler karşılanmadıkça TPI işçisi birliği ve bütünlüğü bozmadan aynı kararlılıkla yoluna devam

edecektir. Ya hep beraber ya hiçbirimiz.

TPI işçileri dik duruşunu ve kararlılığını bozmadı ve bu düzene yenilmedi zafer direnin TPI işçilerinin olucaktr..”

“YOLDAN DÖNEN NAMERTTİR!”

“Devrim adı ile tanıdık Deniz’i. Gezenlerden idi geçmiş ile T1 ve T2 gezip buluşan canlar umudunu yitirenler başlamadan yenilmiş sayılır.

Umut ve Deniz adına direnenler ve gezenler adına kar topu gibi yağan tane değil yuvarlandıkça büyüyen toplum isek, doğan sahte güneşe aldanıp erimemek adına 25 Temmuz’da bir bütünlüğe imza atmak için varsan varım, varsan varız, varsan erimeyiz...

Yoldan dönen namerttir.”

“Ne yaparsanız yapın birliğimizi bozamayacaksınız!”

“Beyaz yakalar ya da amirler özellikle yeni arkadaşlara şunu söylüyorlar.

‘Terör örgütü de dâhil oldu, siz uzak durun. İşinizden olursunuz burası da kapandır’.

Akıllarınca beyin yıkıyorlar. Mücademizin haklılığı karşısında diyecek bir şey kalmayınca buna sarıldılar demek ki. Öyle kolay mı bizdeki ucuz iş gücünü bırakıp başka yere fabrikayı taşımak. Ne yaparsanız yapın birliğimizi bozamayacaksınız.”

“Zafer direnen emekçinin olacak!”

“Merhaba T2 personeliyim bütün emekçi kardeşlerime mesajım kimse pes etmesin, lütfen herkes dik dursun. Zafer inanan emekçinin olacak!”

“Bekleyin pazartesiye, TPI işçisi geliyor!”

“Orhan Zengin, ‘dinlenen’ dedin ama emin ol dinlenen yok. Herkes birbirini arıyorlar, soruyor. Oturup sohbet ediyor. Bekleyin pazartesiye, TPI işçisi geliyor!”

“Meydanlara inmenin vakti gelmemiş midir?”

“Hazır fabrikaya da gidemiyorsak meydanlara inmenin vakti gelmemiş midir?”

“Siz söyleyin böyle bir iftiraya nasıl dayanalım?”

“Merhabalar, ben TPI’da işten çıkartılan onca insandan biriyim. Şu an şirketin aldığı ücretsiz izin kararından hemen sonra çıkartılan tüm arkadaşlara çıkış bildirgesi geldi SGK’dan. Ben 3 yıldır bu şirkette çalışıyordum geçen yıl 1 gün sadece mazeret izni kullandım o kadar. Amirlerin dayatmasına, psikolojik şiddetine dayandım. Siz söyleyin böyle bir iftiraya nasıl dayanalım?”

TPI işçilerinden PİB’e teşekkür mesajları...

TPI işçilerinin günler süren kararlı direnişi tüm taleplerin elde edilmesiyle sonuçlandı. Bu zorlu süreçte hem politik hem de pratik olarak hep TPI işçilerin yanında olan Petrokimya İşçileri Birliği’ne direnişin kazanımla sonuçlanması üzerine çok sayıda işçiler tarafından teşekkür mesajları gelmeye devam ediyor.

Aşağıda Petrokimya İşçileri Birliği sayfasına TPI işçileri tarafından gönderilen mesajların bir bölümünü daha okurlarımıza sunuyoruz:

“BU ZAFER YARINLARIMIZ İÇİN BİR UMUT...”

“Çok ama çok teşekkürler, bu hepimizin zaferi. Bu zafer yarınlarımız için bir umut, birlik ve beraberlik içinde daha nice destanlara TPI2 destan yazdı”

“BİZLERİN SESİ-KULAĞI OLDUĞUNUZ, BİZİM YANIMIZDA OLDUĞUNUZ...”

“Her şey için çok ama çok teşekkür ederim, bizlerin sesi-kulağı olduğunuz, bizim yanımızda olduğunuz için ve en önemlisi bize olan desteğiniz için çok teşekkür ederim. İyi ki petrokimya ve sizler varsınız.”

“KENDİLERİNE PAY ÇIKARMAYI BIRAKSINLAR ARTIK!”

“En başta Petrokimya’ya teşekkür ediyoruz bizi yalnız bırakmadığı için... Bazıları kendilerine pay çıkarıyor hâlen.

Biz işçiler bir olduk, birlik olduk, dimdik durduk ve kazandık.

Kendilerine pay çıkarmayı bıraksınlar artık!”

“SAMİMİ DESTEKTEN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİZ...”

“Bizlere bu zorlu süreçte göstermiş olduğunuz samimi destekten dolayı teşekkür ederiz, iyi ki varsınız!”

“Sizler var oldukça direnenler hep kazanacak!”

“TPI işçisi olarak hepinizin emeğine sağlık, sizler var oldukça direnenler hep kazanacak!”

“UMARIM BU DİRENİŞ ÖRNEK OLUR...”

“Ben TP2’de çalışıyorum, verdiğiniz destek için çok çok teşekkür ederim. Umarım bu direniş diğer firmalarda çalışan işçi arkadaşlar için örnek olur, herkes emeğinin karşılığını alır.”

Direnen TPI işçisi kazandı!

6 Temmuz’da sermayenin %5 zam vermesine karşı işçilerin başlattığı fiili eylemler bugün kazanımla sonuçlandı. Bugün saat: 13.00’da TPI yönetimiyle Petrol-İş merkez ve şube yöneticilerinin görüşmesinin ardından tüm taleplerin alındığı açıklandı.

Buna göre:

- Atılan işçiler geri alınacak.
- (Asgari ücret zammı)30 + %15 zam
- İhtarnamele iptal edilecek.
- Çalışılmayan günler kesilmeyecek.

İki fabrikada da işçiler coşkuyla, alkışlarla kazanımı kutladı. Ancak kazanıma rağmen işçilerin şube ve merkez yönetimine tepkileri sürdüğü gözlemlendi. Çok sayıda işçi direnenlerin kendisi olduğunu, ancak sendika yöneticilerinin prim yapmaya çalıştığını belirtti. İşçiler zafer mesajlarını, duygu ve düşüncelerini PİB sayfası üzerinden paylaşmaya devam ediyor.

KIZIL BAYRAK / İZMİR

Termokar işçileri: Direnen işçiler kazanacak!

Manisa Organize Sanayi Bölgesi'nde yer alan Termokar fabrikasında, DİSK'e bağlı Birleşik Metal-İş Sendikası dört yıldır sendikalaşma çalışması yürütüyor.

Termokar sermayedarı pandemi döneminde işçilerin örgütlenmesinin önünü kesmek için önce 150 işçiyi işten atmış, ardından öncü işçileri ücretsiz izne çıkarmıştı. Ücretsiz izin saldırısına karşı fabrika önünde direnişe geçen işçiler, direnişlerinin sonucunda işe başlamışlardı. 30 Haziran'da fabrika yönetimi tekrar saldırıya geçerek hem daha önce ücretsiz izne çıkardığı işçileri hem de örgütlenme çalışması yürüten 6 işçiyi tekrar işten çıkardı. İşçiler fabrika önünde direnişe geçtiler.

Termokar işçileriyle sendikalaşma süreci ve işten atılmaları üzerine konuştuk

Volkan Domaç: Ben yedi yıldır Termokar'da çalışıyorum. Dört yıl önce işyerindeki çalışma koşulları ve düşük ücretlere karşı örgütlenme çalışması yürüterek Birleşik Metal İş Sendikası'na üye olduk. Bizim sendikalaşma çalışmamızdan rahatsız olan patron pandemi döneminde önce 150 işçiyi işten çıkardı daha sonrada sendikaya öncülük eden bizleri ücretsiz izne çıkarmıştı. O zaman bizde yine fabrika önünde 12 gün direnmiştik. Bu direniş sonucunda bizi tekrar içeri aldılar. Bir seneye yakın çalıştık, bu süre içinde içerde baskı ve mobing artarak devam etti. Bölümlerimiz değiştirildi, diğer fabrikaya gönderilmek istendik, buna rağmen biz sendikalaşma mücadelemizden vazgeçmedik, pes etmedik. Arkadaşlarımıza zorla bölüm değiştirdiler, ben raporluyken 30 Haziran itibarıyla işveren benle beraber altı arkadaşımı hukuksuz bir şekilde işten çıkardı. Biz işten çıkarılmaya karşı hukuksal yollara başvurduk tabi ama mücadelemiz kapının önünde devam ediyor. Direnişimizin bugün 22. günündeğiz. Direnişimize sonuna kadar devam edeceğiz, ne pahasına olursa olsun mücadele etmeye devam edeceğiz, sendikal mücadeleden vazgeçmeyeceğiz ve Termokar'da sendikal olarak çalışacağız. Son olarak bütün işçilere diyeceğim haklarını aramaktan, örgütlenmekten korkmasınlar. Direnişte olan TPI işçilerine, Sarıyer Belediyesi işçilerine, Asen işçilerine ve tüm direnen işçilere buradan selam gönderiyoruz. Direnen işçiler kazanacak!

30 Haziran'da fabrika yönetimi tekrar saldırıya geçerek hem daha önce ücretsiz izne çıkardığı işçileri hem de örgütlenme çalışması yürüten 6 işçiyi tekrar işten çıkardı. İşçiler fabrika önünde direnişe geçtiler. Termokar işçileriyle sendikalaşma süreci ve işten atılmaları üzerine konuştuk...

Halil İbrahim Sarı: Ben de 5 yıldır Termokar'da çalışıyorum. Ben de sendikalaşma çalışması yürüttüğüm için işten çıkarıldım. Bildiğiniz gibi bir pandemi dönemi yaşadık, patron pandemiyi fırsata çevirerek sendikalaşmaya saldırı olarak işçilerin gözünü korkutmak için hem işçi çıkarmıştı hem de ücretsiz izin dayatarak bizleri açlıkla sindirmeye çalıştı. Ücretsiz izin saldırısında da kapı önünde direndik ve tekrar bizi içeri aldılar. Ancak bu süre içinde patronun baskısı, mobingi, tehditi artarak devam etti. Ücretler düşük, mesailer elden veriliyor, kahvaltı ve yemekler yetersiz veriliyor. Çalışma ortamımızın kötü olmasına karşı içerde hem bunların düzeltilmesi hem de sendikalaşma çalışmasını sürdürdük. İşveren ise sürekli bizim bölümlerimizi, yerlerimizi değiştirdi, vardiyalar sürekli değiştirildi. Hem bize hem de bütün arkadaşlarımıza baskı ve mobing yapıldı. Bunun üzerine işveren ve işveren vekilleri bizi hukuksuzca 25'e 2'den işten çıkardı. Biz de bu hukuksuzluğa karşı direnişimize devam ediyoruz.

Bir taraftan da hukuksal mücadelemi-

zi sürdürüyoruz. Biz 2018 yılında çalışma bakanlığından yetki tespiti belgesini aldık. O süreçten bu yana yerel mahkemeden bizim lehimize bir sonuç çıktı. Yerel mahkemenin sonucu istinafa taşındı. İstinafta dava iki yıl sürdü. Davaya dört uzman bilir kişi atandı ve dava tekrar bizim lehimize sonuçlandı. İşveren yetki tespitine itiraz etti biz bunu da kazandık. Bu sefer Yargıtay'a gitti, Yargıtay'da tekrar lehimize karar çıktı. Bu süreçte tekrar bir mahkeme görüldü işverenin usulsüz işçi aldığı konusunda mahkeme 28 kişinin usulsüz işe alındığını belgeledi. Pandeminin olmasıyla beraber mahkemeler uzun sürdü. 5 yıldır süreç devam ediyor. Artık son sürece gelmiş bulunuyoruz, mahkemelerin artık sonlanmasını istiyoruz. 15 Eylül de mahkememiz olacak, artık bu işin sonuçlanmasını ve Termokar'da örgütlü bir şekilde çalışmak istiyoruz.

Son olarak direnen TPI işçilerine, Sarıyer Belediyesi işçilerine, Asen işçilerine ve tüm direnen işçilere buradan selam gönderiyoruz. Direnen işçiler kazanacak

diyorum.

Abdul Kerim Vural: Ben de 5 yıldır Termokar'da çalışıyorum. Daha önce böyle bir deneyimim olmadı, öncelikle onu söylemek isterim. Tek yaptığım işe gelip eve gitmekti. İçerde o kadar baskı olmasına rağmen, düşük ücretler ile çalışmamıza rağmen ses çıkaramıyordum. Müdür, patron karşısında konuşamıyordum bile. Arkadaşlarla tanıştıktan sonra, onların yanında olmaya başladıkten sonra kendime güvenim geldi. Ücretsiz izin saldırısında arkadaşların arasında ben yoksunum. Arkadaşlar içeri tekrar girince ben de içerde sendikada örgütlenmek için arkadaşlarımla konuşmaya başladım. Çünkü içerde ücretler düşük, doğru düzgün yemek bile verilmiyor. Ben de bunların düzeltilmesini istiyordum. Bunu fark eden işveren ve amirlerimiz sürekli baskı ve mobing yapmaya başladı, istemediğim halde bölümümü değiştirdi. Son olarak da beni de işten çıkardılar, arkadaşlarımla beraber fabrika önünde direniyoruz.

Devrimci Tekstil İşçileri Sendikası 2022 Yılı Genel Meclisi toplandı...

Sefalet değil insanca bir yaşam!

Devrimci Tekstil İşçileri Sendikası 2022 Yılı Genel Meclisi toplandı... Toplantı sonrası yapılan yazılı açıklamada şunlar ifade edildi: "Ocak-Şubat aylarında onlarca fabrikada gerçekleşen ücret eylemlerinin de somut olarak gösterdiği gibi, hak almanın ancak dışı dış bir mücadele sayesinde olanaklı olduğu bilinciyle çabalarını yoğunlaştırırken, tüm tekstil işçilerini bu çaba etrafında kenetlenmeye, DEV TEKSTİL çatısı altında birleşerek mücadeleyi yükseltmeye çağırılmaktadır."

DEV TEKSTİL'in 2022 Yılı 2. Genel Meclis toplantısı sonrası yapılan yazılı açıklamanın tam metnini aşağıda okurlarımızın bilgisine sunuyoruz:

Sendikamızın 2022 Yılı 2. Genel Meclisi toplandı. Meclisimiz, önden hazırlanmış gündemler çerçevesinde içinden geçtiğimiz sürecin ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmelerini ve beraberinde sendikamızın görevlerini ele aldı. Son altı aylık zaman dilimi içerisinde başta tekstil işkolu olmak üzere işçi sınıfımızın somut gündemleri, sınıf hareketinin verili durumu masaya yatırıldı.

Sınıf mücadelesini güçlendirmenin ihtiyaçları çerçevesinde sendikal çalışmanın gündemleri ele alındı, araçları gözden geçirildi. Gerçekleşen genel meclisimizin sonuçlarını özet olarak kamuoyunun bilgisine sunarız...

1- Ülke içinde ve dışında çok yönlü bir kriz yaşanıyor. Türkiye'nin kendi iç dinamiklerinden kaynaklı daha ağır seyreden bu süreç toplumsal yaşamın her alanını doğrudan etkiliyor. İktidarı ve muhalefetiyle burjuva partilerinin taraflaşması, yaklaşan seçim vb. başlıklar ülkenin temel gündemi haline özel bir çabayla getirilmek isteniyor. İşçi sınıfı ve emekçi kitleleri önemli ölçüde etkileyen bu gündemler, verili durumda sınıfımızın bilincini ve hareketliliğini belirliyor, temel çelişkilerin ve taleplerin üzerinin örtülmesinin bir vesilesi haline geliyor. Öte yandan ekonomik kriz tablosu gittikçe ağırlaşıyor ve fatura her yolla işçi ve emekçilerin sırtına yükleniyor. Ekonomik krizi çalışma ve yaşam koşullarını doğrudan etkileyen derin bir sosyal yıkım tamamlıyor. Yıkımın ağırlığı ve gelinen yerde koşulların işçi ve emekçiler açısından kaldırılabili olmanın çok ötesine geçmiş olması gerçeği, sınıf mücadelesinin kendine akacak kanal yaratamamasının da

etkisiyle sermaye partilerinin istismar konusu haline geliyor. İşçi ve emekçilerde biriken öfke ve tepki seçim sandıklarına bağlanmaya çalışılıyor.

Genel meclisimiz, ülkede yaşanan çok yönlü krizin çözümünün seçimlere bağlanması karşısında, işçi-emekçilerin gerçek gündemlerinin gölgelendiğini ortaya koyarak, başta tekstil işçileri olmak üzere, işçi ve emekçilerin bu gelişmeler konusunda uyarılmasını, gerçek gündemleri temelinde mücadelenin örgütlenmesini gündemine aldı.

2- Derinleşen ekonomik kriz ile birlikte artan enflasyon ve hayat pahalılığını sefalet düzeyindeki ücretler tamamlıyor. En temel insani ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan işçi ve emekçiler aynı zamanda giderek ağırlaşan çalışma koşullarıyla, baskı, mobbing ve işten atma tehditleriyle karşı karşıya kalıyor. Sermayedarlar için tam bir vurgun dönemi olan, kâr ve büyüme rekorlarının açıklandığı böylesi bir süreçte, işçi ve emekçilerin çok büyük bir bölümü açlık sınırının altında, kölelik dönemlerini aratmayan koşullar içinde çalışıyor. Genel etkileyen bu tablo işkolumuzda çok daha katmerli sonuçlarla karşımıza çıkıyor.

Sefalet ücretleri gerçeği ve geriye gidişin durdurulamaması, ücret gündemini işçi sınıfının en temel gündemi haline getiriyor. Yılın başından itibaren bu gündem çerçevesinde yaşanan hareketlilik ve eylem-direnış süreçleri sefalet tablosunun yakıcı bir içerik taşıdığı somut göstergeleri olmuştur. İşçi sınıfının yoksulluk ve sefalet tablosu her geçen gün ağırlaşırken, ücret artışı tartışmaları ve talebi canlılığını koruyor. Sermayenin iktidar ve muhalefet partileri için açık bir istismar konusu olan işçi ücretleri, arazam tartışmaları ve bir şova çevrilerek açıklanan açlık sınırının altında kalan zam oranları, sefaleti pekiştirmenin, işçi ve emekçileri oyalamanın bir başka vesilesi haline geldi. Önümüzdeki günlerde zam yapılan/yapılmayan işyerleri açısından olduğu kadar, asgari ücretin biraz üzerinde ücret alan işçilerin de asgari ücret düzeyinde eşitlenmesinin bir vesilesi olan ek zam, ücret talebi konusunda yeni bir tartışma ve mücadele eğiliminin ortaya çıkmasının zemini durumunda.

Sefalet ücretleri ve asgari ücrete ek zam tartışmaları vesilesiyle altını çizmek

istediğimiz son nokta, sendikal ağalık düzeninin içler acısı tablosudur. Ekonomik ve sosyal yıkımın geldiği boyut itibarıyla bırakın en sıradan işçi hakkını savunmayı, sermayenin ve onun adına ülkeyi yöneten iktidarın maşası haline gelmiş sendika ağaları gerçeği, ortaya çıkan her gelişme ile bir kez daha teyit ediliyor. Son olarak asgari ücret belirlemelerinde, masada ülkenin en büyük işçi sendikası başkanı sıfatıyla oturanların yalvarmak, rica-minnet dilekte bulunmak dışında hiçbir vasfa sahip olmayan tutumları ibretlik bir kare olarak hafızalara kazandı.

Genel meclisimiz, gelişen süreç üzerinden yaptığı değerlendirmelerde, ocak zamlarında açığa çıkan tepkilerin deneyimini de göz önüne alarak "İnsanca yaşamaya yetecek bir ücret!" talebiyle mücadeleyi örgütlemeyi gündemine aldı.

3- Genel meclisimiz, işkolu gündemleri kapsamında, Tekstil Grup TİS'lerini değerlendirildi. 10 bini aşkın tekstil ve dokuma işçisini doğrudan ilgilendiren süreç, işçiler için sefalet koşullarına yeniden imza atılmasıyla sonuçlandı. Ağırlıklı olarak TEKSİF'in örgütlü olduğu işyerlerinde imzalanan sözleşmeyi TEKSİF bürokratları kazanımını gibi yansıtırken, DİSK Tekstil ve Öz İplik-İş bürokratları sözleşme konusunda en ufak bir açıklama yapma gereği dahi duymadılar. Tekstil işçilerinden habersiz bir şekilde, arka kapılarda imzalanan sözleşme, tekstil işçilerine 3 yıl daha sefalet koşullarını dayattı.

İşkolu kapsamında sendikaların mevcut tablosunun da değerlendirildiği toplantımızda, sendikal bürokratik çarka rağmen, belli bölgelerde sendikalaşma eğilimlerinin olduğunun altı çizildi.

Sendikamız, gözlemlenen bu eğilimle birlikte, tekstil ve dokuma işçilerine dönük örgütlenme çağrılarını sürdürmeyi, sınıfın örgütlü kesimlerine dönük ise devrimci sınıf sendikacılığı ilkelerini taşımayı kararlaştırdı.

4- Genel meclisimiz, sektörümüz başta olmak üzere, süren işçi direnişlerini değerlendirdi, dayanışmanın önemine vurgu yaptı. Süren direnişlerin kazanımla sonuçlanması için sendikamızın taşıdığı görevlerin bir kez daha altını çizdi.

5- Kadın işçilerin ciddi bir yoğunluk taşıdığı sektörümüzde, kadın işçilerin istemlerine dönük tartışmalar yapıldı.

Kadın komisyonlarının ihtiyacına bir kez daha vurgu yapıldı. Aynı zamanda yükselen kadın hareketine sınıf temelinden müdahaleler yapmak amacıyla, refleks tutumların sürdürülmesi, kadınlara dönük kapsamlı saldırılar karşısında daha aktif tutumlar alınmasının ihtiyacı yinelenildi.

6- Sendikamızın yayınları, bülten-sosyal medya ve site değerlendirme konusu yapılarak, gerekli planlamalar gözden geçirildi.

Sendikamız DEV TEKSTİL, öne çıkan başlıklar üzerinden özetlemeye çalıştığımız gelişmeler ışığında, işçi sınıfının hak ve çıkarlarını temel alan bir mücadele gündemini öne çıkartırken, tabandan işçilerin birliğinin sağlanmasının yakıcılığını ortaya koymakta, önümüzdeki dönem çalışmalarını da bu kapsamda ele alacağını ilan etmektedir. Sermaye düzeninin çok yönlü saldırılarına karşı olduğu kadar, işçi sınıfının önünde büyük bir engel olarak duran sendikal bürokrasiye karşı, devrimci sınıf sendikası bakışı ve ilkeleri çerçevesinde mücadeleyi ertelenemez bir görev olarak önüne koymaktadır.

Ocak-Şubat aylarında onlarca fabrikada gerçekleşen ücret eylemlerinin de somut olarak gösterdiği gibi, hak almanın ancak dışı dış bir mücadele sayesinde olanaklı olduğu bilinciyle çabalarını yoğunlaştırırken, tüm tekstil işçilerini bu çaba etrafında kenetlenmeye, DEV TEKSTİL çatısı altında birleşerek mücadeleyi yükseltmeye çağırılmaktadır.

DEVİRİMCİ TEKSTİL İŞÇİLERİ SENDİKASI

Sinbo'dan Pressan'a deneyim ve dersler

M. Serhat

İşçiler kendilerine dayatılan ücretli kölelik düzeninden bir biçimde rahatsızlık duyar. Hele ekonomik krizin bu kadar ağır olduğu bir dönemde, bu durum bir şekilde işçileri harekete geçirmeye mecbur bırakır. Elbette her sektörün koşulları, deneyimleri birbirinden farklı, mücadele biçimleri ve karşılıklarına çıkan sorun alanları yine birbirinden farklı olabilir. Metal işçileri tarihsel deneyimleri ve ekonomide tutulan yer itibarıyla daha organize, planlı ve sonuç almaya kilitlenen biçimde davranmak zorundadır. İşçiler tek başına fabrikalarındaki sermayedarlarla mücadele etmiyor. Sermayedarlara hizmette sınır tanımayan, onların sınıf içindeki kâhyalık görevini yapan ücretli uşaklarıyla da mücadele etmek zorundalar. Öyle ki; fabrikalarda en ufak bir hak talebi bile tartışıldığında “patron bunu veremez”, “çok şey istemiş oluruz”, “patron bize ekme veriyor” gibi asalak patronların bilindik söylemlerini bizzat sahipleniyorlar, bunu genel bir algıya dönüştürmeye çalışıyorlar. Bunu başaramadıklarında ise öne çıkan işçilerin listesini sermayedarlara veriyorlar. Ya da üretimi arttırmak için insani değerlere, fiziki ve psikolojik koşullara aykırı uygulamaları tüm çalışanlara dayatıyorlar. Yani bilinçli ya da bilinçsizce kendi sınıfının çıkarını değil de asalak patronun çıkarını koruyabiliyorlar. Sınıf bilinçli öncü bir işçi kuşağı yaratamadığımız sürece sermayedarların her türlü dayatmasına boyun eğen, kişiliğine-kimliğine dönük saldırılara ses çıkarmayan, kendi davasının altını oyan işçi profiliyle uğraşmaya mecbur kalırız.

Bir diğer mücadele edilmesi gereken alan da asalak patronların temsil ettiği sermaye sınıfı ve kurumlarıdır. Başta kolluk kuvvetleri olmak üzere sermaye medyası, bakanlıklar ve tüm bu kurumlar işçi sınıfı ve emekçilerin karşısındadır. Çünkü sınıflı toplumlarda devlet sermayenin devletidir ve tüm kurumları sermayenin çıkarlarını korumak ve savunmak için vardır. Sınıflı bir toplumda bizlere yutturulmaya çalışılan “bizim devletimiz” kavramı ise tüm sermayenin çıkarlarını koruyan kurumları meşrulaştırmak ve gerçek işlevinin üzerini örtmekten başka bir şeye hizmet etmemektedir.

Aynı biçimde bugün tüm kirli yüzü ve işlevi daha görünür olan sendikal bürokratik kastlar da sermayenin işçiler için-

deki denetim görevini üstlenmişlerdir. İşbirlikçi-ihanetçi bürokratik kast ve anlayış, bugün tepedeki bir avuç sınıf düşmanı ile sınırlı değildir. Alt kademe sendika bürokratları, fabrika/işyeri temsilcilikleri ve bunların etrafında toplanmış geniş bir yelpazeden oluşmaktadır. Sınıfın bilincini ve kimliğini kötürümleştiren, sermayenin istediği gibi at koşturmasını sağlayan bu anlayışı parçalama mücadelesi de tam da bu bütünlükle ele alınmalıdır.

İşçiler başta ücret olmak üzere ağır çalışma ve yaşam koşullarını değiştirmek için sendikalaşıyorlar. Sonra bir şekilde sendika yetki alıyor ki bu da bir kazanım. Sendikalaşan işçilerin tabana dayalı örgütlülükleri yoksa devamı gelmiyor. Bazen devamı hüsrana bile olabiliyor. Xi-

oami'de olduğu gibi işçiler direnerek fabrikaya soktukları Türk Metal çetesinin asalak patronla listeler oluşturarak hayata geçirdiği işten atma saldırısına karşı mücadele etmek zorunda kalıyorlar. Birçok yerde sermayeye hizmette kusur tanımayan sendika isimli şebekelerin saldırılarına karşı bu sefer de sermaye-işbir-

likçi sendika görünümü şebekelerden kurtulmak için yol ve yöntem aramaya başlıyorlar. Öyle ki Türkiye'de sendikalaşma oranının bu kadar düşük olmasının bir sebebi de burjuva hukukun dahi hiçe sayılması olduğu kadar, bürokratik anlayışların işçilerin bilinç ve eyleminde yarattığı tahribattır. Kuşkusuz bunlar tek neden değildir, fakat bugünün koşullarında en belirgin olanlarıdır. İşçileri sendikaya davet edildiğinde geçmişte tanık olduğu ihanetçi sendika örneklerini öne sürerek mücadeleden geri durabiliyor. Ya da sendikayı kişisel çıkarına ulaşmanın aracı olarak görüp mücadele etme zeminini boşa düşürebiliyor. Devrimci sınıf sendikacılığı anlayışı tam da sermayeye olduğu kadar, sermayenin uzantısı olan bu anlayışlara karşı da açılmış bir mücadele bayrağıdır. Sınıf içinde tabana dayalı devrimci sınıf sendikacılığı anlayışını ve

buna bağlı olarak fiili-meşru mücadeleyi yaygınlaştırmadıkça bu anlayışlar kendilerini sürekli ve yeni biçimlerde var etme zeminleri bulacaktır. Bu tablo bizleri zorlu görevlerin beklediğini bir kere daha göstermektedir. Sabırla, inatla ve her bir işçinin bilinci ve eylemini geliştirerek geleceği kazanma mücadelesini büyütme günün en öncelikli görevlerinden biridir.

DEVRİMCİ SINIF HAREKETİ YARATMA İDDİASI SÖYLEMLERLE DEĞİL PRATİKLE OLUR!

Sinbo ve Pressan direnişi yakın dönemde devrimci sınıf sendikacılığı anlayışıyla hareket edilen mevzi direnişler olarak önümüzde duran iki örnektir.

Sinbo'da karşımıza çıkan, aştığımız ya da aşamadığımız sorunlar sınıf mücadelesinde ön açıcı ders ve deneyimlerle doludur. Sınıf içinde hâkim her türlü geri bilinç ve anlayışla bir şekilde mücadele edildi. Fabrika içerisinde ve dışında işçileri harekete geçirmek için her türlü yol ve yöntem denendi. Asalak patronun devrimci sendikaya karşı yarattığı algı bir biçimde geri püs-

kürtüldü. İşçi sınıfına dönük bir saldırı olan ücretsiz izin saldırısı Sinbo'da geri püskürtüldü ki son yılların hareketsizliği ve sınıfın edilgenliği (özellikle pandemiyle yoğunlaştığı) düşünüldüğünde Türkiye işçi sınıfına fiili-meşru mücadelenin önemini hatırlatan önemli bir kazanım oldu. Fakat ortaya konulan çabaya rağmen işçilerin önemli bir kısmının bir şeyler yapılması gerektiğini kavraya bile harekete geçmemesi sermayenin sınıf üzerindeki çok yönlü etkisinin boyutlarını göstermesi açısından da önemlidir. Ayrıca Sinbo Direnişi pandemi döneminde gerçekleşen bir direniş olduğunu unutmamak gerek. Pandemi koşullarında devreye sokulan yasaklar vb. nedeni ile işçilerle yüz yüze toplantı, eğitim çalışması yapmanın olanakları da önemli ölçüde zayıflamıştı. Sermaye ve iktidarının pandemi döneminde estirdiği işten atma saldırısı,

işçilerin işsiz kalma korkusu vb. de bunun üzerine binince sınıf bilinci ve birliği zayıf işçiler, her türlü dayatmaya boyun eğmek zorunda kaldılar. Bu durum tabana dayalı uzun soluklu örgütlülükleri inşa etmenin zorunluluğunu bir kere daha yakıcı biçimde göstermiş oldu.

Dün Sinbo'da aşılamayan sorunlar, bugün Pressan'da aşılabiliyorsa bu geçmiş deneyimden dersler çıkarılmasıyla mümkün olmuştur. Fakat bu başka sorunların önümüze çıkmayacağı anlamına gelmiyor. Pressan Fabrikası'nın MESS üyesi olması, karşı karşıya kalınan saldırıların çok daha boyutlu olmasına neden olmuştur. Ayrıca burada MESS'in aparatı Türk Metal çetesine karşı da mücadele veriliyor. Buradan elde edilecek bir kazanım sınıfın başındaki en önemli saldırı şebekesi olan MESS-Türk Metal çetesi düzeninde önemli gedikler açmak anlamına gelmektedir. Yani Türkiye işçi sınıfının emek ve onur mücadelesini derinden etkileyecek sonuçlar doğuracaktır. Pressan Direnişi'nin önemini döne döne ilerici kurum ve kamuoyunun gündemine sokulmasına rağmen, Pressan'da sınıfımız adına verilen mücadeleyi başta küçük hesapları gözetmek üzere çeşitli gerekçelerle görmezden gelen anlayışlar var. Biz bu anlayışları ve küçük hesaplarını görüyoruz. Bunlar bırakalım bir kez ziyarete gelmeyi, bir destek mesajı ve paylaşım yapmaktan dahi aciz ve sınıf mücadelesinden kopuk anlayışlardır. Bunların “sol”, “sosyalist”, “mücadeleci” olma iddiaları boş laf yığını olmaktan başka bir anlamı yoktur. Hatta zeminini buldukları ölçüde sendikal bürokrasinin farklı bir versiyonu olmanın ötesine de geçememektedirler. İşçi sınıfının mücadelesini ileri taşıma iddiasını ortaya koymak kuru kuru şov yapmakla değil pratikle gösterilir. İstisnalar hariç sınıf iddialı sol kamuoyunun genel ilgisizliği sermaye cenderesini parçalamayı zorlaştırırsa da buradan elde edilen deneyim ve kazanımlarla yarı daha sağlam adımların atılmasının zeminine dönüşecektir. Yakın dönemde yaşanan direnişler, grevler, fabrika işgalleri başlı başına deneyim ve derslerle doludur. Bu deneyimleri ayrı ayrı incelemek ve dersler çıkarmak işçi sınıfının mücadelesini ileri taşıma iddiasına sahip her sınıf devrimcisinin başta gelen görevidir.

Pressan Direnişi'nin önemini döne döne ilerici kurum ve kamuoyunun gündemine sokulmasına rağmen, Pressan'da sınıfımız adına verilen mücadeleyi çeşitli gerekçelerle görmezden gelen anlayışlar var.

Demir-çelik sektöründe yaşananlar kapitalist düzenin aynasıdır!

E. Eren Yılmaz

Geçtiğimiz günlerde bol gürültülü bir operasyon haberi günlerce burjuva medyada yer aldı. "Demir yumruk" ismi verilen operasyonda demir-çelik sektöründe kurdukları paravan şirketler aracılığıyla "kamuyu" milyarlarca Türk Lirası zarara uğrattıkları için 29 ilde yüzlerce kişi önce gözaltına alındı, ardından birçok kişi tutuklandı. Aralarında Erol Evcil gibi tanıdık isimler de vardı. Evlerde yapılan aramalarda deste deste paralar ekranları süslerken, yapılan operasyonun büyüklüğüne dair övgülerin yanı sıra tutuklananların kirli sicilinin bir kısmı ağızlarında sakız edildi. Burada Erol Evcil ve diğerlerinin mide bulandıran işlerinin şeceresine ya da son operasyon vesilesiyle ortalığa saçılan pisliğe girmeye gerek. Sadece şu kadarını belirtmek gerekirse, bildiğimiz buz dağının sadece görünen yüzüdür.

Devlet, mafya ve sermayenin iç içe geçmiş kirli işleyişi, kapitalist sömürü düzeninin doğal durumudur. Hak, yasa, kural vb. içi boş söylemler, sistemin efendileri tarafından sıklıkla dile getirilerek emekçi kitleleri aldatma söylemleri olarak kullanılır. Aynı zamanda kapalı kapılar ardında süren kirli-kanlı ve gırtlığına kadar pisliğe batmış işleyişin paravanı olarak da bir işlev görür. Bu düzenin mayası budur. Sadece Türkiye gibi ülkeler için değil, tüm dünyaya hâkim bu "medeniyetin" merkezlerine bakıldığında aynı ilişkiler ağını görürüz. Tek farklı yanı Türkiye gibi ülkelerde bu, kendi iç çelişkileri üzerinden kirli işlerin bir kısmı onlara göre sıklıkla ifşa olur.

Farklı kliklerle çıkar çatışması ayyuka çıkmıştır ya da gelinen yerde at değiştirme ihtiyacı gündeme gelmiştir. Belki de çökenin malına çökerler anlayışı devreye girmiş olabilir. Görüldüğü kadarıyla bugün olan da budur. Telaffuz edilen para miktarları, el konulan meblağ ve kayyum atanarak devralınan onlarca şirket... AKP döneminde iyiden iyiye ayyuka çıktığı üzere kirli işler ile birlikte sermaye de el değiştiriyor, düzenin kendi içinde de kapkaç mantığı işliyor.

Peki nedir bu demir-çelik sektörü, kimdir Erol Evcil? Demir-çelik sektörü genellikle yüksek ciro lu şirketler, büyük sanayi kuruluşları arasında ilk sıralarda ifade edilen fabrikalar ve sermayenin iştahını kabartan önemli bir kâr alanıdır. Sıklıkla cilalanmış sözlerle demir-çelik

Demir-çelik fabrikalarında uzun ve ağır koşullarda çalışan, eritilen maddenin içinde ömürlerini tüketen işçilere dayatılan sefalet koşulları bu çete takımının işçilerin emeği üzerinde nasıl tepindiğinin önemli bir göstergesidir.

için "iftihar" duyan burjuva basın haberlerine tanık oluruz. Aynı sektör son yıllarda Erol Evcil gibi kimi zaman "hayırlı iş adamı" kimi zaman mafya, çoğu zaman da ikisi birden olan kişiler şahsında ortalığa saçılan pisliklerle gündeme gelir. Kara para aklamaktan, başka bir sermayedarın mallarını mafyatik yöntemlerle ele geçirmeye, kalem oyunları ile şirketler batırıp sermaye aktarımlarına kadar ne ararsanız var bu işin içinde. Yıllardır devletin ve iktidarın bilgisi dahilinde gelişen, birçok demir-çelik fabrikasını bu şekilde ele geçiren ve görüldüğü kadarıyla piyasayı belirleyebilecek ve manipüle edebilecek bir güce erişen Erol Evcil gibilerinin devletten, AKP iktidarından bağımsız hareket ettiğini düşünmek en hafif tabirle saflık olur. Ötesi, bu tür operasyonlarla kirli işlere nokta konulacak algısına inanmak düpedüz akıl tutulmasına karşılık gelir. Birileri bu işten komisyonunu almamıştır ya da daha büyük birileri daha

büyük bir pislik çukuru yaratmak için kol-ları sıvamıştır.

Son aylarda gemi söküm tersaneleri eylemler, asbest vb. üzerinden gündeme geliyor. Burada sökülen gemilerin parçaları demir-çelik fabrikalarına gönderiliyor. Bakıyoruz Erol Evcil ve avenesinin orada da bağı var. Daha ötesi söküm gelen gemilerle uyuşturucu taşıdığı söylentileri hiç de yabana atılır cinsten değil. Gündem tek değil, çeteleşme ve kirli ilişkiler örümcek ağı gibi birbirine bağlı ilerliyor. Evet kapitalist düzen bu son örneğinde bir kez daha gösterdiği gibi tepeden tırnağa çürümüştür. Operasyonun muhatapları ile operasyonu el ovuşturarak izleyip, yönetenler aynı çürümüşlüğü parçalarıdır.

Demir-çelik fabrikalarında uzun ve ağır koşullarda çalışan, eritilen maddenin içinde ömürlerini tüketen işçilere dayatılan sefalet koşulları bu çete takımının işçilerin emeği üzerinde nasıl tepindiği-

nin önemli bir göstergesidir. Demir-çelik işçisinin emeği sayesinde elde edilen kârlarla kirli düzenlerini ayakta tutmaya çalışanlar, geçmişte birçok örneği olan "şirket iflası", "fabrika satışı" gibi, bugün nedenleri çok daha rahat anlaşılabilir kirli senaryoların tüm faturasını işçilere çıkartmıştı. Aylarca ödenmeyen ücretler, gasp edilen haklar, bir gecede kapatılan fabrikalar ve işsiz kalan binlerce işçi vb... olayda Erol Evcil gibiler baş aktör olarak yer almışlardı. Tüm bu yaşananlara bugüne kadar sermayenin herhangi bir kurumu tarafından ses çıkartılmamıştır. Bu kadar büyük bir organizasyonun içinde siyasal iktidarın olduğu kuşku götürmez bir gerçekken, demir-çelik işçisini bekleyen tek değişim fabrikalarda hüküm süren çetelerin isimleri olacaktır. Esas değişim işçilerin bu kokuşmuş düzen ve bu düzenden nemalanan çetelerin karşısına dikileceği, haklarına ve geleceğine sahip çıkacağı bir mücadele ile gelecektir.

Siyasal durum ve de

KRİZ BÖLGELERİYLE ÇEVİRİLİ KRİZ ÜLKESİ

“Bir krizler bölgesindeyiz. Bizi çevreleyen birden fazla bölge var, neredeyse sürekli kriz içinde bulunan. Bu bölgelerin tam merkezinde bulunan Türkiye de yıllardır çok yönlü bir kriz içerisinde. Hafiflemek bir yana günden güne ağırlaşan bir kriz bu. Şimdilerde krizin ekonomik alanı öne çıkmış durumda. Türkiye halen ekonomik ve mali bir krizin pençesinde kıvrılıyor.” (TKİP VI. Kongresi Kapanış Konuşması, Aralık 2018)

Dört yıl öncesine ait bu değerlendirme bugünü de genel çizgileriyle tanımlamaktadır. Şu farkla ki, bölgesel planda olduğu kadar Türkiye'nin kendi bünyesinde de krizin şiddeti ve çok yönlü toplumsal sonuçları, bugün her bakımdan daha da ağırlaşmış durumdadır.

Türkiye'yi çevreleyen kriz bölgeleri denilirken düne kadar akla doğal olarak öncelikle Ortadoğu gelirdi. Bugünse Türkiye'yi kuzeyden/Karadeniz'den kuşatan bölge Ortadoğu'yu ikinci planda itmiş bulunmaktadır. Ukrayna krizi emperyalist dünyanın iç ilişkilerini ve güç dengelerini derinden sarsacak denli önemli bir gelişmedir. Bunun çok yönlü sonuçları tüm dünyayı olduğu gibi Türkiye'yi de doğrudan etkilemekte, dinci-faşist iktidara yeni manevra alanları açsa bile ülkeyi yeni sıkıntılarla yüz yüze bırakmaktadır. Kuzeydoğuda Ermenistan-Azerbaycan ilişkileri üzerinden Kafkasya, batıda gitgide gerginleşen Türkiye-Yunanistan ilişkileri üzerinden Doğu Akdeniz ve Ege belirgin kriz bölgeleridir. Irak ve Suriye'den Libya'ya kriz bölgesi Ortadoğu'nun sözünü bile etmiyoruz.

Türk burjuvazisi Türkiye'yi çevreleyen tüm bu bölgelerdeki krizlerin şu veya bu ölçüde aktif tarafı durumundadır. Yayılmacı heveslerin beslediği bu olgu, görünürde dinci-faşist rejimin saldırgan dış politikasının bir ürünüdür. Oysa tüm kesimleriyle düzen muhalefetine bu politikaya genel planda onay verdiği, burjuvazinin hiçbir kesiminden buna karşı bir itirazın gelmediği açık bir olgudur. Bunun kısmen tek istisnası Suriye'dir. Suriye Kürtlerine yönelik düşmanca politika ve bunun ürünü askeri müdahaleler de aynı şekilde genel onay görmekte, yalnızca yarattığı ağır bir mülteci sorunu ile ordu-

2023 yılının Türkiye için kritik bir yıl olacağı tartışmasızdır. Zira devleti ele geçirmiş ve topluma halen çok şey dayatmayı başarmış olsa da dinci-faşist koalisyon hala da kendi düzenini oturtabilmiş değildir. Seçim yoluyla ya da seçimleri boşa çıkarmanın bir yolunu bularak iktidarı elde tutmayı başarırsa eğer, kısa vadede toplumun üzerine yeni düzeyde bir karabasan gibi çökeceği de yeterince açıktır.

laştırılmış cihatçı çetelerle girilen ilişkilerde muhalefet edilmektedir.

Türkiye'nin kendi bünyesinde iktisadi temele dayalı çok yönlü toplumsal kriz ise yılların değişmez olgusudur. Değişen yalnızca krizin şiddeti ve ağırlaşan toplumsal sonuçlarıdır. Dört yılın ardından bugün kriz tüm cephelerde ve her bakımdan daha da ağırlaşmış biçimiyle sürmektedir. 2018 ile kıyaslandığında enflasyonun neredeyse on kat artmıştır. Aynı dönem içinde Türk Lirası yaklaşık yüzde dört yüz değer yitirmiştir. Ayyuka çıkmış mali iflas, kronikleşmiş bütçe ve dış ticaret açıkları, ödendikçe artan borçlar, büyüyen işsizlik, çekilmez hale gelen hayat pahalılığı, katmerleşen yoksulluk vb., halen gitgide ağırlaşan krizin öteki göstergeleri ya da sonuçlarıdır.

Bunun böyle olacağı, çıkış yolu bulabilmek bir yana, krizin her alanda daha da şiddetleneceği öngörüsü de 2018'deki aynı değerlendirmenin bir parçasıydı: "... dinci-faşist iktidar, çözüm ve çıkış yete-

neği bir yana, krizin etkilerini hafifletmekten bile acizdir. Toplumun önemli bir bölümü tarafından durumun sorumlusu olarak görülmekte, bu ise istikrarsız konumunu daha da zora sokmaktadır."

Bu son vurgu bizi düzen krizinin ikinci önemli düzlemine, uzun yıllardır süren ve yaklaşmakta olan 2023'te alacağı yön ve varacağı sonuçlar nihayet açıklığa kavuşacak olan rejim krizine bağlamaktadır.

GEÇİŞ SÜRECİNİN SONUNA DOĞRU

"Türkiye halen belirsizliklerle dolu bir geçiş süreci içindedir. Son birkaç yılı belirleyen kararsız denge hali sürmektedir. Olayların nereye varacağını kestirmek bugün için kolay değildir. Bunu belirleyecek olan karmaşık bir dizi iç ve dış etken var. Birbirini besleyen ya da çelen ve çatışan bu etkenlerin sonuçta ortaya ne çıkaracağını zaman gösterecektir." (TKİP VI. Kongresi Bildirgesi)

Sözü edilen rejim krizidir ve aradan

geçen dört yıla rağmen belirsizliğin nihayet ortadan kalktığını söylemek için hala da vakit erkendir. Aradan geçen yılların açıklığa kavuşturduğu gerçekler elbette var. Bunların başında dinci-faşist iktidarın ekonomiyi ve toplumu yönetmede gitgide daha aciz duruma düşmesi gelmektedir. Ekonomi iflas halindedir ve artık kontrol kaybedilmiştir. Yaşanan toplumsal faturası ağır bir sürüklenme halidir. Durum günden güne daha da kötüleşmektedir. Bunun kaçınılmaz sonucu geniş kitlelerin büyüyen hoşnutsuzluğu ve iktidarın seçmen desteğindeki sürekli erozyondur.

Bu aynı olgu dinci-faşist iktidarın toplumu yönetebilme yeteneğini de belirgin biçimde zaafa uğratmaktadır. İktidarı etme ve dolayısıyla rıza devşirme gücünü artık yitirmiş, çıplak zor, dolayısıyla her alanda gündelik baskı ve terör, toplumu kontrol altında tutmanın asıl mekanizması haline gelmiştir. Kural ve kaide tanımaz keyfi diktatörlük günümüz Türkiye'sinin gözler

Evrimci sınıf çizgisi

önündeki en temel gerçeğidir.

“... Elinde tuttuğu muazzam güce ve hala da sahip olduğu önemli kitle desteğine rağmen, bu güçler koalisyonu ve onun kurmaya çalıştığı yeni rejim, henüz oturmuşluktan ve dolayısıyla istikrardan yoksundur. Hassas ve kırılabilir dengelere dayalıdır. Aradan geçen yıllara rağmen hala da esneme yeteneği gösterememesi bunun bir göstergesidir.” (TKİP VI. Kongresi Bildirgesi)

Dört yılın ardından bugünse “esneme yeteneği” gösterebilmek bir yana, iktidarın artık bu alanda herhangi bir şansı kalmamıştır. Kontrolü yitirmemek için dizginleri sıkı sıkıya tutmak zorundadır. Nitekim halen yaptığı da budur.

Yirmi yılı dolduran AKP iktidarının en temel meşruiyet silahı düne kadar sahip olduğu seçmen desteği idi. Gelineklerde bunu da önemli ölçüde yitirmiş durumdadır. Faşist partinin desteğine ve muhtemel seçim hilelerine rağmen yeni bir seçimi kazanmak şansı yoktur. Ama bu hiç de ona artık nihayet kendiliğinden yol görüldüğü anlamına da gelmemektedir. Zira o halen günden güne büyüyecek bir kitle hareketinin özel basıncıyla gönderilmeden gitmeyecek bir konuma ve dirence sahiptir.

Nitekim günümüzün en önemli tartışma konularından biridir bu. Birçok kimse AKP'nin iktidarda kalmak için dışarda savaş ve içerde çeşitli türden kanlı provokasyonlar zinciri dahil her yolu deneyeceğine inanmaktadır. Zamanında yapılacak bir seçim için bile zamanın gitgide daralıyor olması, buna ilişkin kaygıları ve tartışmaları da büyütmektedir. Taşınan kaygılar yersiz olmasa da bu tartışmalar bazı tuzaklarla örülüdür. Bizzat dinci-faşist iktidar bu tartışmaların umut kırıcı etkisinden yararlanmaya ve saflarını bu inançla sıkılaştırmaya çalışmaktadır. Düzen muhalefeti sözde provokasyonlara mahal vermemek adına bunu kitleleri seçim sandığı kurulana kadar hareket-sizliğe mahkûm etmenin gerekçesi olarak kullanmaktadır. Reformist solun bir kesimiye açık ya da örtülü söylemlerle bunu düzen muhalefetine yedeğine yerleşmenin makul gerekçesi haline getirme eğilimi sergilemektedir.

Sorun tartışmalara konu kaygıların yersizliğinde değil fakat bunların teslimiyetçi ya da kuyrukçu politikalara dayanak

yapılmasındadır. AKP çok özel koşullar bir araya gelmedikçe ya da çok ağır bir seçim hezimetini yaşamadıkça, iktidarı barışçı biçimde terk etmeyecektir. Her şeyden önce o iktidarının ikinci on yılından beri artık tam manasıyla bir devlet partisidir. Devlet tüm kurumları ve olanaklarıyla onun elinde, denetiminde ve tam hizmetindedir. Bu salt parlamenter “nöbet değişimi”yle terkedilecek, hele de yitirilecek bir konum değildir. İkinci olarak devlet partisi konumu ona muazzam boyutlarda zenginlikleri ele geçirme ya da kontrol etme olanağı sağlamıştır. Üçüncü olarak o, siyasal planda kurduğu mafyatik düzenle ve iktisadi-mali planda yarattığı eşi benzeri görülmemiş talan, soygun ve yolsuzluk düzeniyle, halen çok ağır suçların dolaysız faili durumundadır.

Bu üç temel etken bir arada dinci partinin neden iktidarı bırakmak istemediğinin ve istemeyeceğinin açıklamasını vermektedir. Tayyip Erdoğan'ın yakın zamanlarda çıkarlarını temsil ettiği güçleri “artık kaybedecek çok şeyimiz var” sözleriyle uyarması, bu korkuyla motive etmeye çalışması da işin aslında bu anlamda gelmektedir. İktidarı kaybetmek yalnızca en keyfi bir biçimde kullanılan muazzam bir siyasal gücün değil, iktisadi-mali kaynaklar üzerindeki denetimi, yanı sıra yağma ve talanla, yolsuzluk ve hırsızlıkla

ele geçirilmiş muazzam zenginliklerin de hiç değilse kısmen kaybedilmesi riski demektir. Daha bir de bu kaybediş toplumsal muhalefetin bir halk hareketi gücüne erişebildiği koşullarda gerçekleşirse eğer, işlenmiş muazzam suçlarla ilgili bir ölçüde olsun hesap verir duruma düşmek riski var.

DÜZEN MUHALEFETİNİN SEFALETİ

“Ağır toplumsal kriz koşullarında dinci-faşist iktidar kaçınılmaz olarak yıpranmaktadır. Meşruiyet sağlamakta önemli bir imkân olarak kullanageldiği seçmen desteği giderek erozyona uğratılmaktadır. Fakat patlak verecek güçlü bir halk hareketiyle yerinden edilmediği sürece, o bir iktidar gücü olarak kalmak kararlılığındadır. Bunun için iç savaş tehdidi de dahil her türlü gayri meşru yol ve yöntemi kullanmak niyetinde olduğunu şimdiden göstermiştir.” (TKİP VI. Kongresi Bildirgesi)

Dört yıl öncesine ait bu değerlendirme bugün çok daha günceldir. Biçimsel meşruiyeti tazelemek için bir yıldan az bir zaman var. Oysa iktidarın normal koşullarda bu alanda artık bir şansı yoktur. Bu şansı yaratmak için “normal”in dışına çıkmak zorundadır. Devleti tüm kurumlarıyla kontrol etmenin yanı sıra, elinin altındaki mafyatik çeteler, para-

militer yapılar, her çeşidiyle dinci-cihatçı gruplar, her türlü pislige batmış örgütlü tarikatlar, ona bunu deneme olanağı ve cesareti vermektedir. Muhtemeldir ki 7 Haziran 2015'te bunu deneyip sonuç almış olması da onda bu eğilimi ve cesareti beslemektedir. Kuşkusuz bugün koşullar bir dizi açıdan farklıdır ve 7 Haziran'daki kirli oyun fazlasıyla deşifre olmuş durumdadır. Yine de bu kaybedecek çok şeyi olanların yeni kumarlar denemesine engel değildir.

Yukarda vurguladığımız gibi düzen muhalefeti bu türden provokasyonlara fırsat vermemek adına kitleleri seçim sandığı kurulana kadar tam bir edilgenliğe mahkûm etmeye çalışmaktadır. Öylesine ki halen parti mitinglerinden bile özenle kaçınmaktadır. Oysa dünyada şu son on yılın birbirinden farklı ülkelerinin deneyimleri bile başka bir gerçeğe işaret etmektedir. Diktatörler gitmiyor halk hareketinin gücüyle gönderiliyor. Tunus, Mısır, Yemen, Sudan ve nihayet şu günlerde Sri Lanka örnekleri üzerinden gördüğümüz gibi. Ama tüm bu örnekler, kurulu düzenin hiç değilse bir süreliğine denetimi bir ölçüde yitirmesinin bir ürünü olmuşlardır. Bu bize düzen muhalefetine kitlelerin eylemliliğinden, hele de bir halk hareketinden neden öcü gibi korktuğunun açıklamasını da vermekte-

dir. Düzen muhalefetinin kendine biçtiği misyon, kurulu düzenin dengelerini bozacak hiçbir sarsıntıya mahal vermeden, bunun için de kitlelere hiçbir gerçek inisiyatif alanı açmadan, sermaye sınıfı adına "nöbeti" sarsıntısız bir geçişle devralmaktır.

Doğal olarak bu çizgi, Tayyip Erdoğan'sız bir AKP düzenini devralmak anlamına gelmektedir. Nitekim parçalı yapısıyla düzen muhalefetinin halen üzerinden anlaşabildiği sözde program da budur. Emekçilerin acil iktisadi-sosyal istemleri, bunları elde edebilmenin ve elde tutabilmenin bir olanağı olarak temel demokratik hak ve özgürlükler, saldırgan dış politikaya ilişkin sorunlar, elbette Kürt sorunu vb. yakıcı konuların hiçbir biçimde sözü edilmemektedir. Düzen muhalefeti bunlar üzerine demagogik vaatlerde bulunmaktan bile özenle kaçınmaktadır. Zira bunun bile kitleleri gayrete getirmesinden korkmaktadır. Hizmetine hazırlandığı egemen sınıf çevrelerini huzursuz etmemek elbette bunun bir öteki nedenidir.

"Güçlendirilmiş parlamenter sistem" halen düzen muhalefetinin biricik ortak vaadidir. Bu da, devlet düzeninin işleyişine ve burjuvazinin farklı kesim ya da kliklerinin bu işleyiş içinde kendine yer bulabilmesine ilişkin bir sorundur. Söz konusu olan AKP'nin çivisini çıkardığı devlet düzeninin bir parça olsun onarılması, bu onarım sınırlarında bir siyasal restorasyon, dolayısıyla çıkar ve rant kapısı olarak kullanılan makamların paylaşılmasıdır.

Düzen muhalefetinin halen izlemekte olduğu çizgi, TKİP VI. Kongresi'nin dört yıl öncesine ait aşağıdaki değerlendirmesine ayrı bir anlam kazandırmaktadır:

"Düzen sınırlarını aşmayan şu veya bu gelişmenin etkisi altında ya da sonucu olarak Tayyip Erdoğan iktidarı biçimsel varlığını yitirse bile, uzun yıllar içinde yarattığı zemin esası yönünden kalacaktır. Düzenin uzun vadeli çıkarlarını zedeleyen aşırılıklarından bir ölçüde arındırılacak, sivrilikleri belli sınırlarda törpülenecek, keyfilik ve kuralsızlığın bugünkü biçimi sınırlandırılacak, özellikle eğitim gibi kapitalist ekonomi ve devlet düzeni için özel bir önem taşıyan alanlardaki çöküntü düzenin asli ihtiyaçlarına göre onarılmaya çalışılacak, ama yaratılan toplumsal-kültürel ve siyasal zemin esası yönünden korunacaktır."

"... Türkiye'nin kapitalist düzeni iktisadi-toplumsal ve siyasal bir güç olarak dinsel gericiliği dışlayarak işleri götürme olanağını artık yitirmiştir. Sorun dinsel gericiliği dışlamak değil fakat yalnızca dengelemek, yani belli sınırlar ve ölçüler içinde tutmaktır."

Bu temel önemde gerçek üzerinde

pek az durulmaktadır. Oysa sarsıntısız bir geçiş durumunda bu, AKP'nin elindeki en büyük kozlardan biridir. İktidara fiilen ortak olarak kalmak, böylece devlet bünyesindeki gücünü çözümlerden ve ayıklamalardan mümkün merteye koruyabilmek, ilk fırsatta da dizginleri yeniden ele geçirmek onun pekâlâ deneyebileceği bir başka çıkış yolu olabilir. Bu türden bir ihtimali ya da hesabı tümünden boşa çıkarabilecek olan yalnızca kitlelerin aktif eylemli basıncı, yani bir halk hareketidir. Halk hareketi daha bugünden bürokraside çözümlenme yaratmanın, dinci-faşist koalisyonu çatlatmanın ve giderek AKP'nin dağılmasını sağlamanın biricik olanaklı yoludur. Bu olmadığı sürece AKP seçimi yitirse bile iktidar üzerindeki denetimini korur ve yamalı bohça düzen muhalefeti gerçeği gözetildiğinde, çok geçmeden gerisin geri başa geçme olanağı bulabilir.

DEVRİMCİ SINIF ÇİZGİSİ

"Krizin ağırlaştığı bugünkü koşullarda gündemde yeni bir seçim var. Devrimcilerin görevi dikkatleri seçim sandığına değil sınıf ve kitle eylemine, fabrikalara ve işletmelere, sokaklara ve alanlara odaklamaktır. Krizin gündeme getirdiği saldırı dalgasına karşı işçilerin ve emekçilerin direnişini örgütlemektir. Bu öteki herşeyin tabii kılınacağı ana eksen olmalıdır. Bu çerçevede gündeme gelebilecek her gerçek kitle eyleminin etki ve kazanımı, kitlelerin birliğine, eğitimine, örgütlenmesine ve mücadele azmine katkısı, seçim sandığından elde edileceği umulan her türlü başarıdan çok daha üstün, anlamlı ve kalıcı olacaktır. Bu gerçeği

anlayıp anlamamak, devrimcilik ile reformizm arasındaki derin ayrım çizgisini ortaya koyar." (TKİP VI. Kongresi Bildirgesi)

Bu değerlendirme de dört yıl öncesine aittir ama içerdiği uyarı solun bugünkü zaafı davranış çizgisine tam olarak oturmaktadır. O zaman gündemde olan birkaç ay sonra yapılacak olan yerel seçimlerdir. Bugünse yeni bir genel seçime normal koşullarda henüz bir yıl var. Ama reformist solun hemen tüm kesimleri şimdiden seçim hazırlıklarına, seçimde izlenecek politikaya, bu kapsamda ittifak görüşmelerine, aday belirleme toplantılarına, cumhurbaşkanlığı seçimlerinin birinci ve ikinci turuna ilişkin tutum açıklamalarına vb. odaklanmış durumdadırlar.

2023 yılının Türkiye için kritik bir yıl olacağı tartışmasızdır. Zira devleti ele geçirmiş ve topluma halen çok şey dayatmayı başarmış olsa da dinci-faşist koalisyon hala da kendi düzenini oturtabilmiş değildir. Seçim yoluyla ya da seçimleri boşa çıkarmanın bir yolunu bularak iktidarı elde tutmayı başarırsa eğer, kısa vadede toplumun üzerine yeni düzeyde bir karabasan gibi çökeceği de yeterince açıktır. Elbette bunun ağır ve ezici sonuçlarını herkesten çok işçi sınıfı ve emekçiler ile toplumsal muhalefet ve ilerici-devrimci hareket yaşayacaktır. Bütün bunlar dinci-faşist iktidarın hesaplarını boşa çıkarmanın devrimci açıdan çok özel önemini açıklıkla ortaya koymaktadır.

Fakat bütün sorun, bunun devrimci konum üzerinden nasıl yapılacağı, ya da daha somut olarak, devrimci hareketin kendi bu alandaki misyonunu nasıl yerine getireceği sorundur. Yukarıya aldığımız TKİP VI. Kongresi değerlendirmesi,

bu açıdan tutulması gereken yola işaret etmektedir. Dikkatleri seçim sandığına yöneltmek, peşinen düzen muhalefetinin yedeğine düşmektir. Bu niyetlerle değil olayın mantığı ile ilgili kaçınılmaz bir sonuç olacaktır. Kaldı ki bunu niyet olarak da şimdiden açığa vuranlar var. Sol adına bazıları düzen muhalefetine seslenerek, "düzgün bir aday gösterin, bu işi ilk turda bitirelim" diyebilmektedirler. Daha temkinli davranırlarsa, ikinci turda elbette ki "sorumluluklarının gereğini" gözetecilerinden dem vurabilmektedirler. Tüm bu yollar düzen muhalefetinin yedeğine düşmeye çıkmaktadır. Bunun bir parçası olarak da kurulu düzenin yürütme organına başkan seçme skandalına (utancına!) varır.

Devrimciler kendi rollerini kendi konumları üzerinden, kendi sınıfsal alanlarında, kendi yol ve yöntemleriyle, dolayısıyla kitlelerin bilincini, mücadelesini ve örgütlenmesini geliştirmeyi hedef alan bir çizgide oynamakla yükümlüdürler. İşçileri ve emekçileri kendi acil istemleri üzerinden fiili-meşru bir çizgide mücadeleye çekmek, bu mücadeleyi büyütmek ve elbette dinci-faşist iktidara karşı bir halk hareketi boyutlarına ulaştırmaya çalışmaktır onların görevi. Güçlerinden ve olanaklarından bağımsız olarak bu böyle olmalıdır. Sorun hiçbir biçimde neyin ne denli başarılabilirliği değildir. Sorun devrimci konum üzerinden bağımsız devrimci bir çizgide hareket edebilmektir. İlkelere dayalı devrimci bir çizgi üzerinden mücadeleyi büyütebilmek, mücadele mevzilerini çoğaltabilmektir.

Almanya'da halk ayaklanması korkusu

Emperyalist merkezlerin ve sözcülerinin halk ayaklanması korkusu büyüyor ve bu yönlü açıklamalar art arda yapılıyor. Halk ayaklanması kelimesini “dolaşıma sokan” ise emperyalist-kapitalist hükümetlerin ve onların sözcülerinin bizzat kendileri. Bunun son örneği, Alman Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock oldu. Bu yeşilci-militarist, bu azgın savaş kışkırtıcısı, Almanya'da bir halk ayaklanması olabileceği korkusunu dile getirdi. Putin'e cesaret veriyor diye de kimi çevrelerce azarlandı. Baerbock'tan önce de bu korkuyu dile getiren birçok emperyalist kurum ve temsilciler oldu.

Küresel sigorta tekeli Allianz'ın şirketleri uyararak amacıyla hazırladığı “Yaşam Pahalılığı Krizi ve Sivil Huzursuzluk” başlıklı bu yılki rapor da halk ayaklanmasına işaret ediyordu. Covid pandemisini takip eden bir yaşam maliyeti krizi nedeniyle dünya çapında birçok ülkede kitle huzursuzluğunun artacağı konusunda şirketleri uyararak sigorta tekeli, “grevler, huzursuzluk ve şiddetli protesto hareketleri de şirketler için risk teşkil ediyor” demişti. 2022 yılı sonuna kadar Avrupa ve ABD'deki birçok ülke dahil 75 ülkede protestolarda artış beklediğini “dünya çapında kusursuz bir hoşnutsuzluk fırtınasına hazır olun” ifadeleriyle duyurmuştu. Uluslararası Para Fonu (IMF) Genel Müdürü Kristalina Georgieva da kovid pandemisinin ve Ukrayna'daki savaşın birleşik etkisine atıfta bulunarak, “Kriz üstüne bir krizle uğraşıyoruz” diyerek ve artan enflasyonu bir neden olarak göstererek küresel büyüme beklentilerinin düşürüldüğünü açıklamıştı. Açık ve mevcut tehlike olarak “daha fazla açlık, daha fazla yoksulluğa” işaret etmiş ve daha “fazla sosyal huzursuzluk” diye de eklemişti. Birleşmiş Milletler'de bozulan tedarik zincirlerinin istikrarsızlaştırıcı potansiyeli ve gıda, yakıt ve gübre fiyatlarının “artan etkisi” konusunda uyarıda bulunmuştu. “Bütün bunlar en çok yoksulları vuruyor ve siyasi istikrarsızlık için temelleri atıyor” demişti. BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, mart ayında yaptığı açıklamada, “dünya çapında sivil huzursuzluğa” dikkat çekmişti.

BAERBOCK, ALMAN TEKELLERİNİN KORKUSUNU DİLENDİRDİ

Almanya Dışişleri Bakanı Annalena

Baerbock, 20 Temmuz günü Hannover'de RND medya grubunun düzenlediği basın toplantısında, Almanya'nın büyük ölçüde Rus gazına bağımlı olduğunu itiraf etti. Rusya tarafından bir ambargo veya teslimatların tamamen durdurulması durumunda halk ayaklanmalarının bekleneceğini söyledi. Baerbock, Kanada ile bir gaz türbininin ihracatı hakkında yapılan müzakerelerde olası iç siyasi etkilerin önemli bir rol oynadığını ifade etti.

Baerbock, Kanadalılar bize “bir sürü sorumluluk var” dediler, biz de “Bunu anlayabiliriz, ancak gaz türbinini alamazsak daha fazla gaz alamayız” dedik. Bu durumda “Ukrayna'yı hiçbir şekilde destekleyemeyiz çünkü o zaman halk ayaklanmalarıyla meşgul olacağız” dediğini söyledi. Halk ayaklanmalarını gerçekten bekleyip beklemediği sorulduğunda, Baerbock, gelen tepkilerin de bir sonucu olarak bunun “belki biraz abartılı” olduğunu belirtti, ancak aynı zamanda “gazımız biterse” diye vurguladı ve ekledi: “Tam olarak benim açımdan, Rusya'dan hala gaza ihtiyacımız var.” Alman Bakan Almanya'nın Rusya'dan gelen gaz ve petrole karşı tam ambargo konulmasına da karşı olduğunu belirtti. Dışişleri Bakanı, yüksek gaz fiyatlarının Almanya'daki birçok insan için büyük bir yük olduğunu da sözlerine ekledi. “Bu kış için önemli görevimiz, bu savaşın toplumda bir bölünmeye yol açmamasını sağlamalıyız” olgusuna dikkat çekerek, “sosyal gerilimleri yumuşatmak federal hükümetin görevidir” dedi.

Baerbock, üç ay önce Riga'da “Bugün yarından daha iyi olmak üzere tüm gaz kaynaklarını aşamalı olarak kaldırmak istiyoruz” demişti. Üç ay sonra, bir gaz türbinini ihracatı için Kanada hükümeti tarafından uygulanacak yaptırımlardan muafiyet için yalvarıyordu. Alman hükümeti Rusya'dan gaz dağıtımını “yarın yerine bugünden”, “aşamalı olarak kaldırmak” istese de Rusya'nın sadece bugün değil yarın da doğal gaz vermeye devam etmesi için yalvarıyor, halk ayaklanmalarının korkusuyla. Bu ifadeler, Baerbock'un açıklamalarına karşı tepki gösteren kimi Alman yazarlarına ait.

Federal İçişleri Bakanı Nancy Faeser de daha önce, elektrik kesintileri ve soğuk apartman daireleri nedeniyle protestoların olması durumunda, “Hazırız” açıklamasını yaparak “ayaklanma beklentisini” ve buna karşı hazırlıklarını itiraf etmişti. Faeser, bu tür gösterilere katılmama konusunda da halkı tehdit etmişti. Thüringen Anayasayı Koruma Dairesi Başkanı Stephan Kramer ise, Handelsblatt'a verdiği demeçte, yalnızca ısıtma için gazın eksik olması değil, aynı zamanda endüstriyel üretimin çökmesi ve işsizliğin “önemli ölçüde” artması durumunda “güvenlik durumu için bir risk” gördüğünü söyledi. Daha şimdiden “Kamu güvenliği ve düzeninin nasıl garanti edileceği” ifadeleriyle kaygılara gömülmüş bulunduğunu gösterdi.

Bild gazetesi için yapılan bir ankette, Almanların yüzde 44'ü yüksek enerji fiyatları nedeniyle sokağa çıkmak istedik-

lerini belirtti. Kamuoyu araştırma enstitüsü Insa'ya göre hemen hemen her iki kişiden biri “yüksek enerji fiyatlarına karşı gösterilere kesinlikle veya yüksek bir olasılıkla katılacağını” söylediği belirtiliyor. Protesto potansiyelinin özellikle AfD (yüzde 72), Sol Parti (yüzde 60) ve FDP (yüzde 50) seçmenleri arasında yüksek olduğu iddia ediliyor.

Ukrayna savaşının dünya ölçüsünde çok boyutlu sonuçları oldu. Bunun iktisadi ve sosyal alandaki yansımaları, enerji ve gıda fiyatlarındaki büyük artışlar ve bunun geniş emekçi kitlelerin yaşamında yarattığı yıkımdır. Neoliberal saldırıların sonuçları bir yana, son yıllarda pandeminin yarattığı yükleri işçi sınıfı ve emekçilerin sırtına yıkan kapitalist hükümetler, şimdi de buna Ukrayna savaşının yarattığı yükleri ekliyorlar. Silahlanmaya ayrılan dev mali kaynaklar da emekçilerin cebinden çıkıyor. Rusya'ya karşı görülmemiş kapsamdaki ambargo “Batılı kapitalist tekeller kadar özellikle yakıt ve gıda fiyatları üzerinden geniş tüketici kitlelerini de derinden etkileyecek, böylece sistemin çok yönlü krizini de ağırlaştıracaktır.”

Emperyalist-kapitalist dünya sistemi, dizginlerinden boşalmış halde toplumsal fay hatlarında büyük enerji birikimleri yaratmaktadır. Bunun sosyal bir patlamaya dönüşeceğini egemenler de biliyor ve korkuları büyüyerek bunu önlemeye değilse de zorbalıkla bastırmaya hazırlanıyorlar.

Sri Lanka'da gerici rejim saldırıya geçti

Sri Lanka'da aylarca süren kitle hareketi, kokuşmuş rejimin başı Gotabaya Rajapaksa'nın sarayının işgal edilmesiyle doruğa çıkmıştı. Devlet Başkanı Rajapaksa ülkeden kaçmış, bazı bakanlar da istifa etmiş, geçiş süreci hükümetinin kurulacağı söylenmişti.

9 Temmuz'da gerçekleştirilen saray işgali sembolik bir anlam da taşıyordu. Çünkü 'Rajapaksa klanı' rejiminin simgesi olan bir mekandı. Nitekim göstericiler sembolik sayıda da olsa sarayda ve yönetim ofislerindeki bekleyişlerini devam ettirdiler. Zira rejimin başı kaçmış ama rejim halen ayakta idi.

Kitle hareketinin durulmasını fırsat sayan rejim, bir gece yarısı operasyonu ile protestolar için kurulan kampa saldırdı. Saldırıyı izleyen BBC muhabirleri, yüzlerce polis ve askerin saldırısında dokuz göstericinin gözaltına alındığını ve protesto çadırlarının söküldüğünü belirttiler.

Saldırıya karşı direnen eylemciler kolluk kuvvetleriyle çatıştı. Çatışmalarda onlarca kişinin yaralandığı bildirildi. Gazetecilere de saldıran kolluk kuvvetleri, sergiledikleri zorbalığın kayıt altına alınmasını önlemeye çalıştı.

Direniş için kurulan çadırlarda göstericiler aylardan beri bekliyorlardı. Tam da kampı boşaltacaklarını ilan ettikleri bir zamanda rejim saldırıya geçti. Belli ki kitle hareketine gözdağı vermek istiyorlar.

Kitle hareketi rejimi sarstı ama yıkmadı. Rajapaksa klanın başının kaçması, kitlelerde bir bekleyiş havası yarattı. Eylemcilerin bir kısmı işgal edilen saray ve diğer kurumları terk etmedi.

Ancak genel anlamda kitle hareketi 'mola' vermiş oldu. Yine de klanın önde gelen suç ortaklarından biri olan başbakanın geçici devlet başkanı olması protesto edildi. Ancak bu protestolar sembolik sınırlarda kaldı.

Durumu gözlemleyen Wickremesinghe keskin dişlerini göstermekte pek gecikmedi.

Wickremesinghe'nin ilk işi Olağanüstü Hal (OHAL) ilan etmek oldu.

Yaptığı açıklamalarda kitle hareketini hedef alan küstahça laflar etti ve saldırıya geçeceği sinyalini verdi.

Nitekim mecliste yapılan 'gizli' oylamada devlet başkanı seçilir seçilmez protesto kampına saldırı emri vererek yok-sulluk ve sefaletle karşı isyan eden halka olan düşmanlığını gösterdi.

Kokuşmuş rejimin önde gelen suç ortaklarından biri olan Wickremesinghe, gösterilere göz yumulmayacağını ilan edecek kadar gözü dönmüş bir zorba olduğunu ilan etmişti.

Sri Lankalılar Wickremesinghe'nin seçilmesini protesto etse de IMF şefleri memnuniyetlerini dile getirdiler. Nitekim Wickremesinghe'nin IMF ile anlaşma yapmak istediği belirtiliyor. IMF şeflerinin Wickremesinghe'nin başa geçmesinden memnun olmaları da tesadüf değil elbet.

Sri Lanka'yı iflase sürükleyen rejim, IMF ile anlaşma yaparsa, çöküşten çıkışın faturasını da emekçilerin sırtına yıkmak durumunda kalacak. Zira IMF anlaşmalarının ilk kuralı, 'kemer sıkma' politikalarının hayata geçirilmesidir. Bu politikanın iflas etmiş bir ülkede uygulanması, zaten sefalet içine itilen kitlelere IMF'ye ödenecek faizleri de karşılamaya mecbur etmek anlamına gelecektir.

Devlet Başkanı koltuğuna oturan Wickremesinghe'nin bu görevde 2024 yılına kadar kalacağı söyleniyor. Bu ise, IMF reçetelerini uygulamak için yeterli bir süredir. Ancak bu pervasızlığa girişip girişmeyeceği, kitle hareketinin seyrine bağlı olacak. Üç ay süren bir direnişle Rajapaksa klanının şefini saraydan kovmuş kitle hareketi sönmünecek mi, daha güçlü bir dalga olarak mı gelecek? Esas mesele burada düğümleniyor. Ancak ne olursa olsun, rejimin dayattığı sefaleti sineye çekip çürümeye sürüklenmekten imtina eden, bunun yerine ülkeyi iflase sürükleyenlerin yakasına yapışan geniş emekçi kitlelerin IMF reçetelerine 'eyvallah' demeleri kolay olmayacaktır.

Joe Biden Ortadoğu ziyaretinde...

ABD Başkanı Joe Biden'ın geçen ay yapılacağı ilan edilen Ortadoğu ziyareti başladı. Zamanlaması ve 'yükü' bir gündeminin olmasından dolayı bu ziyarete ayrı bir önem atfediliyor. Bölgedeki işbirlikçi rejimleri, başını Siyonist İsrail'in çekeceği 'İran karşıtı' bir 'pakt' içinde toplama hedefini ilan eden Biden için işlerin kolay olduğu söylenemez. Zira bu işbirlikçi rejimler bile artık Biden'ın her söylediğini yerine getiremeyebiliyorlar. Ukrayna savaşından sonra Rusya ile ilişkilerde aldıkları tutum bunu somut olarak gösterdi. Bu arada Körfez'in 'Şeyh-Emir-Kral takımı da İsrail güdümlü bir askeri pakta katılmaya pek hevesli görünmüyor.

SIYONİSTLERİN HUZURUNDA BİR 'SIYONİST'

Tüm ABD başkanları gibi Biden'ın da Ortadoğu'daki ilk durağı İsrail oldu. İşgal altındaki Filistin toprağı olan Kudüs'e ulaştığında 'vatanıma gelmiş gibiyim' diye açıklama yapan Biden, kendisinin de Siyonist olduğunu ilan etti. "Kişinin Siyonist olması için Yahudi olması gerekmiyor" diye konuşan Biden, muhtemelen ABD'deki Siyonist/Yahudi lobisine mesaj vermek istedi.

Zira oğullarının kirli-kanlı-iğrenç-sapkın skandallarını ortaya koyan belge ve görüntüler geziden hemen önce ifşa edilmişti. Kasım'da yapılacak ara seçimler yaklaşırken, popülerliği dibe vuran Biden için lobilerin desteği daha da önem kazanıyor.

Elbet bu kadarı, Biden'ın da diğer selefleri gibi Siyonist rejimin hamisi olduğu gerçeğini değiştirmiyor.

Nitekim Siyonist rejime himaye sağlama, milyarlarca dolar mali yardım yapma, ırkçı politikaları, toprak gaspını, Kudüs'ü Araplardan arındırma, yani insanlık suçu olan etnik temizlik politikalarına tam verdi.

Lafta 'iki devletli çözüm' planını savunan Biden, İsrail rejiminin bunu imkansız kılan suç ve icraatlarını da destekliyor.

ABD başkanının Siyonist rejime tam destek verdiği konusunda bir tartışma bulunmuyor.

Ancak halen dünya jandarması olduğunu iddia eden emperyalist bir gücün başında bulunan adamın Siyonistlere yaranma pozları takınması bir tür kepezellik olarak değerlendiriliyor.

ABBAS BİDEN'İN KIRLI OYUNUNA ALET OLMAYI REDDETTİ

Biden İsrail'e gelmişken, Filistin Yönetimi Başkanı Mahmut Abbas'la da göstermelik bir görüşme yapacak. Ancak görüşmeyi yönetimin merkezi olan Ramallah'ta değil bir dini merkez sayılan Beyt Lahim'de gerçekleştirecek. 15 Temmuz günü gerçekleştirilecek görüşmenin ise bir saat sürmesi bekleniyor.

Filistin kaynakları, uzlaşmacı çizginin temsilcisi olan Mahmut Abbas yönetiminin de Biden'ın ziyaretinden bir beklenti içinde olmadığını belirtiyor. Zaten hastanelere yapılacağı söylenen mali yardım dışında bir şey vadetmiyor. Güya İsrail'le Filistin yönetimi arasında 'arabulucu' olan ABD yönetimlerinin her icraatı, Filistin davasını ve direnişini tasfiye etmeyi amaçlıyor. Bu, Biden yönetimi için de geçerlidir.

Yıllardan beri vaat edilen 'çift devletli çözüm', ABD'nin himaye ettiği Siyonist rejim tarafından çoktan imkansız hale getirildi. Trump'ın Filistin halkının davasını ve taleplerini hiçe sayan küstahça politikalarını devam ettiren Biden yönetiminin, Filistin halkına sunabileceği sahte vaatleri bile yoktur. Hal böyleyken, İsrail'le Arap rejimleri arasındaki işbirliğinden Filistin yönetiminin memnun olduğunu içeren ortak bir açıklamaya imza atması için Mahmut Abbas'a baskı yapıyorlar. Elbette Mahmut Abbas bile bu kadarını yapamazdı. Nitekim Filistinli kaynaklar bundan dolayı ABD heyetiyle gerilim yaşandığını, ancak Abbas liderliğindeki Filistin yönetiminin böyle bir açıklamaya imza atacağını kesin bir dille muhataplarına iletildiğini belirtiyor.

BİDEN 'TESTERECİ' M. BİN SELMAN'LA KUCAKLAŞACAK MI?

Biden, Adnan Kaşıkçı'nın vahşi şekilde öldürülmesinin emrini verdiği için Muhammed bin Selman'a (MbS) güya mesafe koymuştu. MbS'nin cinayetteki suçunu gösteren CIA belgelerini yayınlatarak 'tavır' aldığını göstermişti. Arap medyasında 'testereci' diye anılan MbS'ye bunca laf eden Biden'ın Muhammed bin Selman'ın ayağına gitmesi, ABD başkanlarının nasıl da çaptan düştüğünün göstergesi kabul ediliyor.

'Dünya jandarması' havalarında olan

ABD başkanının bir testerecinin ayağına gitmesi 'izaha muhtaç' bir şey olmalı ki, Biden bunu kamuoyuna açıklamak için Amerikan Washington Post gazetesinde bir yazı yayınladı. "Ortak çıkar ve sorumluluklara dayalı stratejik ortaklığı güçlendirmek" için bu ziyareti gerçekleştirdiğini iddia eden Biden, buna rağmen pek rahat görünmüyor. Zira ABD medyasında 'MbS ile kucaklaşan Biden' fotoğrafının yayınlanması 'demokrat başkan' için pek matah bir görüntü olmayacak. Nitekim Siyonist şeflerin kucaklaşma hamlesi yapmalarına rağmen Biden'ın el sıkışmakla yetinmesi, bunun için yapılmış bir hazırlık olarak değerlendirildi. İsrail başbakanıyla kucaklaşmayan Biden, MbS ile kucaklaşma yükünden de kurtulmayı hedefliyor. Gereğe ise hazır; 'korona önlemleri.' Ancak bu 'şekli' önlem, Biden'ın 'testereci' MbS'nin ayağına gittiği gerçeğini değiştirmeyecek.

BİDEN'İN 'CENTO'SU TUTAR MI?

ABD hegemonyasındaki gerilemenin doğal olarak Ortadoğu'da da yansımaları oldu. Üstelik bunun en bariz örneklerinden birini bizzat Amerikancı rejimler aldıkları tutumla gösterdiler.

"ABD emperyalizminin kendisine bin bir bağla bağlı Ortadoğu devletlerini Rusya'ya karşı istediği türden bir tutuma yönelmemesi, Ukrayna savaşının açığa çıkardığı önemli bir olgu olmuştur. İsrail Rusya'yla güçlü ilişkilerini zedeleyecek hemen hiçbir adımın bir parçası olmamıştır. Suudi Arabistan ile Körfez ülkeleri de ambargolara katılmadıkları gibi halen petrol arzının artırılmasına yönelik baskılara da direnebilmektedirler. Bu dikkate değer tutumları da dünya güç dengelerindeki büyük değişime ve bunun bu türden ülkelere açtığı geniş manevra alanına bir gösterge saymak gerekir." (Ukrayna krizi sonrası dünya, EKİM Sayı: 324, Haziran 2022)

Bu gelişmeler, kuşkusuz ki en çok Biden yönetimini tedirgin etmiştir. Bunun Biden'ın Ortadoğu ziyaretinin temel nedenlerinden biri olduğundan da şüphelenmemek lazım.

Bu gidişata müdahale edebilmek için somut hedeflerin konması gerekiyor. Biden bunları, bölgedeki 'esas düşman' İran'ın hiçbir koşulda nükleer silaha sahip olmaması ve Rusya ile Çin'le kurulan ilişkilerin kesilmesi ve bu iki 'düşman' gücün Ortadoğu'da artan etkisinin önüne geçilmesi şeklinde tanımladı.

Bu amaçla 'ABD şemsiyesi altında, Siyonist İsrail önderliğinde bir tür Ortadoğu NATO'su oluşturma' girişiminden söz ediliyor. Bu girişim, Şubat 1955'te kurulan ama işlevsiz kalan CENTO/Bağdat Paketi'nin hatırlattı. O zaman da amaç Arap ülkelerini batılı emperyalistler safında Sovyetler Birliği'ne karşı kullanmaktı. Oysa Irak dışında katılan bir Arap ülkesi olmamıştır. 1958'de Bağdat'taki İngiliz kuklası rejimin yıkılmasından kısa süre sonra ise Irak da pakttan ayrılmıştır. Geriye Türkiye, İran, Pakistan ve İngiltere kalmıştır. Mısır başta olmak üzere Arap ülkeleri bu emperyalist oluşuma mesafeli durmuştur.

Görünen o ki, ABD'nin bölgede zayıflayan etkisini korumak ve Siyonist İsrail'e güvence sağlamak için Biden'ın yeniden bir tür CENTO kurma girişimi de fiyaskoyla sonuçlanacaktır. Zira böyle bir pakttan kurulmasının olası bir İran-İsrail çatışmasında Arap ülkelerinin ateşe atılması anlamına geleceğini, Siyonist rejimle işbirliği yapan Körfez rejimleri de biliyor. Hal böyleyken en Amerikancısının bile böyle bir pakta katılması çok zor. Öte yandan Biden'ın işbirlikçi rejimlerin Rusya-Çin ikilisiyle geliştirdikleri ilişkileri sabote etme şansı da düşük görünüyor.

Geziyi "Biden geldi ama (beklenen) Godot gelmedi" şeklinde yorumlayan İran basını, Biden'ın ziyaretinin iddia edildiği gibi bir sonuç yaratmayacağını iddia ediyor. Yine de bu ziyaretin uğursuz bir girişim olduğu ve Filistin başta olmak üzere bölge halklarının hayrına olmadığı bir gerçektir. Çünkü Biden'ın ziyareti hem saldırgan İsrail rejimine ABD desteğini arttırmaya hem bölgedeki gerilimleri tırmandırmaya yarayacak bir girişimdir.

13. Petersburg İklim Diyalogu

A. Engin Yılmaz

Kapitalizmin 'daha çok üretim-daha çok tüketim' kuralına dayalı işleyişi sadece emeği değil doğayı ve kaynaklarını da kural veya ölçü tanımadan hoyratça sömürüp yağmalayarak yıkıma sürükliyor. Bu yıkım, gelinen aşamada insan soyu ile diğer canlıların geleceğini tehdit eden boyutlara varmış durumda. Doğanın milyonlarca yıl içinde oturmuş dengesi geri dönülemez biçimde bozulduğu gibi canlı yaşam da yok olma akıbetiyle karşı karşıya bulunuyor. Bu olgu artık emperyalist-kapitalist devletlerin şefleri tarafından da kabul ediliyor. Sorunun somut yansımaları olan küresel ısınma, artan aşırı hava olayları ve bunun felakete dönüşen sonuçları dünyanın farklı bölgelerinde sık sık görülmektedir. Yanı sıra biyo-çeşitlilikte fakirleşme, bitki ve hayvan türlerinin ortadan kalkması gibi dramatik sorunlar da derinleşiyor. Bunun dolaysız sorumluluğunu taşıyan emperyalist-kapitalist iktidarlar güya bu felaketleri önlemek amacıyla zirveler-toplantılar düzenliyorlar.

13. Petersburg İklim Diyalogu da bu iddiayla toplandı. Almanya Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock'un davetiyle bir araya gelen yaklaşık 40 ülkeden üst düzey temsilciler, 17-19 Temmuz tarihleri arasında iklim kriziyle başa çıkmak için "somut adımları" tartıştılar. Almanya'da gerçekleştirilen bu toplantı, Mısır'ın Şarm El Şeyh kentindeki COP27 Dünya İklim Konferansı'nın hazırlıklarının başlangıcı sayılıyor. Diyalogun, Kasım ayında başarılı bir iklim konferansının yolunu açmada "önemli bir yapı taşı" olacağı iddia ediliyor. ABD, Çin ve Hindistan gibi en büyük CO2 yayıcıları da masada bulunuyor. Söylenildiğine göre diyalog için bir araya gelen yaklaşık 40 ülkeden bakanlar ve temsilciler, iklim değişikliğine karşı mücadelede izlenecek yol üzerinde anlaşmaya varmak istiyor.

Bu iklim diyalogunun fosil yakıtlara olan bağımlılığı azaltmak ve küresel ısınmayı 1,5 derece ile sınırlamak için daha yoksul ülkeleri sürdürülebilir enerji kaynaklarına geçiş konusunda desteklemeyi de hedeflediği söyleniyor. Yanı sıra hem çok taraflı iklim müzakerelerinde hem de ülkeler arasındaki güven de güçlendirilmek isteniyormuş. Ama tüm zirvelerde dile getirilen amaç ve isteklerle gerçekler arasında uçurum var. Nitekim BM Genel

Sekreteri António Guterres, Petersburg Diyalogu'ndaki video konuşmasında, iklim koruma hedeflerinde bir gevşeme olduğu konusunda uyarıda bulunarak, bu gerçeğe dikkat çekti. Guterres konuşmasında şunları söyledi:

"Sera gazı konsantrasyonları, yükselen deniz seviyeleri ve okyanusların ısınması yeni rekorlara ulaştı. İnsanlığın yarısı sel, kuraklık, aşırı fırtına ve orman yangınları nedeniyle risk altındadır. Yine de fosil yakıtlara olan ağırlıklılığımız devam ediyoruz."

Toplantıda Kasım ayında Mısır'da yapılması planlanan COP27 Dünya İklim Konferansı'nın rotasının belirleneceği söylendi. Toplantı gündeminde, iklim değişikliğinden kaynaklanan hasar ve kayıpların üstesinden gelmek için birçok ülkenin uzun süreden beri gündemde olan finansal destek talepleri de yer alıyor. Her kuraklık, her fırtına, her sel felaketiyle birlikte uluslararası iklim diplomasisinde "kayıp ve hasar" tartışması büyüyor. Karayipler, Afrika, Güney Amerika veya Asya'daki ülkeler, giderek daha fazla sanyilemiş ülkelere dikkat çekiyorlar. Zira bunlar, sera gazı salarak sorunun daha da derinleşmesine neden olan ülkelerdir.

Son dönemde savaş çığırkanlığıyla öne çıkan Almanya Dışişleri Bakanı Baerbock, toplantıda iklim krizi için "bu arada bu dünyadaki tüm insanlar için en büyük güvenlik sorunudur" diye buyurdu. Kriz olarak tanımlanan ve canlılar için bir felaket olan soruna güya "çözüm bulmaya" çalışan bu 'yeşil/militarist' bakan, Almanya'nın Rus gazına olan bağımlılığını

azaltmak için kömürle çalışan elektrik santrallerini yeniden etkinleştirme konusunda zor kararlar alması gerektiğini söyledi. Güya iklim krizine çözüm bulmak için toplanmışlar ama kömüre dönüş yaparak sorunu daha derinleştireceklerini ilan ediyorlar.

Sergilediği kaba riyakarlığın farkında olmalı ki, 'yeşil/militarist' bakan şu boş lafları da sözlerine ekliyor: "Ancak bu, 1,5 derece hedefimizden vazgeçtiğimiz anlamına gelmiyor. Ayrıca yenilenebilir enerjiyi genişletme çabamızda yavaşladığımız anlamına da gelmiyor."

Greenpeace iklim uzmanı Bastian Neuwirth verdiği bir demeçte, iklim kriziyle mücadelenin diğer krizlerin gerisinde kalmaması gerektiği konusunda uyardı ve "Petersburg İklim Diyalogu, Kasım ayındaki iklim müzakereleri için kilometre taşları belirleme beklentilerinin altında kalıyor" dedi. Ona göre, Almanya'daki Olaf Scholz hükümetinin belirli mali taahhütleri vardı. Bu, iklim kriziyle mücadele konusunda ciddi olduklarını göstermek ve özellikle etkilenen küresel Güney ülkelerine karşı sorumluluklarını yerine getirebilmektir. Federal hükümet, gelişmekte olan ülkelerdeki risklere ve hasarlara karşı koruyucu bir konsept sunarak güya sorumluluğunu yerine getirdi. Teklif, özellikle savunmasız ülkelerde erken uyarı sistemleri, ihtiyatı planlar ve hasar olayları durumunda hızlı finansman sistemleri için düzenlemeleri amaçlıyor. Alman Federal Ekonomik İşler ve İklim Koruma Bakanlığı tarafından yaptırılan bir araştırma, insan kaynaklı iklim

değişikliğinin Almanya'da 2000 yılından bu yana yılda ortalama 6,6 milyar Euro tutarında hasara yol açtığını gösteriyor.

Geçen Kasım ayında Glasgow'da düzenlenen BM İklim Zirvesi COP26'da devletler, küresel ısınmayı 1,5 derece ile sınırlama ve en geç yıl sonuna kadar ulusal iklim hedeflerini kesinleştirme sözü vermişti. Fakat bunlar her zamanki gibi riyakâr laflar olarak kaldı. Emperyalist ülkelerin şefleri bu sürede iklim krizine çözüm bulmak için değil, Ukrayna savaşını kıskırtıp dünyayı daha cehennemi bir hale getirmek için çalıştılar.

BM Genel Sekreteri Guterres'in video mesajında söylediği sözler tehlikenin boyutuna işaret ediyor: "Beni en çok endişelendiren şey, bu küresel kriz karşısında çok taraflı bir topluluk olarak birlikte çalışmıyor olmamız. Uluslar ortak geleceğimiz için sorumluluk almak yerine suçlama oyununu oynamaya devam ediyor. COP27'de yenilenebilir bir enerji devriminin devam ettiğini göstermemiz gerekiyor."

Guterres, çaresizce sorunun bam teeline dokunuyor: "Seçenek bizde. Ya birlikte hareket ederiz ya da toplu intihar ederiz." Ancak İngiliz politikacı ve COP 26 Başkanı Alok Sharma, Berlin'de dile getirilen emperyalist şeflerin yalana dayalı vaatlerini "Verdiğimiz veya üzerinde anlaşığımız sözlerin çoğu sadece kelimeler, kağıtlar" sözleriyle teşhir etti.

Hala insanlığın enerji ihtiyacının yüzde 84'ünü karşıladığı belirtilen fosil yakıtlarının sera gazı emisyonlarının yüzde 80'nini oluşturduğu ifade ediliyor. Dolayısıyla fosil yakıtlardan çıkmak tüm zirvelerin temel konusu. Ama sermayenin devasa kazançlar sağladığı bu alandan, kendi kendine vazgeçmesi imkansızdır. Son 26 yıldaki küresel emisyonların yüzde 71'inden 100 fosil yakıt şirketi/enerji tekeli sorumludur. Bu tekeller, 2015'te imzalanıp 2016'da güya yürürlüğe giren Paris İklim Anlaşması'ndan bu yana yaklaşık iki trilyon dolarlık fosil yakıt yatırımı yaptılar. İklim ne kapitalist devletlerin ne kapitalist tekellerin umurunda. İmza atıkları sözleşmelere uymalarını sağlamanın tek yolu ise, halkların küresel çapta iklimin korunması için birleşik bir direniş geliştirmeleridir.

Dinci gericiliği durdurmak için örgütlü mücadeleye!

D. İnci

AKP'nin iktidarda olmanın imkanlarıyla dinsel gericiliğe uygun bir toplumsal dönüşüm yaratmaya çalıştığı ortadadır. Sembolik çıkışlarla nabızlar ölçülürken toplumun ilerici ve devrimci değerlerine yeni ayarlar verilmeye çalışıldığını görüyoruz. Bu aynı zamanda derinleşen ekonomik krizin, artan döviz kurlarının, fahiş fiyatların, büyüyen enflasyon ve yoksulluğun, bitmeyen işsizliğin, ödenemeyen faturaların yeterince gündeme gelmesini de engelliyor. Bu nedenle sistem krizi çok yönlü derinleştikçe gericiliğin sesi daha çok çıkıyor. Bir program dâhilinde gündem oluşturuluyor. İşçi ve emekçilerin sırtından elde edilen zenginlikler sermayedarların kasalarını doldurmakla kalmıyor, dinsel gericiliğin finansmanında ülke içinde ve dışında kullanılıyor.

Kuşkusuz ki bu gerici uygulamalar kendini en çok kadın hak ve özgürlükler alanında gösteriyor. Aile vurgusu üzerinden kadın hak ve özgürlükleri yok sayılırken, AKP Türkiye'sinde "makbul kadın" anlayışıyla hareket ediliyor. Bunun dışındaki kadınlar her türden hakarete, zorbalığa ve şiddete maruz kalıyor. Zaten toplumsal yaşamda ikincil görülen kadınların maruz kaldığı sorunlar daha da katmerleniyor.

En tepesinden başlayarak devlet söylemi artık bunun üzerinde kuruludur. Kadının aile kavramı dışında bir varlığı yoktur. Gündelik yaşamda bunun karşılığı kadına şiddetin artmasıdır. Evde, işte, sokakta kadınlar her türden şiddete açıktır. Gerici zihniyetin söylemiyle şiddet hak edilmiştir; "kadınsa kadınlığını bilsin", "ne işi var yalnız başına", "o da öyle giymeseydi" vb...

Gericiliğin bu zehri kadın ya da erkek fark etmeksizin toplumun belli bir kesiminde karşılığını bulmaktadır. Gündelik yaşamın her anında kadınlar buna uygun davranmaya zorlanmaktadır. Fabrikalar da bu gericiliğin kendini çok açık gösterdiği alanlardandır.

GERİCİLİĞİN FABRİKALARDA KADINLAR ÜZERİNDEKİ BAZI YANSIMALARI

Gericiliğin kadınları otokontrol sistemiyle nasıl bir cendere altında tuttuğunu fabrikalarda da çok rahatlıkla gözlemleyebiliyoruz. En basitinden giyim-kuşam fabrikalarında da kadınlar için bir baskı

konusuna dönüşebilmektedir. Erkeklerin kadınlara tacizkar davranışları değil de kadınların giyimleri tartışma konusu olmaktadır. Örneğin, kadınlar bir fabrika toplantısında "tahrik edici giyinmemeleri" konusunda uyarılabilmektedir. Gerici-dinci kültür kadının yaşadığı tacizin sorumlusu yine kendi davranışı, giyimi olduğu söylemi ile gerekçelendirmektedir. Somut örneklerde olduğu gibi taciz şikâyeti ile patrona giden kadınlar işten çıkarılmaktadır. Öte yandan işçiler arasında da "açık kadın", "kapalı kadın" kavramları da çok rutin bir şekilde gündelik dilde kullanılarak ayrımcılık alttan alta beslenmektedir.

Dayatılan geleneksel kadın rolleri fabrikalarda net görülmektedir. Temizlik, yemek yapma gibi işler hep kadınlarla özdeşleştirilmektedir. Kadınlar işle ilgili görevleri dışında bu geleneksel işlerle de görevlendirilmektedir. Örneğin temizlik işi için ayrı bir işçi istihdamı yerine çoğu fabrikada patron, usta, müdür vb. ofislerini temizleme işinin kadın işçilere yaptırılması sık gözlenen bir durumdur. Ya da daha küçük atölyelerde yemek ve çay işi için ayrı bir istihdam yerine, bu işler yine kadın işçilerin iş zamanı dışında bu işleri yapmasıyla çözülmektedir.

Yapılan işin hızını, sayısını artırmak için ustabaşları, şefler "kadınlar bile daha hızlı" vb. söylemlerle erkek işçileri sözde motive etmektedirler.

Kadın işçiler, ataerkil gericiliğin etkisini asalak patron-usta hiyerarşisi dışında iş arkadaşı olan erkek işçilerden de görebilmektedir. Kadınların erkek işçinin komutlarına uymasının beklendiği bir çalışma ortamı yaratılmaktadır. Kadın işçilerin işle ilgili olası itirazları, önerileri ya da kararları erkek işçilerin kararlarına göre şekillendiği durumlar sıklıkla yaşanabilmektedir.

Çoğu erkek işçinin aynı fabrikadaki kadın işçilere, fırsatını bulduğunda "ben eşimi çalıştırmam", "ne işin var otur evinde", "kadınların yeri evdir" vb. söylemleri ile yaklaştığı örnekler de az değildir. Sınıf bilinci olmadığı koşullarda, kadınları işlerine ortak olan rakipler olarak görebilmek için hem çok çalışıp hem de daha az kazanmayı göze almaları ile bu durum fabrikalarda kadın ve erkek işçileri karşı karşıya getirmektedir.

Regl konusu ise ayrıca üzerinde durulmalıdır. Regl izninin tartışılıp talep haline getirilmesi gerekirken gerici kültürün etkisiyle regl konusu başlı başına bir "utan-

ma" olgusu olmaya devam etmektedir. Biyolojik bir süreç olarak regl dönemi, kadınlar için gizli tutulması "gereken" bir konudur. Bu durum ayrıca "hasta olmak" deyimiyile kötü anlam atfedilerek dile de yansımaktadır. Örneğin dini yasaklar gereği Ramazan ayı döneminde çoğu kadın regl nedeniyle oruç tutamadıkları günlerde, anlaşılmasın diye yemekhaneye bile gitmemektedirler. Yeme-içme durumlarını erkeklerden gizlemek için gereksiz bir çabaya girmektedir.

ÖRGÜTLÜ MÜCADELE DIŞINDA ÇIKIŞ YOK!

Evde, işte, sokakta, yaşamın her alanında hak ve özgürlükleri gericiliğin özel hedefi haline getirilen kadınların örgütlü bir şekilde tepkilerini ortaya koymaları gerekiyor. Karşımızda kapitalist düzenin temel taşlarından biri olarak örgütlü bir gerici güç vardır. Bu nedenle kapitalist sistemi hedef alarak daha çok örgütlenmek; ekonomik, sosyal ve kültürel sorunları bir bütün halinde mücadele konusu etmek gerekmektedir. Bu da ancak devrimci bir sınıf perspektifiyle yürütülebilecek mücadeledir.

Kadın işçilerin emek ve onur mücadelesi

S. Sosyal

Son yıllarda çalışma ve yaşam koşullarının ağırlaşmasıyla birlikte birçok işçi direnişlerine tanık oluyoruz. Özellikle ocak-şubat aylarından itibaren hayat pahalılığının daha da artması ve emekçilerin alabildiğine yoksullaşmasının sonucu eş zamanlı olarak farklı sektörlerde işçi direnişleri gerçekleşti. Yılın başından itibaren 50'yi aşkın yaşanan işçi direnişinin ardından şu an birçok kent ve sektörde ağırlıklı olarak sendikalaşma talebiyle sınırlı olsa da işçi direnişleri devam ediyor. Yakın dönem direnişlerde olduğu gibi, halen devam eden işçi direnişlerinde de kadın işçiler belirgin bir yer tutuyor. Pas South, Farplas Nova Plastik, Asen Metal, Acarsoy Tekstil, Smart Solar, Amazon, Lezita Gıda'da da kadın işçiler ön saflarda yer aldı, almaya devam ediyor.

İşçileri sendikalaşmaya yönelten nedenlerin başında kuşkusuz ki, ücretlerin düşük olması geliyor. Asgari ücret ya da onun biraz üstünde bir ücret alan işçiler için en temel ihtiyaçları karşılamak ise neredeyse imkansız hale gelmiş durumda. Kadın işçiler ücret sorunun dışında birçok sorunla karşı karşıya bulunuyor. Üzerlerindeki baskı, mobbing, cinsiyet eşitsizliği ve artık olağanlaşan tacizin son bulması için de örgütlenmeye yöneliyorlar. Kadın işçiler, emeklerine sahip çıkmanın yanında bir onur mücadelesi de veriyorlar.

"BİZİM İÇİN HAYSİYET MESELESİ"

Bu sözler, "Kadın Ustalar Projesi" kapsamında çalışan bir işçiye ait. Projeyle birlikte kurulan şirketin Hepsixpress'le imzaladığı sözleşme kapsamında kadınlar pek çok kentte marketlerde paket toplayıcı ve kurye olarak çalışmaya başladı. "Kadın patronları" tarafından aşağılanan, horlanan ve en ağır koşullarda çalışan kadınlar, proje bittiği için hakları gaspedilerek evlerine gönderildiler. Ancak kadın kimlikleri üzerinden zengin olan kadın patronlarına karşı mücadele vermeye devam ediyorlar.

Bu mücadele sadece Kadın Ustalar Projesi'ndeki işçiler için değil, Nova Plastik'te, Acarsoy Tekstil'de, Lezita Gıda'da, Amazon'da ve Asen Metal'de çalışan işçiler için de aynı zamanda bir onur mücadelesidir.

Nova Plastik'te sendikalaştıkları için işten atılan kadın işçiler de mobbinge,

cinsiyetçi küfürlere ve aşağılamalara, onur kırıcı davranışlara maruz kalmamak için örgütlenmeye yöneldiler. Tuvalete gitmelerinin bile sorun olduğu, regl dönemlerinin adeta işkenceye dönüştüğü bir çalışma ortamında, "daha insanca çalışma koşulları" talep ettiler.

Acarsoy Tekstil'deki kadın işçilerin yaşadıkları da farklı değil... Kadın işçiler, ustaların bağırıp çağırmasından, hakaretlerinden, aşağılamalarından bıkmış durumdaydılar. Çalışma anında tuvaletten zorla çıkartılan işçiler de sözlü-fiziki tacize uğrayan işçiler de vardı. Yoğun çalışma koşulları, pek çok kadın için regl dönemlerinin çok daha zorlu yaşanmasına neden oluyordu. Bir kadın direnişçinin anlatımıyla, ustanın hakaretleri karşısında İK şefinin kendisini Emine Bulut ile tehdit etmesi, yaşananları özetliyordu aslında...

E-ticaret şirketi Amazon'un Amerika'daki merkezinde geçtiğimiz yıl, çalışanların yoğun çalışma koşullarından dolayı idrarlarını plastik şişelere yapmak zorunda kalmaları basına yansımış ve büyük bir tepki toplamıştı. Amazon yönetimi, gelen tepkilerden dolayı özür dilese de vahşi kapitalizmin hüküm sürdüğü Amerika ve Amazon'un Türkiye ayağında da insanlık dışı çalışma koşulları hü-

küm sürmeye devam ediyor. Amazon'da sendikalaştıkları için işten atılan kadın işçiler de benzer koşullardan şikâyet ediyor. Kadınlar üzerinde psikolojik baskı ve sistematik mobbing uygulanıyor. İşçilere "hırsızlık" yapacakları iddiasıyla onur kırıcı aramalar dayatılıyor. "Önlem" adı altında hamile kadınlar X-ray cihazından geçmeye zorlanıyor. İşçileri köle olarak görmelerinin sonucu olarak kadınlara tuvalet eğitimi vermeye kalkmaları ise Amazon'daki tablonun en ibretlik örneğini oluşturmaktadır. Bir işçi, yaşadıklarını şöyle anlatıyor:

"Kadınlar tuvaleti bir gün temiz kulanmamış. Bununla alakalı olarak bize tuvaletleri nasıl kullanacağımızın eğitimini verdiler. Koskoca insanlara tuvalet eğitimi vermeye kalktılar. Çok iğrenç bir şey. Ben bunu onur kırıcı bulduğumu söyledim. Tepki gösterdim" (Kadın işçi.org).

Sendikalaştıkları için işten atılan ve yaklaşık 2 aydır İzmir Kemalpaşa'da direnişlerini sürdüren Lezita Gıda işçisi kadınlar da benzer sorunları yaşıyor. Cinsiyet ayrımcılığına uğruyor, sözlü ve fiziksel olarak tacize maruz kalıyorlar. "İdrarını tutamayacak duruma gelene kadar" tuvalete gitmeleri engellenen kadınlar pek çok sağlık sorunu yaşıyor.

*

Kadın işçileri örgütlenmeye iten nedenlere baktığımızda, yaşadıklarının birbirlerine yakın olması elbette tesadüf değil. Dahası, direnişler, milyonlarca kadın işçinin yaşadıklarını görünür hale getiriyor. Kadın işçilerin yaşadıkları sorunlar her geçen gün artıyor. Ağır yoksulluk girdabının yanısıra, baskı, mobbing, taciz, aşağılama, horlanma, kadın sağlığının hiçe sayılması vb. durumlar vahim bir duruma işaret ediyor.

Bunların temel nedeni ise yaşadığımız bu sömürü düzeninde kapitalistlerin aşırı kâr hırsıdır. İşçi sınıfının dağınlılığı ve örgütsüzlüğü sermayedarların çok daha pervasızca davranmasına yol açmaktadır. İşçiler üzerindeki baskı ve şiddeti yoğunlaştırarak bu sömürü düzenini ayakta tutmaya çalışan asalak sermayedarlar, erkek egemen düzenden de beslenerek kadınları daha da değersizleştiren ve yok sayan uygulamalara başvurmadan geri durmuyorlar.

Kadın işçilerin direnişleri de gösteriyor ki, işçilerin ekmek kadar onura ihtiyacı var.

Kadınlar, eşitliği ve özgürlüğü, insanca ve onurlu bir yaşamı ancak kararlı bir mücadele yoluyla kazanacaktır.

Üniversitelerde dönem baskı ve gericilikle kapatılmak istendi

Sermaye iktidarının uyguladığı politikalar sonucu gittikçe derinleşen sosyal, siyasal ve ekonomik krizin içinden geçiyoruz. Her geçen gün milyonlara dayatılan açlık, yoksulluk ve sefalet koşulları artıyor. Bunun bir sonucu olarak tüm topluma yönelik baskı, şiddet ve gerici politikalar azgınca uygulanmak isteniyor. Gençlik de tüm bu saldırılardan kendi payı düşeni fazlasıyla alıyor. Sermaye iktidarının topluma dayattığı tüm bu gerici politikaların kayyum rektörler eliyle üniversitelere taşındığına tanık oluyoruz.

Üniversitelerde barınma, beslenme ve ulaşım haklarından eğitim hakkına kadar birçok sorun bu yıl daha da katmerleşti. Ancak tüm bunlara karşı birçok üniversite ve yurtlarda dönem boyunca birçok protesto eylemleri gerçekleşti. Her ne kadar bu protestolar lokal ve üniversite sınırlarında kalsa da "kuş uçmayan" bir dönemde gençliğin bu tepkisi var olan mevcut cendereden nasıl çıkılacağına dair imkan ve potansiyellere de işaret etmektedir.

Yıl boyunca üniversitelerde hayata geçirilen saldırıların yıl sonunda da devam ettiğine tanık olduk. Türkiye'nin devrimci gençlik hareketi tarihinde önemli yerleri olan ve her zaman bünyesinde devrimci-ilerici dinamikleri barındıran Boğaziçi Üniversitesi ve ODTÜ'de mezuniyet törenleri kayyum rektörler tarafından yasaklandı. Mezuniyet törenlerinin yasaklanması Boğaziçi Üniversitesi kayyum rektörü Naci İnci'nin mezunlara gönderdiği mesaj ile başladı. "Diploma törenlerinin tüm mezun adayları ve misafirleri için düzen ve güven içinde yapılabilmesi için kampüsümüzde mevcut kurallara uyulması gerektiğini hatırlatırız. Boğaziçi Üniversitesi kampüsleri çeşitli grupların eylem alanı olarak kullanılamaz. Bu tür izinsiz eylemlere katılan mezunların mezun kartları iptal edilecek, kampüslere girişleri engellenecektir" denilen mesajda, üniversite yönetiminin her türlü eylemlilikten ne denli korktuğunun açık bir itirafı oldu. Bu mesajla adeta aba altından sopa gösterildi. Ancak yine de Boğaziçi Üniversitesi tarihi boyunca toplu olarak düzenlenen mezuniyet törenlerinin iptal kararı maddi yetersizliklerden kaynaklı olarak tercih edildiği açıklandı. Rektörlük koltuğuna oturduğu günden bu yana kendisine yönelik sayı-

Üniversitelerde bir dönem daha baskı ve yasaklar ile kapatılmak istendi. Ancak gençlik tüm bu saldırılar karşısında sözünü söylemeye ve tepkisini göstermeye devam ediyor. Tüm bu gerici-faşist ablukayı dağıtacak olansa gençliğin birleşik ve kitlesel mücadelesi olacaktır.

sız protesto gerçekleştirilen kayyum Naci İnci, duyduğu derin korkudan olsa gerek kimi öğrencilerin diplomalarını makam odasında "takdim etti". Ancak tüm bu aciz ve yasaçkı tutuma rağmen öğrenci ve mezunlar alternatif mezuniyet töreni gerçekleştirdi.

Kayyum rektörler yasaçkı, baskı ve şiddet konusunda adeta birbirlerinden öğreniyorlar. Mezuniyet töreninin yasaklanmasını ODTÜ izledi. ODTÜ kayyum rektörü Verşan Kök de yaptığı açıklamayla "güvenlik" gerekçesi ile her yıl Devrim Stadyumu'nda gerçekleştirilen mezuniyet törenlerini iptal ettiğini açıkladı. On yıllardır ODTÜ Devrim Stadyumu'nda gerçekleştirilen mezuniyet törenleri birer eyleme çevriliyor. Öğrenciler hazırladıkları pankartlarla yıl boyunca yaşanan siyasal süreçlere ilişkin özgün sözlerini dile getiriyor. Her yıl gözlerin çevrildiği mezuniyet törenlerinin yasaklanma girişimi devrimci bir geleneği de bitirme çabasıdır.

Eskişehir Anadolu Üniversitesi mezuniyet töreninde ise "Ali İsmail'i unuttuk!" pankartı açmak isteyen iki öğrenci

ÖGB ve sivil polisin şiddetine maruz kalarak gözaltına alındı. Tüm bunları tıp fakültelerinden mezun olan öğrencilere yönelik gerici baskı ve yasaklama girişimleri izledi. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu bir öğrenci konuşmasında "Bilim baskıların, siyasi kaygıların olmadığı, demokrasinin ön planda olduğu özgür platformlarda ilerler. Aidiyet duygusu yüksek akademisyenlerimiz kendi kaderlerini kendileri belirlediğinde daha ileriye gidebileceğimizi düşünüyorum. Üniversite idare kadrolarımızın önceliği de siyasilerin beklentilerini karşılamaktan çok üniversitemizdeki bilim insanlarının isteklerini değerlendirmek olmalıdır. Ülkemizdeki tüm akademisyenlerin desteklenmesi, bilimin aydınlatıldığı üniversitelerde demokrasinin hakim olması gerektiğine inanıyorum" derken Tıp Fakültesi Dekanı Deniz Demiryürek tarafından engellenmek istendi. Bu engelleme girişimi törene katılanların dekani yuhalamasıyla geri püskürtüldü.

Yıllardır gerici-faşist politikalarla üniversiteleri ve üniversitelileri teslim almak isteyen AKP-MHP iktidarı, saldırılarına

mezuniyet törenlerinde de devam etti. Ayrımcılığı körüklemek isteyen iktidar farklı kimliklere yönelik tahammülsüzlüğünü Hipokrat Yemini'ni değiştirerek de sergiledi. Çapa Tıp Fakültesi ve Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi mezuniyet törenlerinde Hipokrat Yemini'nde yer alan hastalara "cinsel yönelim ayrımı yapılmayacağı" yönündeki ifade üniversitesi yönetimleri tarafından çıkartıldı. Çapa Tıp Fakültesi'nde tören esnasında öğrenciler bu duruma tepki göstererek "cinsel yönelim ayrımı yapılmayacağı" ifadesini kendileri ekledi. Selçuk Üniversitesi'nde ise, bu duruma tepki gösteren öğrenciler tören anında çıkartılan bu cümleyi söylediklerinde salonun ışıkları kapatıldı.

Mezuniyet törenlerinde yaşanan saldırılar üniversitelere dönük gerici ve baskıcı politikaların devamının niteliğindedir. Üniversitelerde bir dönem daha baskı ve yasaklar ile kapatılmak istendi. Ancak gençlik tüm bu saldırılar karşısında sözünü söylemeye ve tepkisini göstermeye devam ediyor. Tüm bu gerici-faşist ablukayı dağıtacak olansa gençliğin birleşik ve kitlesel mücadelesi olacaktır.

Kapitalistlere af, öğrencilere katlamalı faiz!

Kokuşmuş saray rejiminin şeflerinin tümü 'dini bütün' pozları takınır, 'faiz haramdır' lafları eder, milyonları sefalete mahkûm ederken 'dar gelirli vatandaşlarımızı enflasyona ezdirmeyeceğiz' diye vaaz verirler. Riyakarlık konusunda kimse onların eline su dökemez. Zira riyakarlık bu karaktere mündemictir, hiçbir koşulda ondan ayrılamaz. Bunlarda riyakarlık, karakterin kendini var ediş biçimidir. Her icraatlarında bunu görmek mümkündür.

Bu hastalıklı karakterin son icraatlarından biri, Kredi Yurtlar Kurumu'na (KYK) borçlu öğrencilerden fahiş faizler talep etmek oldu. Ana paranın üç katına yakın faiz ekleyerek ödeme yapılmasını talep edenler, sarayın 'ayrıcalıklı kapitalistleri'ne ait şirketlerin borçlarını ise defalarca sıfırladılar. Kapitalistlere bonkörlük yapan AKP-MHP rejimi, yüksek öğrenimini tamamlamak için KYK'dan borç almak zorunda kalan, mezun olunca da işsizler ordusuna katılan gençlere ise kene gibi yapıyor.

Türkiye'de KYK'ye borcu olan 5,5 milyondan fazla öğrenci bulunuyor. Bu gençlerin ise 400 bini icralık durumda. Hal böyleyken saray rejimi öğrencilerin borçlarına ÜFE'deki (Üretici Fiyat Endeksi) artış oranına göre faiz ekledi. Bu ise yıllık %140 civarında bir faize tekabül ediyor. Aldıkları anapara ile talep edilen parayı karşılaştıran öğrenciler, rejimin

nasıl gözü dönmüş bir şekilde gençleri soymaya çalıştığını gözler önüne serdi. Zira talep edilen para, anaparanın dört katına kadar çıkıyor.

Saray rejiminin bu pervasızlığı büyük bir tepki çekti. Gençleri işsizliğe, geleceksizliğe mahkûm ettiği yetmiyormuş gibi, kullandıkları öğrenim kredisinin üç katı faiz isteyerek onları soymak için harekete geçmesi, "artık yeter!" diyen gençlerin öfkesinin kabarmasına neden oldu.

Tam bu noktada CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun 'topa girmesi', AKP-MHP koalisyonunu diken üstünde bıraktığı

görünüyor. Twitter hesabından bir mesaj yayınlayan Kılıçdaroğlu şu ifadeleri kullandı:

"Gençlere sesleniyorum: Faizli KYK borçlarını ödemeyin! Bir sene içinde iktidara geliyoruz; sözünü verdiğim gibi, sizden sadece ana para talep edilecek, o da iş bulduğunuzda."

Kılıçdaroğlu bu hamleyi seçime hazırlık bağlamında yapmış olsa da beklenenden daha etkili oldu. CHP İstanbul Milletvekili Özgür Karabat, konuyu daha önce Meclis gündemine taşımıştı, ancak rejim pek oralı olmamıştı. Oysa şimdi du-

rum farklı görünüyor. Savunmaya geçen AKP şefleri, soruna çözüm üreteceklerini ilan etmek zorunda kaldılar.

Konun muhatabı olan sarayın Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu piyasaya çıktı ve "Hiçbir konjoktüre öğrencimizi kurban etmeyiz" türünden laflar etti. AKP'li bakan "Faize en karşı olan biziz bu bir faiz uygulaması değildir. Burada tamamıyla 351 sayılı yurt hizmetleri kanununda yer alan uygulamadır" lafları ederek, riyakâr karakterini bir kez daha konuşturdu. Borçlu gençlerden anaparanın üç katı faiz talep ediyorlar ama "faize en karşı olan biziz" demekte sakınca görmüyorlar.

Sorunun vahim boyutlar alması, buna karşı gelişen tepkiler ve Kılıçdaroğlu'nun sorunu sarayın sinir uçlarına dokunacak tarzda gündeme getirmesi, AKP şefini harekete geçirmiş görünüyor. Bugün tekrar piyasaya çıkan M. M. Kasapoğlu, "Çalışmalarımız hazır, her şey hazır. Cumhurbaşkanımız Kabine sonrası gençlerimizle ilgili açıklamaları açıklayacaklar" dedi.

Belli ki, oluşan tepkiden dolayı rejim bu konuda geri adım atacak. Talep edilen faiz oranının indirileceği ve icralık olanlarla ilgili düzenleme yapılabileceği belirtiliyor. Bu gelişme, rejimin ancak şu veya bu şekilde basınç altına alındığında geri adım atım atabileceğini bir kez daha gösterdi.

Çocuk işçiliğe ve eğitim hakkının gaspına son!

Kapitalist sistem çocuklara eğitim hakkı tanımadığı gibi, çocuk işçiliğini yaratarak kapitalist düzenin çarkları arasında sömürüp eziyor. Çocuk emeği sömürüsünün geldiği boyutları ve çocukların eğitim hakkının gasp edilmesine dair Eğitim Reform Girişimi'nin (ERG) hazırladığı "Etraflıca" yayının ilk sayısı gerçekleri gün yüzüne çıkardı.

Eğitim Reform Girişimi'nin hazırladığı Etraflıca yayınında çocuk işçiliğe ve çocukların eğitime erişebilmesine dair şu bilgilere dikkat çekiliyor:

- Çocuk işgücü inceleme anketine göre, 2019 yılı itibarıyla Türkiye'de 720 bin çocuk işçi çalışıyor. Türkiye'de 5-17 yaş arasında 720 bin çocuk çalışıyor. Türkiye'de çalışan çocukların önemli bir bölümü hizmet sektöründe (%45,5)

çalışırken, bu sektörü tarım (%30,8) ve sanayi (%23,7) takip ediyor. Bu çocuklar arasında en geniş grubu (%79,7) yasal çalışmaya başlama yaşı nedeniyle 15-17 yaş arasındaki çocuklar oluşturuyor.

- 2021'de yayımlanan TÜİK verilerine göre, 15-17 yaş arasındaki çocukların %16,4'ü işgücünde, yani her yüz çocuktan 16'sı halihazırda çalışıyor ya da aktif olarak iş arıyor.

- Eğitim izleme raporunun 2021 yılı verilerine göre, öğrenciler 5 yaşında eğitim yaşamının dışına çıkmaya başlıyor. Yaşa göre okullaşma oranı 14 yaşta %96,3, 15 yaşta %93,4'e, 16 yaşta %88,5'e ve 17 yaşta %84,5'e düşüyor.

Toplam ortalama olarak ise %34,3 çocuk eğitim hakkına erişemiyor.

- 5-17 yaş grubuna bakıldığında erkek çocukların %40'ünün kızların ise %51,3'ünün ev işlerinde ailelerine yardımcı olduğu görülüyor. Ev işi yapan kız çocukların %4,4'ü, erkek çocukların ise %1,4'ü ev içi emeğe haftalık 21 saatten fazla zaman harcıyor.

2002 yılında ILO tarafından 12 Haziran Çocuk İşçiliği ile Mücadele Günü ilan edilmiş olsa da sunulan veriler çocuk işçiliğin artarak devam ettiğine kanıttır. Zira çocuk işçilik mücadelesini yerine sermayedarlara ucuz emek gücü sağlamak adına çocuk işçiliği yaygınlaş-

tır ve yasallaştırılan adımlar atılmıştır.

Çocuklar eğitim yaşamından koparılarak tezgâh başına, sömürü çarklarının arasına itilmiştir. Çocuk işçi sayısındaki artışın da çocukların eğitime ulaşamamasının da Türkiye'deki sorumlusu kapitalist düzenin yürütücü gücü dinci-faşist rejimin efendileridir.

Sunulan veriler bir kez daha kapitalist sistemin çocuklara bir gelecek sunmadığını ve çocukların geleceğini, emeğini ve eğitim hakkını nasıl gasp ettiğini bütün bir açıklığı ile göstermiştir.

Sunulan verilerin ışığında çocuk işçiliğe son vermenin ve çocukların eğitim hakkına ulaşmasını sağlamanın tek kurtuluş yolu örgütlü mücadele yükseltmektir.

Sermaye iktidarının şovenist histerisi

M. Devrim

Ekonomik, sosyal, siyasal alanlarda yaşadığı krizlerle her geçen gün daha büyük açmazlara sürüklenen sermaye iktidarı freni patlamış bir kamyon gibi yokuş aşağı yuvarlanıyor. Gerici-faşist AKP-MHP ittifakı ise milyonların sömürsü paahasına ayakta duran sermaye düzenini korumak için her yolu deniyor. İşçi sınıfı ve emekçilere kölelik ve sefalet dayatan rejim toplumsal meşruiyetini yitirdikçe saldırganlaşıyor. Günden güne servet/sefalet kutuplaşmasını derinleştirerek milyonları geleceksizliğe mahkûm ediyor.

Kaba şiddet dışında rejimin kullandığı diğer araçlar ise yalan ve demagojiden ibarettir. Hem beslediği medyayı hem trolleri kullanarak derin yıkım ve baskılar anlamına gelen icraatları allayıp pullamaya, 'müjde' diye yutturmaya çalışıyor. Herkesin bildiği gerçekleri, tersyüz ederek anlatması, rejimin pervasızca halkı aptal yerine koymaya çalıştığını gösteriyor. 'Müjde' diye sunduğu şeylerden daha çok sefalet ve kölelikten başka bir şey çıkmıyor.

İzlediği politikalarla toplumsal yaşamın temellerini dinamitleyen rejim, orta çağ kalıntısı ideolojisiyle toplumu kuşatmak için yeni hamleler yapıyor. Farklı seslere saldırıyor; söz, basın ve örgütlenme özgürlüğünü hedef alan yeni yasal düzenlemeler hazırlıyor. İrkçi-mezhepçi zehri yayarak emekçileri bölme çabalarını sürdürürken, ilerici ve devrimci güçlere saldırarak sınıf hareketini kontrol altına alınmaya çalışıyor. Çünkü sermayenin saldırılarına karşı örgütlenen Sınbo, Pressan, SML Etiket, Yemek Sepeti, Migros, Trend Yol, Adkotürk, Pas Sout, Rifis Makine, Ekmekçiogulları, Tüpraş, Farplas, Asen, Acarsoy, Smart Solar gibi mevzi direnişlerin yaygınlaşması ve devrimci bir sınıf hareketinin gelişmesinden korkuyorlar.

AKP-MHP iktidarının düzen içi çatlak seslere dahi tahammülü yok. Zira en ufak bir çıkışın yaratacağı meşruiyetin toplumsal mücadeleyi güçlendirmesinden ve sınıf hareketinin önünü açmasından korkuyorlar. Gezi Davası sanıklarına verilen onlarca yıllık cezalar, gazetecilere yönelik artan gözaltı ve tutuklama terörü, sosyal medyaya yönelik artan baskı ve yasaklamalar korkunun vardığı boyutu gösteriyor. Yakın geçmişin deneyimleri, rejimin olağan koşullarda kazanma

şansları olmayan seçimler yaklaşırken, gericilik karabasanıyla toplumun üzerine çökmek isteyebileceğini gösteriyor. O kadar sıkışmışlar ki, kirli ve barbarca saldırıların, provokasyonların düğmesine bile basabilirler.

İşçi sınıfını milliyet ve mezhep temeline parçalayan, halklara düşman her türden gericiliğin yayılması için adeta bir seferberlik yürütülüyor. Toplumsal yaşam, düzen partilerinin sermaye iktidarının çıkarlarına hizmet eden her türden gerici politikalarla zehirleniyor. Sınıf bilincinden yoksun, örgütsüz olduğu için savunmasız da olan işçi ve emekçi kitleler, yazık ki sermaye düzenin çıkarlarına uygun politikalar etrafında kutuplaştırılabilir. Seçimlere hazırlanan düzen siyasetinin temsilcileri bir taraftan iktidarın dümenine geçmek ve pastadan daha çok pay almak için kıyasıya çekişiyorlar. Ama öte yandan sağından, dincisinden, soluna kadar düzeninin bekası için kol kola veriyor, farklı argümanlarla şovenizm ve gericilik zehrini akıtıyorlar. İşçi ve emekçilerin bilincini bulandıran, örgütlenmesini baltalayan, emek sömürsünü derinleştiren politikalar söz konusu olduğunda aynı paydada buluşuyorlar.

Düzen partileri Türk ve Yunan sermaye devletlerinin Ege Denizi'ndeki adalar üzerinden yıllardır sürdürdüğü silahlanma yarışında, Kürt ve Alevi düşmanlığında, sınır ötesi operasyon ve mülteciler söz konusu olduğunda benzer söylemlerle işçi sınıfını kutuplaştırıyorlar. Milyonların içine sürüklendiği sefaletin, açlığın ve işsizliğin sorumlusunun kapitalistler ve onların sömürü düzeni olduğu gerçeğini gizlemeye çalışıyorlar. İşte tam bu noktada göçmen ve Kürt düşmanlığında birleşen ırkçılık, sermaye düzeni tarafından bir silah olarak kullanılıyor. Her gün göçmenlere ya da Kürt halkına yönelik şovenist saldırı haberleri geliyor, HDP ve Kürt halkına yönelik operasyonların ard arkası kesilmiyor.

Sınıf hareketinin mevzi direnişlerle güçlenme eğiliminde olduğu bir süreçte, şovenist histeriye karşı mücadelenin önemi de artıyor. Sınıf devrimcileri başta olmak üzere ilerici öncü güçlerin buna uygun bir hazırlık yapmaları yakıcı bir ihtiyaçtır.

ABD ile suç ortaklarının Ortadoğu'da kışkırtıkları savaşlar ölüm, yıkım ve göç dalgaları yaratıyor. Türk sermaye devleti ve onun başındaki saray rejimi de savaş suçlarına ortak olmuş, böylece Türkiye'nin bir göçmenler merkezi haline getirilmesinde rol oynamıştır. En çok göçmenin geldiği Suriye'ye karşı kışkırtılan savaşın ise baş kışkırtıcısı AKP ile suç ortaklarıdır.

İçeride yıkım ve sefalet, dışarıda savaş ve saldırganlık politikası izleyen gerici-faşist iktidar Suriye, Irak, Libya, Afrika ülkeleri ve en son Ukrayna'daki emperyalist hegemonya savaşından pay kapma hesabıyla hareket ediyor. Bu politikaların sonucu başta Suriye olmak üzere Afganistan, Pakistan, Türkmenistan, Kazakistan ve Afrika ülkelerinden yoğun bir göçmen akışı yaşandı. Bu kitlelere ucuz iş gücü ve zengin kesimlerine ise emlak müşterisi olarak bakan sermaye iktidarı, ağır yıkımın faturasını da yıllardır işçi ve emekçilere ödetiyor.

Burjuva cumhuriyetin tarihi kriz dönemleri düğmesine basılan ırkçı, şoven saldırganlığın örnekleriyle doludur. Her kriz döneminde büyük kentlerde yaşayan yoksul emekçilerin, kırsal alanlarda yaşayan kitlelerin yaşam koşullarının ağırlaşmasına karşı biriken öfkeyi kontrol altına almak için 'milli refleksler' adı altında 'dış tehditlere' karşı seferberlik çağrısı yapan zihniyet yine işbaşındadır. "Dış tehdit" zırvaları eşliğinde bu toprakların ayrımcılığa uğrayan inkar edilerek kimliği yok sayılan kesimleri ve muhalefetin ilerici-devrimci güçleri gerici-faşist saldırganlığın hedefi yapılmak istenmektedir.

Bugün geniş kitleler krizin ağır faturasını işsizlik, düşük ücret, ağır çalışma koşulları, sefalet ile öderken kangrenleşen ekonomik-sosyal sorunlarla da boğuşuyor. Bu durum toplumsal muhalefetin dinamiklerinde öfkeyi mayalamakta ve her geçen gün daha da büyütülmektedir. Bu atmosferde Türkiye'ye gelen göçmenlere karşı oluşturulan düşmanlık histerisi, büyüyen öfkenin sınıf hareketine değil burjuva düzen kanallarına akıtılmak isteniyor. Yağma ve talana çanak tutan tüm düzen güçleri Araplara, Afganlara, Kürt

halkına, siyahilere karşı oluşan düşmanlığın sorumlularıdır.

Ekonomik krizin ağır yükü altında gelecek kaygısı taşıyan, yaşam standartları kötüleşen ve işçileşen beyaz yakalılar, küçük mülk sahipleri ve esas olarak açlık sınırı altında yaşayan işçi sınıfı ve emekçiler şovenist histeriden etkilenmektedir. CHP, İYİ Parti ve Zafer Partisi'nin başını çektiği, reformist solun ulusalcı kanadının da parçası olduğu düzen muhalefetinin göçmen karşıtı politikası "AKP karşıtlığı" adı altında sınıf mücadelesine zarar veren bir tehlike haline gelmiştir. Yer yer en ufak bir kıvılcım sorunlar altında bunalmış ve devrimci politikalarla buluşmamış kitleleri gerici bir cereyanın parçası haline getirebilmektedir.

Son dönemde ırkçı histerinin başını Zafer Partisi ve onun şefi çekiyor. Sözde AKP karşıtlığı adı altında Arap halkına düşmanlıkla dolu ırkçı-şoven komplo teorileri eşliğinde 'Sessiz İstila' isimli video yayınlayan bu ırkçı-faşist parti, toplumun bazı kesimlerini etkiliyor. Göçmenlerle ilgisi olmayan bir saldırı dahi hızla göçmenlere mal edilmekte ve linç girişimleri yaşanmaktadır. Öte yandan toplumsal kutuplaşma bu sayede daha da derinleşerek gerici-faşist AKP-MHP ittifakının ekmeğine yağ sürülmektedir. Emekçileri sersemletmek için kullanılan şoven ırkçılığın misyonu, her zaman olduğu gibi bugün de bir avuç sömürücü kapitaliste hizmet etmektedir.

Kapitalistlerin siyasi alandaki temsilcilerinin yaydığı bu zehrin tek panzehri var; o da işçi sınıfı ve emekçilerin örgütlü mücadelesinin yükseltilmesidir. Bu mücadeleye katılmayıp şoven histeriye kapılan emekçilerin yozlaşmış çürümesi kaçınılmazdır. Etnik, dinsel, mezhepsel türden yapay ayrımları bir kenara atmak, sınıf kardeşliği temelinde örgütlenmek, yoksulluk ve sefalet dayatanlardan hesap sormak her onurlu emekçinin önceliği olmalıdır. Bu örgütlü mücadele geliştirilmeden işçi ve emekçiler ne insanca çalışma koşullarına kavuşabilir ne onurlu bir yaşam kurup çocuklarına yaşanacak bir dünya bırakabilirler.

“Yerli-milli” söylemlerinin sahteliği

K. Torlak

Ukrayna krizinin ekonomik, siyasal, toplumsal ve sosyal sonuçları dünya ölçeğinde her geçen gün daha da ağırlaşıyor. Ukrayna'nın Neonazi işbirlikçi yönetimi ile Rusya arasındaki krizin gerisinde on yılları bulan emperyalist bir rekabet ve çelişkiler yatmaktadır. Bu çelişki ve rekabet Rusya ile Batılı emperyalist devletler arasında bir sıcak savaşa dönüştü. Rusya'nın başta ABD olmak üzere batılı emperyalist devletler ile Ukrayna üzerinden, sıcak çatışma ve savaş halinde olması, savaşın bir parçası olmayan ülkelerde dahi ciddi ekonomik ve sosyal sorunlara yol açmış durumda.

Sürekli olarak derinleşen kapitalist krizler, kapitalist üretimin karakteristik bir özelliğidir. Başta petrol ürünleri ve diğer enerji kaynakları olmak üzere, gıda krizi, ilaç krizi vb. sorunların yarattığı yıkım, kapitalist sistemin bir parçası olan hemen her ülkede ciddi bir şekilde yankı buldu. Dünyanın tahıl ambarı olan Ukrayna'nın savaş alanı dönüşmesi ile birlikte tarım ve hububat ürünlerin tedarikinde de ciddi bir kriz ortaya çıktı.

Kriz dönemlerinde sınıflar arası çelişki ve çatışmalar en sert ve en görünür biçimde ortaya çıkmaktadır. Böylesi dönemlerde kapitalistler, savaşın ve krizin faturasını emekçi halklara ödetmeye çalışırlar. Emperyalist burjuvazi aynı zamanda savaşın yarattığı yıkımı fırsata çevirerek yeni rant ve talan alanları yaratır. Başta silah tekelleri olmak üzere, enerji, gıda ve ilaç tekelleri ile savaşın yol açtığı her türlü krizden yararlanan büyük tekeller, sermayelerini, savaşın faturasını en ağır şekilde ödemek zorunda kalan yoksul emekçi halklar sömürerek palazlandılar.

Ukrayna krizinin başından itibaren Rusya'ya karşı savaş kışkırtıcılığı yapan ABD-AB burjuvazisi, başta silah ve askeri ekipman yardımı olmak üzere milyarlarca dolarlık fon oluşturarak Ukrayna'yı maddi olarak destekledi ve askeri olarak eğitip donattı. Böylece Amerikan Lockheed Martin ve Raytheon, Fransız Dassault, Alman RheinMetall ve İngiliz BAE Systems vb. gibi silah tekelleri savaşı daha da kışkırtarak sermayelerini katladılar. Savaşın yarattığı kriz ve emperyalist devletler arasındaki rekabet ortamından yararlanan bu eli kanlı silah tekelleri, bir taraftan savaşları kışkırtarak silahlanma

yarışını tırmandırırken öte taraftan yeni kriz ve savaş alanlarının zeminini döşeyerek yeni pazarlar elde ettiler.

ABD eski başkanı Donald Trump, Suriye'ye emperyalist müdahale sırasında, Pentagon tarafından kullanılan Tomahawk füzelerini tanıtırken, “Rusya hazır ol. Hızlı ve akıllı füzeler geliyor” diyerek, aslında dünya pazarına yeni bir füze teknolojisini de tanıtmış oldu. Bu küstah tutumun gerisinde, bir taraftan Rusya ve ABD'nin potansiyel düşmanlarına gözdağı vermek öte taraftan da Amerikan emperyalizmiyle iş birliği içindeki bağımlı ülkelere daha fazla silah satmak amacı vardı.

Bu tutumun Türkiye'de yaşanan örneklerine değinecek olursak eğer, en güncel olanı Türkiye'nin ABD'den 30 adet F-16 savaş uçağı almak için yaptığı siyasi manevralardır. Geçmiş dönemlerde İsveç Türkiye'ye SAAB JAS-39 tipi savaş uçaklarını satmak için girişimlerde bulunmuştu. Rusya ise S-400 füzelerinden sonra ABD tarafından iptal edilen müşterek savaş uçağı F-35'in yerine, Sukhoi SU-57 tipi çok yönlü avcı hayalet uçağını Türkiye'ye satabileceklerini gayri resmi olarak gündeme getirmişti. Fakat alternatif teknoloji satın alma kaynakları ne kadar çok olursa olsun, ABD ve NATO'nun askeri standardına ve teknolojik altyapısına her açıdan entegre olmuş, emperyalizme

göbekten bağlı bir ülkenin siyasi ve ekonomik bağımsızlığından söz etmek hiç mümkün değildir.

ABD ordusu envanter dışına çıkardığı çoğu eski teknoloji ürünleri, Türkiye gibi askeri teknoloji bakımından yetersiz ve dışa bağımlı olan ülkelere ya bir lütufmuş gibi satıyor ya da başka tavizler karşılığında hibe ediyor. Amerikan emperyalizmine göbekten bağlı olan işbirlikçi Türk sermayesi ve onun temsilcilerinin ara ara esip güremelerinin ise hiçbir inandırıcı tarafı yoktur. Türkiye'nin Rusya'dan S-400 almasına karşı ABD'nin ilk hamlelerinden biri Lockheed Martin F-35 tipi çok yönlü savaş uçağı projesinden Türkiye'yi çıkarmak olmuştu. Üstelik Türkiye sadece alıcı bir ülke değil uçağın çeşitli parçalarını üreten ülkelere de bir olduğu halde, bu yapılmıştı. Türkiye, F-16'lardan çok daha üstün niteliklere sahip olan ve birden çok ülkenin üreticisi olduğu müşterek savaş uçağı F-35 projesinden çıkarıldığında “biz kendi uçağımızı yapacağız” diyerek böbürlenilenler, bugün F-35'lerden çok daha eski teknolojiye sahip olan F-16'ları almak için yaptıkları manevraları kitlelere “tarihi başarı” olarak sunabiliyorlar.

Geri-faşist iktidarın yığınların zihnini bulandırmak için sık sık başvurduğu “yerli” ve “milli” demagogik söylemlerin altının ne kadar boş olduğu artık daha net görülmektedir. Zira teknolojinin kul-

lanılmasında bilimsel ve teknik birikimin önemi bir kez daha görülmektedir. Açık ki Türkiye'nin teknolojik-teknik alt yapısı tümüyle emperyalizme bağımlıdır. Yerli hayalet uçağı yani TF-X projesi, İngiliz BAE Systems şirketi ile ortak geliştiriliyor. Bir dönem gündemden düşmeyen Altay Tankı projesi törenlerle Koç sermayesine teslim edilmişti. Fakat o proje de Güney Kore üretimi olan K2 Black Panther tankından türetilmişti. T-129 ATAK helikopterleri ise İtalyan silah tekeli Agusta Westland üretimi Magnusta'nın tasarımı baz alınarak yapılmıştı vb...

Emperyalist-kapitalist sistemin içinde debelendiği krizler, sürekli olarak yeni savaşlar, çevre felaketleri, açlık, yoksulluk vb. sorunları döne döne yeniden üretmektedir. Her yıl sadece silah teknolojisine ayrılan bütçe yüzlerce milyar dolarlarla ifade ediliyor. Savaş durumunda ise bunu katbekat aşmaktadır.

Savaşın ve krizin yarattığı yıkım işçi ve emekçilerin sırtına yüklenmek isteniyor. Bugün açlık sınırının dahi altında bir ücretle yaşayan milyonlarca işçi ve emekçinin yarattığı zenginliğe çöken bir avuç asalak ve onların siyasi temsilcileri, bunu yaparken işçi ve emekçilerin örgütsüz ve dağınık olmalarından güç almaktadırlar. Buna son verecek olansa bütün ülkelerin işçilerinin örgütlü birliği ve mücadelesi olacaktır.

Kirli savaşlara karşı sınıf savaşını yükseltmeliyiz!

Kapitalizm savaş demektir. Kapitalizm talan, yağma, sömürü, açlık, yoksulluk ve ölüm demektir. Kapitalist barbarlık dünya çapında burjuva devrimleriyle birlikte çok geçmeden kendisini göstermeye başlamıştır. İnsanlık tarihi birçok kötülüğe tanık oldu. Ancak insanlık en vahşi, acı ve akıl almaz kötülöklere kapitalizmde daha çok tanık oldu, olmaya da devam etmektedir. İçinde yaşadığımız kapitalist barbarlık düzeninin kötülüğünün ne denli vahşi boyutlara evrilebileceğine 20. yüzyılda gerçekleşen iki emperyalist dünya savaşıyla tanık olundu. 1. ve 2. emperyalist paylaşım savaşlarının ağır bilançosu kapitalizmin insan ve çevre üzerinde yol açtığı ağır ve yıkıcı tahribatın görülebilmesi bakımından en çarpıcı örneklerdir.

20. yüzyılın başlarında birçok ülkede kapitalizm yerli yerine oturmuş ve ulusal sınırlarına sığamaz hale gelmişti. 19. yüz yılının sonları kapitalizmin emperyalist bir dünya sistemine dönüştüğü tarihsel bir evre olmuştu. Bu aşama kapitalizmin çelişkilerini daha yalın bir şekilde gözler önüne serilmesini sağladı.

Kapitalizmin gelişim seyrinin ilk sonucu 28 Temmuz 1914 yılında başlayan 1. emperyalist paylaşım savaşı oldu. "Emperyalist paylaşım savaşı" diyoruz çünkü, bu savaş resmi tarih anlatımına

göre bir prensin öldürülmesiyle ya da dünya emekçi halklarının kendi aralarında değil, emperyalist güçler arasındaki hegemonya mücadelesi sonucu ortaya çıktı. Kısacası emperyalist bloklar arası dünyayı paylaşım savaşı on yıllar boyu dünya halklarına onulmaz acılar yaşattı. Sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte tarihçilerin ortaya koyduğu rakamlarla 16-19 milyon arasında insan kirli savaş sonucu yaşamını yitirdi. Ayrıca tarihte ilk kez kimyasal silahlar bu savaşlarda kullanıldı. Açlık, kıtlık, kentlerin yıkımı ise yıllarca sürdü. Bu savaşların bilançosunu kısaca şöyle özetlemek mümkün:

"20. yüzyıla geçişle birlikte sertleşen dünya hegemonyasına yönelik emperyalistler arası rekabet ve çatışma, birinci emperyalist paylaşım savaşıyla sonuçlandı. Yeneni de yenileni de güçsüz düşüren bu savaşın gerçekten kârlı tek emperyalist ülkesi ABD oldu.

Fakat Almanya'yı köleleştiren Versay Antlaşması'na rağmen, kapitalist dünya üzerinde hegemonya kurmak mücadelesi sonuçlanmamış olarak kaldı. İki savaş arası dönem, kapitalist dünyada, bölünme, bloklaşma ve her alanda süren sert bir rekabet ve çatışma yılları olarak yaşandı. İkinci Dünya Savaşı'yla sonuçlandı." (Ekim 1. Genel Konferansı Değerlendirme ve Kararlar, syf. 75, Eksen Yayıncılık)

Emperyalistler kendi sefil çıkarları uğruna bir yüz yıla iki büyük savaş sığdırdı. Bu iki büyük savaş dünya halklarına büyük acılar yaşatmaktan ve on yıllar süren yıkımların faturasını ödemekten başka bir sonuç yaratmadı. Emperyalist-kapitalist sistem halen daha bunalım ve savaşları döne döne var ediyor. Dünyanın dört bir yanında örtülü (vekaleten) ya da açıktan savaşlar sürdürülüyor.

Son 30 yılda savaşlar bölgesel çapta kendisini gösterirken bugün gelinen noktada emperyalist güçler daha açıktan karşı karşıya gelebiliyorlar. Bugün iç savaşlarla birlikte dünya çapında 40'tan fazla bölgede savaş yaşanıyor. Ortadoğu ve Ukrayna başta olmak üzere Kafkasya'da, Afrika kıtasının birçok ülkesinde ve on yıllardır Filistin'de çatışmalar sürdürülüyor.

Yalnızca Rusya-Ukrayna savaşına baktığımızda dahi 3. bir paylaşım savaşının insanlığı ne denli büyük yıkıma sürükleyebileceği görülebilir. Bu kirli savaşlara ve yıkımlara dur diyebilecek biricik güç ise, işçi sınıfı ve ezilen halklardır. Tarihte bunun örneğini 1. emperyalist paylaşım savaşı döneminde Çarlık Rusya'sını tarihin çöplüğüne yollayan ve Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'ni var eden Rusya proletaryası dosta-düşmana göstermiştir. İşçi ve emekçiler emperyalistler arası hegemonya ve çatışmaların yarattığı kamplaşmaların bir parçası olmamalıdır. İşçi sınıfının safi kendi burjuvalarının karşısında durmak olmalıdır.

İnsanlığın topyekûn kurtuluşu için işçilerin birliği, halkların kardeşliği temelinde sınıf savaşını yükseltmeliyiz!

M. NEVRA

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ Kars'ta, AKP İl Danışma Kurulu Toplantısı'nda şu yalanları söyledi:

"Pek çok yerde işkence ve kötü muameleye dair haberler vesaireler zaman zaman yayınlanıyor, şunu açıklıkla ifade etmek isterim ki; Türkiye cezaevlerinde ve Türkiye'de işkence yoktur. Somut tek bir örnek kimse gösteremez. Gösterildi diyelim bir örnek, biz onun üzerine gitmezsek o zaman çıkıp bize şunu demeleri lazım; 'size somut örnek gösterdik ama siz bunun üzerine gitmediniz'. Hem adli yönden hem de idari yönden böyle bir vaka olduğu zaman biz üzerine kararlılıkla gidiyoruz, gitmekte de kararlıyız. Bu konuda herhangi bir kamu görevlisini koruyucu, kollayıcı bir iradenin sahibi değiliz. Onlar emanet, o emanetlere kötü muamele veya işkence yapan herkes karşısında hukuku bulur, adaletin gereği neyse onu bulur, onu bulacaktır."

Bekir Bozdağ'ın psikolojik işkencesi

Bu yalanı dinlemek bile tek başına psikolojik işkencedir. Güncel olana geçmeden önce 2014'te Soma'da madenci-yi tekmeleyen Yusuf Yerkel o an işkence yapmamış mıdır? Bozdağ bile Yerkel madenci-yi tekmelemedi diyemez her halde! Peki Yerkel işkenceden kaynaklı ceza aldı mı? Yargılanmadı bile. Hatta Avrupa'da diplomatik dokunulmazlık sağlanarak ödüllendirildi.

Diğer işkenceler bir yana hapishanelerde uygulanan tecrit bile işkencedir. Ki bu bilimsel bir tespittir. Sürekli verilen mektup görüş yasakları bir yana, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilen tutsaklara uygulanan tecrit, şiddetli bir psikolojik işkence düzeyindedir. Günde 1 saat havalandırma, 15 günde 1 görüş ve ömür boyu tek kişilik hücrede hapis!

Bu yetmez gibi birçok tutsak, ailelerinden kilometrelerce uzaktaki hapishanelere sürgün ediliyor. Bu koşullarda aileler yılda birkaç kez dışarda görüşe gidemiyor. Sürgün politikası bu durumda işkence değil mi?

Sürgün gerçekleşen ring aracında fiziki işkence görmeyen tutsak yok gibi. Gidilen hapishanede çıplak arama, ağır içi araması gibi onur kırıcı arama dayatmalarını kabul etmeyen tutsaklara da fiziki işkence uygulanıyor.

İntihar ettiği iddia edilen tutsak ve mahpus ölümleri en hafif ifadeyle şüpheli ölümdür. Silivri Hapishanesi'nde "intihar etti" denilerek cenazesi ailesine verilen Serhan Yılmaz'ın vücudunda darp izleri vardır ve konulduğu tabut kan içinde kalmıştır. 60 kişilik gardiyan

grubu Yılmaz'ın kaldığı koğuşa girerek koğuştaki mahpuslara işkence yapmıştır.

Garibe Gezer işkence ve tacizle tek kişilik hücreye götürüldü. Gardiyanlar Gezer yaşamını yitirdiği gün hücrelerine girdiğinde yaşıyor, ölene dek bekletiyorlar Gezer'i. Katliamın tanığı tutsak ısrarına rağmen savcı tarafından dinlenmiyor. Böylece cinayeti kapattıklarını sanıyorlar. Bozdağ'da işkence yok diyerek psikolojik işkence yapıyor.

Hapishane hak ihlalleri raporunda sayısız işkence örnekleri yer alıyor. Psikolojik işkence 7/24 uygulanıyor. Fiziki işkence de sık sık uygulanıyor.

Bu gerçeklikte, hapishanede işkence yok demek, basit bir yalan değil, ciddi bir ahlaki yoksunluk ve bir çürüme halidir. Bu yalanları dinlemekse kesinlikle psikolojik işkencedir.

H. ORTAKÇI

27 Temmuz 1996:
Ölüm Orucu direnişi zaferle
sonuçlandı!

12'ler
devrim ve
sosyalizm
mücadelelerimizde
yaşıyor!